

**“EXPRESSBANK”
AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTİ**

**Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına
uyğun Hazırlanmış Maliyyə Hesabatları və Müstəqil
Auditorların Rəyi**

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTİ

MÜNDƏRİCAT

Səhifələr

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQ EDİLMƏSİ İLƏ BAĞLI RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİNİN BƏYANI2

MÜSTƏQİL AUDİTORLARIN RƏYİ3-6

Maliyyə hesabatları

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat7
Mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabat8
Kapitalda dəyişiklər haqqında hesabat9
Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat10

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

1. Bankın əsas fəaliyyəti.....	11
2. Bankın biznes mühiti	11
3. Əhəmiyyətli mühasibat uçotu siyasətləri	12
4. Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı əhəmiyyətli ehtimallar və mülahizələr	23
5. Yeni və ya yenidən işlənmiş standartların və onlara dair şərhlərin tətbiqi	25
6. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	26
7. Kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər	27
8. Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	28
9. Borc qiymətli kağızlarına investisiya.....	37
10. Əmlak və avadanlıqlar.....	40
11. Qeyri-maddi aktivlər	41
12. İstifadə hüququ olan aktivlər və icarə öhdəlikləri	42
13. Digər dəyersizləşmə və ehtiyatlar	43
14. Digər aktivlər və öhdəliklər	44
15. Müştərilərə ödəniləcək vəsaitlər	45
16. Kredit təşkilatlarına ödəniləcək vəsaitlər	46
17. Maliyyə təşkilatları ilə repo müqavilələri	46
18. Digər borc alınmış vəsaitlər	47
19. Vergilər.....	48
20. Səhmdar kapitalı	49
21. Təəhhüdlər və şərti öhdəliklər	50
22. Faiz gəlirləri və xərcləri.....	51
23. Xalis haqq və komissiya xərcləri/gəlirləri	51
24. İşçi heyəti ilə bağlı xərclər, ümumi və inzibati xərclər	52
25. Səhm üzrə mənfəət.....	53
26. Səqment üzrə təhlil	53
27. Risklərin idarə edilməsi	56
28. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərləri.....	67
29. Əlaqəli tərəflər haqqında məlumatların açıqlanması	69
30. Kapitalın adekvatlığı	72
31. Hesabat tarixindən sonra baş vermiş hadisələr.....	72
32. İxtisarlar.....	73

**MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQ EDİLMƏSİ İLƏ BAĞLI
RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİNİN BƏYANI
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ**

Təqdim edilmiş hesabat müvafiq olaraq müəssisənin rəhbərliyinin və müstəqil auditorun "Expressbank" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin ("Bank") maliyyə hesabatları ilə bağlı öhdəliklərinin müəyyən olunması məqsədi ilə hazırlanmışdır.

Rəhbərlik 31 dekabr 2023-cü il tarixinə Bankın maliyyə vəziyyətini, həmin tarixdə başa çalmış il üzrə əməliyyat nəticələrini, kapitalda dəyişiklikləri və pul vəsaitlərinin hərəkətini əks etdirən maliyyə hesabatlarının Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS Mühasibatlıq Standartları") uyğun olaraq düzgün şəkildə hazırlanması üçün məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı rəhbərlik aşağıda göstərilənlər üzrə məsuliyyət daşıyır:

- Uyğun mühasibat prinsiplərinin seçilməsi və mütəmadi olaraq tətbiq edilməsi;
- Məntiqli və məqsəduyğun təxminlərin və qərarların qəbul edilməsi;
- Maliyyə hesabatlarının MHBS Mühasibatlıq Standartlarına müvafiq hazırlanması və ya əgər hər hansı bir əhəmiyyətli kənarlaşma varsa onun maliyyə hesabatlarında bəyan edilməsi və izahı;
- Yaxın gələcəkdə Bank işini normal şərtlər altında davam etdirdiyi halda, hesabat tarixinə maliyyə hesabatlarının fasiləsizlik prinsipi əsasında hazırlanması.

Rəhbərlik həmçinin aşağıdakı məsələlər üzrə məsuliyyət daşıyır:

- Bank daxilində səmərəli və keyfiyyətli daxili nəzarət sisteminin işlənilib hazırlanması, qurulması və möhkəmləndirilməsi;
- Bankın maliyyə hesabatlarının MHBS Mühasibatlıq Standartlarına uyğun olaraq düzgün şəkildə hazırlanması və Bankın maliyyə vəziyyətini istənilən zaman düzgün əks etdirən mühasibat sisteminin təşkil edilməsi;
- Yerli mühasibat sisteminin qanunvericilik və Azərbaycan Respublikasının mühasibat standartlarına uyğun olaraq təşkil edilməsi;
- Mümkün imkanlardan istifadə edərək Bankın aktivlərinin mühafizə edilməsinin təşkil olunması;
- Saxtakarlıq, yanlışlıq və digər qanuna uyğunsuzluq hallarının müəyyən edilməsi və qarşısının alınması.

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə maliyyə hesabatları 30 may 2024-cü il tarixində Bankın İdarə Heyəti tərəfindən təsdiq edilmişdir.

Bankın İdarə Heyətinin adından imzalanmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir:

Mehman Məmmədov
İdarə Heyətinin sədri

Teymur Ağakışiyev
Baş maliyyə inzibatçısı

Samira Paşayeva
Baş mühasib

“KPMG Audit Azərbaycan” MMC
Port Bakı Cənub Qülləsi
Neftçilər prospekti 153,
Bakı, Azərbaycan AZ1010
+994 12 404 89 10

Müstəqil Auditorların Hesabatı

“Expressbank” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin Səhmdarlarına və Müşahidə Şurasına

Rəy

Biz “Expressbank” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin (“Bank”) 31 dekabr 2023-cü il tarixinə maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan və həmin tarixdə tamamlanan il üzrə mənfəət və ya zərər və sair məcmu gəlir, kapitalda dəyişikliklər və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesablardan, eləcə də əhəmiyyətli mühasibat uçotu siyasətləri və sair izahedici məlumatları əhatə edən qeydlərdən ibarət olan maliyyə hesabatlarının auditini apardıq.

Bizim rəyimizə görə, əlavə edilən maliyyə hesabatları bütün əhəmiyyətli aspektlər baxımından Bankın 31 dekabr 2023-cü il tarixinə maliyyə vəziyyətini və həmin tarixdə tamamlanan il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartları Şurasının dərc etdiyi MHBS Mühasibatlıq Standartlarına (MHBS Mühasibatlıq Standartları) uyğun olaraq düzgün əks etdirir.

Rəy üçün əsas

Biz audit yoxlamasını Beynəlxalq Audit Standartlarına (BAS) uyğun aparmışıq. Həmin standartlara əsasən bizim məsuliyyətimiz hesabatımızın “Maliyyə hesabatlarının auditinə görə auditorların məsuliyyəti” bölməsində təqdim edilir. Biz Mühasiblər üçün Beynəlxalq Etik Standartlar Şurasının Peşəkar Mühasiblərin Beynəlxalq Etika Məcəlləsinə (Beynəlxalq Müstəqillik Standartları ilə birlikdə) (IESBA Məcəlləsi) və Azərbaycan Respublikasında maliyyə hesabatlarının auditinə tətbiq olunan etik tələblərə əsasən Bankdan müstəqillik və bu tələblər və IESBA Məcəlləsi üzrə digər etik öhdəliklərimizi yerinə yetirmişik. Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutu auditor rəyinin bildirilməsi üçün yetərli və müvafiq əsası təmin edir.

Əsas audit məsələləri

Əsas audit məsələləri, bizim peşəkar mühakiməmizə görə, cari dövrün maliyyə hesabatlarının auditi zamanı ən əhəmiyyətli saydığımız məsələlərdir. Bu məsələlərə bütövlükdə maliyyə hesabatlarının auditi və müvafiq rəyin formalaşdırılması kontekstində baxılmışdır. Biz bu məsələlərlə bağlı sözügedən kontekstdən kənar rəy bildirmirik.

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar üzrə ehtimal olunan kredit zərərləri

Əsas audit məsələsi	Audit komandamızın məsələnin həllinə yanaşması
<p>Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar cəmi aktivlərin 73%-ni təşkil edir və müntəzəm əsasla qiymətləndirilən və istifadə edilmiş mülahizələrdən asılı olan ehtimal olunan kredit zərərləri (“EOKZ”) üzrə ehtiyat çıxılmaqla qeydə alınır.</p> <p>Ehtimal olunan kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsi üçün Rəhbərliyin müşahidə edilən tarixi məlumatları, cari iqtisadi şəraiti və mövcud proqnoz məlumatlarını nəzərə alaraq, defolt ehtimalını (PD), defolt vəziyyətində riskə məruz qalmanı (EAD) və defolt zamanı yaranan zərəri (LGD) müəyyən etmək üçün əhəmiyyətli mülahizələr və qiymətləndirmə üsulları tətbiq etməsi tələb olunur. Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar üzrə EOKZ-nin fərdi əsasla hesablanması üçün borcalanların cari və proqnozlaşdırılan maliyyə göstəricilərini və realizasiya oluna bilən girovdan gözlənilən gəlirləri nəzərə alaraq, hesablanmış gələcək pul axınlarının ssenari təhlili tələb olunur.</p> <p>Müştərilərə verilmiş kreditlərlə bağlı kredit zərəri üzrə ehtiyat qalıqların Bankın maliyyə vəziyyətinə münasibətdə əhəmiyyətli olması və MHBS 9 <i>Maliyyə alətləri</i> standartı əsasında EOKZ-nin qiymətləndirilməsi ilə bağlı mürəkkəblilik və mülahizə ilə əlaqədar olaraq, əsas audit məsələsidir.</p>	<p>Biz MHBS 9 <i>Maliyyə alətləri</i> standartının tələblərinə riayət etmək məqsədilə EOKZ-nin hesablanması ilə bağlı Bankın metodologiya və siyasətlərinin əsas aspektlərini təhlil etmək üçün maliyyə risklərinin idarə edilməsi üzrə mütəxəssislərimizi cəlb etdik.</p> <p>Biz EOKZ üzrə ehtiyatın hesablanması ilə bağlı rəhbərliyin irəli sürdüyü peşəkar mülahizə və mühakimələrin adekvatlığını təhlil etmək məqsədilə aşağıdakı prosedurları icra etdik:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Biz EOKZ-də mümkün dəyişikliklərin maliyyə hesabatlarına mühüm təsirə malik ola bildiyi hüquqi şəxslərə verilmiş kreditlər üzrə, maliyyə və qeyri-maliyyə məlumatlarını, eləcə də Bankın tətbiq etdiyi mülahizələr və peşəkar mühakimələri təhlil etməklə, müvafiq Mərhələlərin Bank tərəfindən düzgün təyin edilib-edilmədiyini test etdik. - Biz əsas statistik modelləri, istifadə edilmiş əsas giriş məlumatlarını və mülahizələri qiymətləndirdik və proqnostik məlumatların EOKZ-nin hesablanmasında tətbiqini dəyərləndirdik. Biz müxtəlif ssenariləri və proqnostik məlumatları nəzərə almaq üçün düzəlişin ümumi adekvatlığını təhlil etdik və borcalanların cari və gələcək iqtisadi vəziyyətini və əməliyyat şəraitini nəzərə alaraq onu öz qiymətləndirməmizlə müqayisə etdik. - Biz hüquqi şəxslərə verilmiş kreditlər nümunəsi üzrə PD, LGD və EAD-nin hesablanması üçün ilkin məlumatları dəstəkləyici sənədlərlə müqayisə etməklə, onların düzgünlüyünü test etdik. - Biz EOKZ-nin fərdi əsasla qiymətləndirildiyi hüquqi şəxslərə verilmiş 3-cü Mərhələdə olan kreditlər nümunəsi üzrə Bankın gələcək pul axınlarını, o cümlədən realizasiya oluna bilən girovdan gözlənilən gəlirləri və onların gözlənilən satış şərtlərini proqnozlaşdırmaq üçün istifadə etdiyi mülahizələri öz anlayışımız və ictimaiyyətə açıq olan bazarla bağlı məlumatlar əsasında qiymətləndirdik. - Biz fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər üzrə PD, LGD və EAD-nin hesablanması üçün ilkin məlumatların düzgünlüyünü, gecikmə hallarının və kredit ödənişlərinin əsas sistemlərdə vaxtında qeydə alınmasını və kreditlərin müvafiq Mərhələlərə bölünməsinə test etdik. Biz seçim əsasında ilkin məlumatları dəstəkləyici sənədlərlə üzləşdirdik. - Biz fiziki və hüquqi şəxslərə verilmiş kreditlər üzrə nəzarət vasitələrinin dizaynı və fəaliyyət səmərəliliyini, o cümlədən informasiya risklərinin idarə edilməsinə mütəxəssislərinin cəlb edilməsini, EOKZ-nin hesablanması modellərinə daxil edilən ilkin məlumatların tamlığı və dəqiqliyini, gecikmə hallarının və kredit ödənişlərinin əsas sistemlərdə vaxtında qeydə alınmasını test etdik. <p>Biz həmçinin maliyyə məlumatlarındakı açıqlamaların Bankın kredit riskinə məruz qalmasını düzgün əks etdirib-etdirmədiyini qiymətləndirdik.</p>

Maliyyə Hesabatlarına görə Rəhbərliyin və İdarəetməyə Məsul Şəxslərin Məsuliyyəti

Rəhbərlik maliyyə hesabatlarının MHBS Mühasibatlıq Standartına uyğun hazırlanmasına və düzgün təqdimatına, dələduzluq və ya səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq, əhəmiyyətli təhriflərin müşahidə olunmadığı maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün öz qənaətinə əsasən zəruri saydığı daxili nəzarət sistemində görə məsuliyyət daşıyır.

Rəhbərliyin Bankı likvidasiya etmək və ya əməliyyatları dayandırmaq niyyətinin olduğu və ya qeyd edilən tədbirlərdən başqa real alternativinin olmadığı hallar istisna olmaqla, maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı rəhbərlik Bankın fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsi, müvafiq hallarda fəaliyyətin fasiləsizliyi ilə bağlı məsələlərin açıqlanması və hesabatların fəaliyyətin fasiləsizliyi prinsipi əsasında hazırlanmasına görə məsuliyyət daşıyır.

İdarəetməyə məsul şəxslər Bankın maliyyə hesabatlarının hazırlanması prosesinə nəzarətə görə məsuliyyət daşıyırlar.

Maliyyə Hesabatlarının Auditinə görə Auditorların Məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz maliyyə hesabatlarında, dələduzluq və ya səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq, əhəmiyyətli təhriflərə yol verilmədiyinə dair kifayət qədər əminlik əldə etmək və rəyimizi əhatə edən auditor hesabatını təqdim etməkdən ibarətdir. Kifayət qədər əminlik dedikdə yüksək əminlik səviyyəsi nəzərdə tutulur, lakin bu BAS əsasında aparılmış auditin əhəmiyyətli təhrifi hər zaman aşkar edəcəyinə zəmanət vermir. Təhriflər dələduzluq və ya səhv nəticəsində yaranabilir və istifadəçilərin bu maliyyə hesabatları əsasında qəbul etdikləri iqtisadi qərarlara ayrı-ayrılıqda, yaxud ümumilikdə təsir edə bilməsi əsaslı şəkildə ehtimal edildiyi halda əhəmiyyətli hesab edilir.

BAS əsasında aparılmış audit çərçivəsində biz bütün audit müddətində peşəkar mühakimə yürüdür və peşəkar skeptisizmi qoruyub saxlayırıq. Biz həmçinin:

— Dələduzluq və ya səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq, maliyyə hesabatlarının əhəmiyyətli təhrifləri riskini aşkar edir və qiymətləndirir, həmin risklərə uyğun audit prosedurlarını işləyib hazırlayır və icra edir, rəyimizi bildirmək üçün yetərli və müvafiq audit sübutunu əldə edirik. Dələduzluq nəticəsində yaranmış əhəmiyyətli təhrifin aşkarlanmaması riski səhv nəticəsində yaranmış əhəmiyyətli təhrifin aşkarlanmaması riskindən daha yüksəkdir, çünki dələduzluq gizli sözləşmə saxtakarlıq, qərəzli hərəkətsizlik, məlumatın təhrifli təqdimatı və ya daxili nəzarətə əməl olunmamasından ibarət ola bilər.

— Auditlə bağlı daxili nəzarətə Bankın daxili nəzarət sisteminin səmərəliliyinə dair rəyin bildirilməsi üçün deyil, şəraitə uyğun zəruri audit prosedurlarının planlaşdırılması məqsədilə baxırıq.

— İstifadə edilmiş uçot siyasətinin məqsədəuyğunluğunu və rəhbərlik tərəfindən aparılmış uçot qiymətləndirmələrinin və əlaqəli açıqlamaların kafiliyini qiymətləndiririk.

— Rəhbərlik tərəfindən mühasibat uçotunun fasiləsiz aparılma prinsipinin istifadə edilməsinin məqsədəuyğunluğunun və əldə edilmiş audit sübutları əsasında Bankın fəaliyyətini fasiləsiz davam etdirmək imkanını əhəmiyyətli dərəcədə şübhə altına qoya bilən hadisələrlə və ya şəraitlərlə bağlı əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olub-olmamasına dair nəticə çıxarıyıq. Əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olması qənaətinə gəldiyimiz halda, audit hesabatımızda maliyyə hesabatlarındakı əlaqəli açıqlamalara diqqət cəlb etməliyik, bu cür açıqlamalar qeyri-dəqiq olduğu halda isə fərqli rəy verməliyik. Gəldiyimiz nəticələr audit hesabatımızın hazırlandığı tarixədək əldə edilmiş sübutlara əsaslanır. Bununla belə, sonrakı hadisələr və ya şərait Bankı fasiləsiz fəaliyyətini dayandırmağa məcbur edə bilər.

— Açıqlamalar da daxil olmaqla, maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatını, strukturunu və məzmununu, habelə maliyyə hesabatlarında əsas əməliyyatların və hadisələrin ədalətli şəkildə əks etdirilib-ətdirilməməsinə diqqətli yanaşırıq.

Biz, digər məsələlərlə yanaşı, auditin planlaşdırılan həcmi və müddəti və mühüm audit nəticələri, o cümlədən audit zamanı daxili nəzarət sistemində aşkar etdiyimiz əhəmiyyətli çatışmazlıqlarla bağlı idarəetməyə məsul şəxsləri məlumatlandırırıq.

Biz həmçinin idarəetməyə məsul şəxslərə müstəqilliklə bağlı etik tələblərə cavab verdiyimizə dair hesabat təqdim edir və müstəqilliyimizə və uyğun olduqda, təhlükələri aradan qaldırmaq üçün gördüyümüz tədbirlərə və tətbiq edilmiş təhlükəsizlik tədbirlərinə təsir göstəreçyi düşünülə bilən bütün əlaqələrimiz və digər məsələlər barədə onları məlumatlandırırıq.

İdarəetməyə məsul şəxslərə bildirilən məsələlər arasında biz cari dövrün maliyyə hesabatlarının auditində ən əhəmiyyətli olanları və bu səbəbdən, əsas audit məsələlərini təşkil edənləri müəyyən edirik. Qanun və ya normativ aktların məsələnin açıqlanmasını qadağan etdiyi və ya çox nadir hallarda açıqlamanın mənfi nəticələrinin ictimai maraqlara zərərinin xeyrindən çox olması əsaslı olaraq gözlənilirdi üçün məsələnin hesabatda göstərilməməli olduğuna qərar verdiyimiz hallar istisna olmaqla, biz belə məsələləri öz audit hesabatımızda təsvir edirik.

Hazırkı müstəqil auditorlar hesabatının hazırlanması ilə nəticələnmiş audit tapşırığının rəhbəri:

Nəsibə Muradxanova
KPMG Audit Azərbaycan MMC
Bakı, Azərbaycan Respublikası
30 may 2024-cü il

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
Aktivlər			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	6	70,281	67,957
Kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər	7	1,904	1,582
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	8	412,976	298,948
Borc qiymətli kağızlarına investisiya	9		
- Repo müqavilələri ilə bağlı girov qoyulmuş		22,957	19,537
- Girov qoyulmamış		30,245	24,137
Əmlak və avadanlıqlar	10	6,052	6,423
Qeyri-maddi aktivlər	11	1,637	2,143
Mülkiyyətə keçmiş əmlak		2,470	1,331
İstifadə hüququ olan aktivlər	12	6,538	7,071
Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivi	19	1,995	2,016
Digər aktivlər	14	6,176	6,239
CƏMİ AKTİVLƏR		563,231	437,384
ÖHDƏLİKLƏR			
Müştərilərə ödəniləcək vəsaitlər	15	255,938	208,166
Kredit təşkilatlarına ödəniləcək vəsaitlər	16	9,225	5,776
Maliyyə təşkilatları ilə repo müqavilələri	17	23,380	19,537
Digər borc alınmış vəsaitlər	18	123,696	52,481
Cari mənfəət vergisi öhdəlikləri		913	1,519
İcarə öhdəlikləri	12	5,322	6,626
Digər öhdəliklər	14	15,034	15,180
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR		433,508	309,285
KAPİTAL	20		
Nizamnamə kapitalı		112,545	112,545
Yenidən qiymətləndirmə üzrə ehtiyat		1,199	932
Bölüşdürülməmiş mənfəət		15,979	14,622
CƏMİ KAPİTAL		129,723	128,099
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR VƏ KAPİTAL		563,231	437,384

30 may 2024-cü il tarixində Bankın İdarə Heyətinin adından imzalanmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir.

Mehman Məmmədov
İdarə Heyətinin sədri

Teymur Ağakışiyev
Baş maliyyə inzibatçısı

Səmirə Paşayeva
Baş mühasib

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MƏNFƏƏT VƏ YA ZƏRƏR VƏ DİGƏR MƏCMU GƏLİR HAQQINDA HESABAT 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il	31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il
Effektiv faiz metodundan istifadə etməklə hesablanmış faiz gəliri	22	59,522	47,806
Faiz xərci	22	(15,677)	(10,564)
İcarə xərci	22	(528)	(884)
Faiz gəliri üzrə xalis marja		43,317	36,358
Ehtimal olunan kredit zərərinin (tutulması)/bərpası	8, 9	(27)	3,641
Ehtimal olunan kredit zərərinin (tutulmasından)/ bərpasından sonra faiz üzrə xalis marja		43,290	39,999
Haqq və komissiya gəliri	23	12,519	11,161
Xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə zərərlər çıxılmaqla gəlirlər		4,549	6,351
Digər (xərclər)/gəlir		(389)	704
Qeyri-faiz gəliri		16,679	18,216
Haqq və komissiya xərci	23	(8,889)	(8,671)
Valyuta məzənnəsi fərqləri üzrə xalis zərər		(98)	(12)
İşçi heyəti ilə bağlı xərclər, ümumi və inzibati xərclər	24	(33,198)	(31,395)
Digər dəyərsizləşmə və ehtiyatlar	13	(34)	287
Qeyri-faiz xərcləri		(42,219)	(39,791)
Vergidən əvvəl mənfəət		17,750	18,424
Mənfəət vergisi xərci	19	(3,984)	(3,966)
İL ÜZRƏ XALIS MƏNFƏƏT		13,766	14,458
Digər məcmu gəlir			
Nəqliyyat vasitələrinin yenidən qiymətləndirilməsi üzrə gəlir/(zərər)		334	-
Birbaşa digər məcmu gəlirdə qeydə alınmış mənfəət vergisi		(67)	-
İL üzrə digər məcmu gəlir		267	-
İL ÜZRƏ CƏMI MƏCMU GƏLİR		14,033	14,458
Bankın səhmdarlarına aid olan mənfəət ilə əlaqədar səhm üzrə əsas və azaldılmış qazanc (hər səhm üzrə AZN ilə ifadə olunur)	25	46	47

30 may 2024-cü il tarixində Bankın İdarə Heyətinin adından imzalanmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir.

Mehman Məmmədov
İdarə Heyətinin sədri

Teymur Ağakışiyev
Baş maliyyə inzibatçısı

Samirə Paşayeva
Baş mühasib

"EXPRESSBANK" AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HAQQINDA HESABAT
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

	Qeydlər	Nizamnamə kapitalı	Bölüşdürülməmiş mənfəət	Yenidən qiymətləndirmə ehtiyatı	Cəmi
1 yanvar 2022-ci il tarixinə qalıq		112,545	7,865	932	121,342
İl üzrə xalis mənfəət		-	14,458	-	14,458
İl üzrə cəmi məcmu gəlir		-	14,458	-	14,458
Elan edilmiş dividendlər	20	-	(7,701)	-	(7,701)
31 dekabr 2022-ci il tarixinə qalıq		112,545	14,622	932	128,099
İl üzrə xalis mənfəət		-	13,766	-	13,766
İl üzrə digər məcmu gəlir		-	-	267	267
İl üzrə cəmi məcmu gəlir		-	13,766	267	14,033
Elan edilmiş dividendlər	20	-	(12,409)	-	(12,409)
31 dekabr 2023-cü il tarixinə qalıq		112,545	15,979	1,199	129,723

30 may 2024-cü il tarixində Bankın İdarə Heyətinin adından imzalanmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir.

Mehman Məmmədov
İdarə Heyətinin sədri

Teymur Ağakışiyev
Baş maliyyə inzibatçısı

Samirə Paşayeva
Baş mühasib

"EXPRESSBANK" AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Qeydlər	31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il	31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il
Əməliyyat fəaliyyəti üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti		
Alınmış faizlər	52,735	41,800
Ödənilmiş faizlər	(15,244)	(9,519)
Alınmış haqq və komissiyalar	12,532	11,100
Ödənilmiş haqq və komissiyalar	(8,889)	(8,671)
Xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə zərər çıxmaqla reallaşdırılmış gəlirlər	4,549	6,351
İşçi heyəti ilə bağlı ödənilmiş xərclər	(18,919)	(17,206)
Ödənilmiş ümumi və inzibati xərclər	(9,717)	(9,063)
Ödənilmiş mənfəət vergisi	(4,636)	(5,691)
Alınmış digər gəlirlər	339	325
Əməliyyat aktivləri və öhdəliklərində dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyəti üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti	12,750	9,426
<i>Əməliyyat aktivlərində xalis azalma/(artma):</i>		
Kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər	(318)	(14)
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	(112,505)	(37,059)
Mülkiyyətə keçmiş əmlak	(728)	145
Digər aktivlər	201	2,381
<i>Əməliyyat öhdəliklərində xalis (azalma)/artma:</i>		
Müştərilərə ödəniləcək vəsaitlər	47,295	49,127
Kredit təşkilatlarına ödəniləcək vəsaitlər	3,447	2,186
Maliyyə təşkilatları ilə repo müqavilələri	3,802	12,634
Digər öhdəliklər	(727)	(2,012)
Əməliyyat fəaliyyəti üzrə təmin edilən/(istifadə olunan) xalis pul vəsaitləri	(46,783)	36,794
İnvestisiya fəaliyyəti üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti		
Amortizasiya olunmuş dəyərlə qeydə alınan borc qiymətli kağızlarının ödənilməsi üzrə daxilolmalar	47,810	45,192
Amortizasiya olunmuş dəyərlə qeydə alınan borc qiymətli kağızlara investisiyaların əldə edilməsi	(53,241)	(55,123)
Əmlak və avadanlıqların alınması	(1,346)	(2,571)
Qeyri-maddi aktivlərin alınması	(8)	-
Əmlak və avadanlıqların satışı üzrə daxilolmalar	320	7
İnvestisiya fəaliyyəti üzrə istifadə olunan xalis pul vəsaitləri	(6,465)	(12,495)
Maliyyələşdirmə fəaliyyəti üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti		
Digər borc alınmış vəsaitlər üzrə daxilolmalar	18	83,161
Digər borc alınmış vəsaitlərin ödənilməsi	18	(11,981)
Ödənilmiş icarə öhdəlikləri	12	(2,903)
Ödənilmiş dividendlər	20	(12,722)
Maliyyələşdirmə fəaliyyəti üzrə təmin edilən xalis pul vəsaitləri	55,555	4,963
Məzənnə dəyişikliklərinin pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri üzrə dəyişikliklərə təsiri	17	(485)
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərində xalis artım	2,324	28,777
İlin əvvəlinə pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	6	67,957
İlin sonuna pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	6	70,281

30 may 2024-cü il tarixində Bankın İdarə Heyətinin adından imzalanmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir.

Mehman Məmmədov
İdarə Heyətinin sədri

Teymur Ağakışiyev
Baş maliyyə inzibətçisi

Samirə Paşayeva
Baş mühasib

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

1. BANKIN ƏSAS FƏALİYYƏTİ

“Expressbank” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti (“Bank”) 21 iyun 1992-ci il tarixində “Azərnəqliyyatbank” Kommersiya Bankı kimi təsis edilmişdir və Azərbaycan Respublikasının qanunları əsasında fəaliyyət göstərir. 11 mart 2005-ci il tarixində Bankın hüquqi strukturu dəyişdirilərək, Açıq Səhmdar Cəmiyyəti olmuşdur. 5 mart 2010-cu il tarixində Bank adını “Azərnəqliyyatbank” Açıq Səhmdar Kommersiya Bankından “Expressbank” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə dəyişmişdir. Bank Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankının (“ARMB”) 30 dekabr 1992-ci il tarixində verdiyi 119 sayılı bank lisenziyası əsasında fəaliyyət göstərir.

Bank əhalidən əmanətləri qəbul edir və kredit verir, Azərbaycanda və xaricə ödənişlər köçürür, valyuta mübadiləsi aparır və kommersiya və pərakəndə müştərilərinə digər bank xidmətləri göstərir. Bankın baş ofisi Bakıda yerləşir və Bakı, eləcə də Azərbaycanın digər şəhərlərində 15 filialı (2022-ci il: 15 filial) fəaliyyət göstərir. Bankın hüquqi ünvanı belədir: Y.Çəmənşəmənli küçəsi 134C, Bakı şəhəri, Azərbaycan Respublikası, AZ1052.

7 avqust 2007-ci il tarixindən başlayaraq Bank əmanətlərin sığortalanması sisteminin üzvüdür. Bu sistem “Əmanətlərin sığortalanması haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa və digər normativ aktlara əsaslanır və Azərbaycan Əmanətlərin Sığortalanması Fondu tərəfindən idarə olunur.

Bank 7 yanvar 2020-ci il tarixindən etibarən rəsmi olaraq standart bazar segmenti üzrə listingə daxil edilmişdir.

31 dekabr 2023 və 2022-ci il tarixlərinə Bankın nizamnamə kapitalında səhmdarların iştirak payları aşağıdakı kimi olmuşdur:

Səhmdarlar	2023 (%)	2022 (%)
“AZENCO Group” MMC	48.78	48.78
“Enerqoservis” MMC	30.85	30.85
Hafiz Seyidov	19.99	19.99
Dövlət Avtomobil Nəqliyyatı Xidməti	0.38	0.38
Cəmi	100.00	100.00

31 dekabr 2023 və 2022-ci il tarixlərinə səhmdarlardan heç biri ayrı-ayrılıqda Banka nəzarət etməmişdir.

2. BANKIN BİZNES MÜHİTİ

Bankın əməliyyatları əsasən Azərbaycan ərazisində həyata keçirilir. Bununla da, Bank inkişafda olan bazar iqtisadiyyatının xüsusiyyətləri ilə səciyyələnən Azərbaycanın iqtisadi və maliyyə bazarlarında fəaliyyətlə bağlı risklərə məruz qalır. Hüquqi, vergi və normativ baza və rejimlərin inkişafı davam edir, lakin onların müddəaları həm fərqli şərh olunur, həm də tez-tez dəyişdirilir. Bütün bunların və sair hüquqi və vergi maneələri nəticəsində Azərbaycanda fəaliyyət göstərən müəssisələr müxtəlif çətinliklərlə üzləşirlər.

Azərbaycan iqtisadiyyatı neft və qazın qiymətlərinə qarşı çox həssasdır. Son illərdə Azərbaycan hökuməti daha balanslaşdırılmış iqtisadiyyata keçidi sürətləndirmək və neft-qaz sektorundan asılılığı azaltmaq məqsədilə böyük iqtisadi və sosial islahatları davam etdirmişdir.

2022-ci ilin fevralında Rusiya Federasiyası ilə Ukrayna arasında yaranan hərbi münaqişə ilə əlaqədar, bir sıra ölkələr Rusiya Federasiyasına qarşı sanksiyalar tətbiq etmişdir. Münaqişə təkcə iki ölkənin iqtisadi fəaliyyətinə deyil, həmçinin qlobal iqtisadiyyata da təsir etməkdədir. Sanksiyalar nəticəsində dünyanın bir çox ölkələrində əmtəə və ərzaq məhsulları bahalaşmış, resursların təchizi arasında qurulmuş əlaqələr pozulmuşdur. İnflyasiya da qiymətlərə öz təsirini göstərir və analitiklər dünya sənayesi üçün də iqtisadi nəticələri proqnozlaşdırmaqdadırlar.

Maliyyə hesabatlarında Azərbaycandakı biznes mühitinin Bankın fəaliyyətinə və maliyyə vəziyyətinə təsiri Bank rəhbərliyi tərəfindən qiymətləndirilir. Gələcəkdə biznes mühiti rəhbərliyin cari qiymətləndirməsindən fərqlənə bilər.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

3. ƏHƏMİYYƏTLİ MÜHASİBAT UÇOTU SİYASƏTLƏRİ

Bank aşağıdakı uçot siyasətlərini hazırkı maliyyə hesabatlarında əks olunmuş bütün dövrlərə ardıcıl qaydada tətbiq etmişdir.

Bununla yanaşı, Bank 1 yanvar 2023-cü il tarixindən etibarən Uçot siyasətlərinin açıqlanması (MUBS 1-ə düzəlişlər və MHBS Praktik tövsiyələr 2) qəbul etmişdir. Düzəlişlər “əsas” deyil, “əhəmiyyətli” mühasibat siyasətlərinin açıqlanmasını tələb edir. Düzəlişlər uçot siyasətlərinin özündə hər hansı dəyişikliklə nəticələnməsə də, müəyyən hallarda açıqlanan uçot siyasəti haqqında məlumatlara təsir göstərmişdir.

Düzəlişlər, həmçinin, uçot siyasətlərinin açıqlanmasında əhəmiyyətliyin tətbiqi ilə bağlı təlimatlar təqdim etməklə, istifadəçilərin maliyyə hesabatlarında olan digər məlumatları başa düşmələri üçün lazım olan faydalı, təşkilata xas uçot siyasəti məlumatlarını təqdim etməkdə təşkilatlara kömək edir.

Rəhbərlik uçot siyasətlərini nəzərdən keçirmiş və düzəlişlərə uyğun olaraq müəyyən hallarda Qeyd 3 Əhəmiyyətli mühasibat uçotu siyasətlərində (2022: Əsas mühasibat siyasətləri) açıqlanan məlumatlara yeniliklər etmişdir.

Maliyyə hesabatlarının tərtibatının əsasları. Hazırkı maliyyə hesabatları Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartları Şurasının dərc etdiyi MHBS Mühasibatlıq Standartlarına (“MHBS Mühasibatlıq Standartları”) uyğun olaraq tərtib edilmişdir. Maliyyə hesabatları ədalətli dəyər əsasında maliyyə alətlərinin ilkin tanınmasının və əmlak və avadanlıqların (nəqliyyat vasitələrinin) yenidən qiymətləndirilməsinin dəyişməsi ilə ilkin dəyər metoduna əsasən hazırlanmışdır. Hazırkı maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında istifadə edilən əsas uçot siyasətləri aşağıda göstərilir. Həmin uçot siyasəti başqa cür göstərilmədiyi hallarda, təqdim edilən bütün dövrlərə müvafiq şəkildə tətbiq edilmişdir. 5 sayılı Qeydə baxın.

Bank əməliyyatlarının əksəriyyəti AZN ilə ifadə edilir, ölçülür və ya maliyyələşdirilir, bu səbəbdən Bankın funksional və təqdimat valyutası Azərbaycan manatıdır (“AZN”). Digər valyutalarla aparılmış əməliyyatlar xarici valyuta ilə əməliyyatlar kimi uçota alınır. Bankdan uçotun aparılması və maliyyə hesabatlarının hazırlanması AZN ilə və MHBS Mühasibatlıq Standartlarına uyğun olaraq həyata keçirilməsi tələb olunur. Hazırkı maliyyə hesabatları bir səhm üzrə dəyər və xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, min AZN ilə təqdim edilir.

Maliyyə alətləri - əsas ölçülmə üsulları. Ədalətli dəyər qiymətləndirmə tarixində bazar iştirakçıları arasında könüllü şəkildə əməliyyat həyata keçirilərkən aktiv satmaq üçün alınacaq və öhdəliyi ötürərkən ödəniləcək dəyərdir. Ədalətli dəyər ən yaxşı olaraq fəal bazarda alınıb-satıla bilən qiymət ilə təsdiqlənir. Fəal bazar qiymətlər haqqında davamlı olaraq məlumat əldə etmək üçün aktiv və öhdəliklər üzrə əməliyyatların kifayət qədər tez müddətdə və həcmdə həyata keçirildiyi bazardır. Fəal bazarda alınıb-satılan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri ayrı-ayrı aktiv və ya öhdəliklərin bazar qiymətinin müəssisənin istifadəsində olan aktiv və ya öhdəliklərin miqdarına hasili nəticəsində alınan məbləğ kimi ölçülür. Bu hal hətta bazarın normal gündəlik ticarət dövriyyəsi müəssisənin istifadəsində olan aktiv və öhdəliklərin qarşılınması üçün kifayət qədər olmadıqda və bir əməliyyat üzrə mövqelərin satılması üçün sifarişlərin yerləşdirilməsi bazar qiymətinə təsir etdikdə baş verir.

Əməliyyatın qiyməti haqqında bazar məlumatı olmayan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini müəyyən etmək üçün pul axınlarının diskontlaşdırılması modelindən, həmçinin bazar şərtləri ilə həyata keçirilən analoji əməliyyatlar haqqında məlumatlara və ya investisiya olunan müəssisələrin cari dəyərində əsaslanan modellərdən istifadə edilir. Ədalətli dəyərin qiymətləndirilməsi nəticələri aşağıda göstəriləndiyi kimi ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələrinə görə təhlil edilir: (i) 1-ci Səviyyəyə oxşar aktivlər və ya öhdəliklər üçün aktiv bazarlarda kotirovka olunan (düzəliş edilməyən) qiymətlər ilə qiymətləndirmələr aiddir, (ii) 2-ci Səviyyəyə aktiv və ya öhdəlik üçün birbaşa (yəni qiymətlər) və ya dolayısı ilə (yəni qiymətlər əsasında hesablananlar) müşahidə edilə bilən əhəmiyyətli ilkin məlumatların istifadə edildiyi qiymətləndirmə üsulları ilə qiymətləndirmələr aiddir, (iii) 3-cü Səviyyəyə aid olan qiymətləndirmələr yalnız müşahidə oluna bilən bazar məlumatlarına əsaslanmır (yəni qiymətləndirmə üçün əhəmiyyətli həcmdə müşahidə oluna bilməyən ilkin məlumatlar tələb edilir). Ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələri arasında köçürmələr hesabat dövrünün sonunda baş vermiş hesab edilir. 28 sayılı Qeydə baxın.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Əməliyyat xərcləri əlavə xərcləri əks etdirir və birbaşa olaraq maliyyə alətinin alışı, buraxılması və ya satışı ilə əlaqəlidir. Əlavə xərc əməliyyat həyata keçirilmədiyi təqdirdə yaranmayan xərclərdir. Əməliyyat xərclərinə agentlərə (satış üzrə agentlər kimi fəaliyyət göstərən işçilər daxil olmaqla), məsləhətçilərə, brokerlərə və dilerlərə ödənilmiş haqq və komissiyalar, tənzimləyici orqanlar və fond birjalalarına ödəmələr, eləcə də mülkiyyət hüququnun köçürülməsi üzrə vergilər və rüsumlar daxildir. Əməliyyat xərclərinə borc öhdəlikləri üzrə mükafat və ya diskontlar, maliyyələşdirmə xərcləri, daxili inzibati və ya saxlama xərcləri daxil edilmir.

Amortizasiya edilmiş dəyər (“AD”) əsas məbləğin ödənilməsi çıxılmaqla, lakin hesablanmış faizləri daxil etməklə, maliyyə aktivləri üçün isə dəyərsizləşmə zərərləri üzrə hər hansı silinməni çıxmaqla aktivlərin ilkin dəyərini əks etdirir. Hesablanmış faizlərə ilkin uçot zamanı təxirə salınmış əməliyyat xərclərinin və effektiv faiz metodundan istifadə etməklə ödəniş məbləği üzrə hər hansı mükafat və ya diskontun amortizasiyası daxildir. Hesablanmış faiz gəlirləri və faiz xərcləri, o cümlədən hesablanmış kupon gəlirləri və amortizasiya edilmiş diskont və ya mükafat (verilmə zamanı təxirə salınmış komissiyalar daxil olmaqla, əgər varsa) ayrıca göstərilir və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda müvafiq maddələrin qalığı dəyərinə daxil edilir.

Effektiv faiz metodu maliyyə alətinin qalığı dəyəri üzrə sabit faiz dərəcəsinin (effektiv faiz dərəcəsi) təmin edilməsi üçün faiz gəlirləri və ya xərclərinin müvafiq dövr ərzində uçota alınması metodudur. Effektiv faiz dərəcəsi, təxmin edilən gələcək pul ödənişlərini və ya daxilolmaları (kreditlər üzrə gələcək zərərlər istisna olmaqla) maliyyə alətinin gözlənilən fəaliyyət müddəti ərzində və ya müvafiq hallarda daha qısa müddət ərzində maliyyə alətinin xalis qalığı dəyərinə diskontlaşdırılan dəqiq dərəcədir.

Effektiv faiz dərəcəsi maliyyə aləti üçün nəzərdə tutulan dəyişkən faiz dərəcəsi üzrə kredit spreadini əks etdirən mükafatlar və ya diskont və yaxud bazar qiymətlərindən asılı olaraq müəyyən edilməyən digər dəyişkən amillər istisna olmaqla, faiz dərəcələrinin növbəti dəyişdirilmə tarixinə qədər dəyişkən faizli alətlər üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətini diskont etmək üçün istifadə edilir. Bu cür mükafatlar və ya diskontlar maliyyə alətinin gözlənilən tədavül müddəti ərzində amortizasiya edilir. Diskont dəyərini hesablanmasına müqavilə tərəfləri arasında ödənilmiş və ya alınmış effektiv faiz dərəcəsinin ayrılmaz tərkib hissəsini təşkil edən bütün komissiyalar daxildir.

Maliyyə alətlərinin ilkin tanınması. Maliyyə alətlərinin təsnifatı ilkin tanınmada onların müqavilə şərtlərindən və alətləri idarə etmək üçün biznes modelindən asılıdır. Maliyyə alətləri, ilk öncə, ədalətli dəyərle ölçülür və mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyər (“MZVƏD”) ilə tanınan maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri istisna olmaqla, əməliyyat xərcləri həmin məbləğə əlavə edilir və ya bu məbləğdən çıxılır. İlkin tanınma zamanı gəlir və ya zərər yalnız ədalətli dəyər ilə əməliyyat qiyməti arasında fərq olduqda qeydə alınır. Sövdələşmə qiyməti eyni maliyyə aləti ilə aparılan digər müşahidə oluna bilən cari bazar əməliyyatları və ya əsas məlumat kimi yalnız müşahidə edilə bilən bazarların məlumatlarını istifadə edən qiymətləndirmə modeli ilə sübut edilir.

İlkin tanınmadan sonra amortizasiya olunmuş dəyərle ölçülən maliyyə aktivləri və ədalətli dəyər dəyişməsi digər məcmu gəlirə aid edilən (“DMGVƏD”) borc alətlərinə investisiyalar üzrə ehtimal olunan kredit zərərləri üçün ehtiyat tanınır və bu da aktivin ilkin tanınmasından dərhal sonra zərərin tanınması ilə nəticələnir.

Qanunvericilik və ya mövcud bazar qaydaları ilə müəyyən edilmiş vaxt çərçivəsində alınıb-satılması nəzərdə tutulan maliyyə aktivləri (“standart şərtlərlə həyata keçirilən” alış və satışlar) Bankın maliyyə aktivini almaq və ya satmaq öhdəliyini qəbul etdiyi əməliyyat tarixində qeydə alınır. Alış üzrə bütün digər əməliyyatlar müəssisənin həmin maliyyə aləti üzrə müqavilə tərəfi olduqda tanınır.

Maliyyə aktivlərinin təsnifləşdirilməsi və sonrakı dövrdə qiymətləndirilməsi: qiymətləndirmə kateqoriyaları. Bank maliyyə aktivlərini aşağıdakı kateqoriyalarda təsnifləşdirir: mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyər (“MZVƏD”), DMGVƏD və AD. Borc maliyyə aktivlərinin təsnifləşdirilməsi və sonrakı dövrdə ölçülməsi: (i) müvafiq aktivlər portfelinin idarə olunması üçün Bankın biznes modelindən və (ii) aktiv üzrə pul axınlarının xüsusiyyətindən asılıdır.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Maliyyə aktivlərinin təsnifləşdirilməsi və sonrakı dövrdə qiymətləndirilməsi: biznes model. Biznes model Bankın nağd pul axınları əldə etməsi məqsədilə portfelin idarə edilməsi üçün istifadə etdiyi metodu əks etdirir və Agentliyin məqsədinin: (i) aktivlərdən yalnız müqavilə üzrə nağd pul axınlarının əldə edilməsi (“müqavilə üzrə nağd pul axınlarının əldə edilməsi üçün aktivin saxlanması”) və ya (ii) müqavilədə nəzərdə tutulan və aktivlərin satışından yaranan nağd pul axınlarının əldə edilməsi (“müqavilə üzrə nağd pul axınlarının əldə edilməsi və maliyyə aktivlərinin satılması üçün aktivlərin saxlanması”) olub-olmadığını müəyyən edir. (i) və (ii) bəndlər tətbiq edilmədikdə, maliyyə aktivləri “digər” biznes modellərə aid edilir və MZVƏD kateqoriyasında ölçülür.

Biznes model qiymətləndirmə tarixində mövcud olan portfel üzrə müəyyən edilmiş məqsədlərə nail olmaq üçün Bankın həyata keçirməyi planlaşdırdığı fəaliyyətə dair bütün müvafiq sübutlar əsasında aktivlər qrupu (portfel səviyyəsində) üçün müəyyən edilir. Biznes modelin müəyyən edilməsi zamanı Agentliyin nəzərə aldığı amillərə portfelin məqsədi və tərkibi, müvafiq aktivlər üzrə nağd pul axınlarının əldə edilməsi ilə bağlı keçmiş təcrübə, risklərin qiymətləndirilməsi və idarə edilməsi üzrə yanaşmalar, aktivlər üzrə gəlirliliyin qiymətləndirilməsi üsulları və aktivlərin idarə edilməsi menecerlərinə ödənişlərin sxemi daxildir. Agentliyin öz maliyyə aktivləri üçün biznes modellərin müəyyən edilməsi zamanı istifadə etdiyi əsas mülahizələr 4 sayılı Qeyddə göstərilir.

Maliyyə aktivlərinin təsnifləşdirilməsi və sonrakı dövrdə qiymətləndirilməsi: nağd pul axınlarının xüsusiyyətləri. Biznes model müqavilə üzrə nağd pul axınlarının əldə edilməsi və ya müqavilə üzrə nağd pul axınlarının əldə edilməsi və maliyyə aktivlərinin satılması üçün aktivlərin saxlanılmasını nəzərdə tutduqda, Bank nağd pul axınlarının yalnız əsas borc və faiz ödənişlərindən ibarət olub-olmadığını qiymətləndirir (“YƏMFÖ” təhlili).

Müqavilə şərtləri əsas kredit sazişinin şərtlərinə uyğun olmayan riskə və ya dəyişkənliyə məruz qalmanı nəzərdə tutduqda, müvafiq maliyyə aktivləri MZVƏD kateqoriyasında təsnifləşdirilir və qiymətləndirilir. YƏMFÖ təhlili aktivin ilkin tanınması zamanı həyata keçirilir və sonradan yenidən qiymətləndirilmir. Bankın öz maliyyə aktivləri üçün YƏMFÖ təhlili apardığı zaman istifadə etdiyi əsas mülahizələr 4 sayılı Qeyddə göstərilir.

Maliyyə aktivlərinin yenidən təsnifləşdirilməsi. Maliyyə aktivlərinin idarə edilməsi üzrə biznes model tam dəyişdirildikdə, bütün maliyyə alətləri yenidən təsnifləşdirilməlidir. Aktivlərin yenidən təsnifləşdirilməsi perspektiv qaydada – biznes modeldəki dəyişiklikdən sonrakı ilk hesabat dövrünün əvvəlindən tətbiq edilir. Bank cari və müqayisəli dövr ərzində öz biznes modelini dəyişdirməmiş və maliyyə aktivlərini yenidən təsnifləşdirməmişdir.

Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi: ehtimal olunan kredit zərərləri üzrə ehtiyat. Bank amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən borc alətləri üzrə ehtimal olunan kredit zərərlərini (EOKZ) proqnozlar əsasında qiymətləndirir. Bank hər bir hesabat tarixində ehtimal olunan kredit zərərlərini qiymətləndirir və maliyyə və müqavilə aktivləri üzrə xalis dəyərsizləşmə zərərlərini tanıyır. Ehtimal olunan kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsi aşağıdakıları özündə əks etdirir: (i) bir sıra mümkün nəticələrin qiymətləndirilməsi yolu ilə müəyyən edilmiş obyektiv və ehtimal ilə ölçülmüş məbləğ, (ii) pulun zaman dəyəri və (iii) hesabat tarixində keçmiş hadisələr, cari şərtlər və proqnozlaşdırılan gələcək iqtisadi vəziyyət haqqında artıq xərc çəkmədən və ya çalışmadan əldə edilə bilən əsaslandırılmış və təsdiqlənmiş məlumat.

Amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən borc alətləri və müqavilə aktivləri ehtimal olunan kredit zərərləri üzrə ehtiyat çıxılmaqla, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda göstərilir. Kreditlərlə bağlı öhdəliklər və maliyyə zəmanətləri üzrə ehtimal olunan kredit zərərləri üçün maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda öhdəliyin tərkibində ayrıca ehtiyat tanınır.

Bank maliyyə aktivlərinin ilkin tanınmasından etibarən kredit keyfiyyətindəki dəyişikliklərə əsaslanaraq üç mərhələli dəyərsizləşmə modeli tətbiq edir. İlkin tanınma zamanı dəyərsizləşməmiş maliyyə aləti 1-ci Mərhələyə təsnifləşdirilir. 1-ci Mərhələdə maliyyə aktivləri üzrə ehtimal olunan kredit zərərləri növbəti 12 ay ərzində və ya müqavilədə nəzərdə tutulan ödəniş tarixinə qədər (12 ay bitənə qədər) baş verə bilən defolt hadisələri nəticəsində yaranmış bütöv müddət üçün EOKZ (“12 aylıq EOKZ”) məbləğində qiymətləndirilir.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Bank ilkin tanınma vaxtından etibarən kredit riskində əhəmiyyətli dərəcədə artımın (KRƏA) baş verdiyini müəyyən edərsə, aktiv 2-ci Mərhələyə köçürülür və həmin aktiv üzrə EOKZ bütöv müddət üçün EOKZ əsasında, yeni müqavilədə göstərilən ödəmə tarixinə qədər, lakin gözlənilən hər hansı qabaqcadan ödənişləri nəzərə almaqla ("bütöv müddət üçün ehtimal olunan kredit zərərləri") qiymətləndirilir. Kredit riskində əhəmiyyətli dərəcədə artımın baş verməsinin Bank tərəfindən müəyyən edilməsi qaydası 27 sayılı Qeyddə təqdim edilir. Bank maliyyə aktivinin dəyərsizləşməsinə müəyyən edərsə aktiv 3-cü Mərhələyə köçürülür və həmin aktiv üzrə EOKZ bütöv müddət üçün ehtimal olunan kredit zərərləri kimi qiymətləndirilir. Dəyərsizləşmiş aktivlərin və defolt hadisəsinin Bank tərəfindən müəyyən edilməsi qaydası 27 sayılı Qeyddə izah edilir. Alınarkən və ya yaradılarkən dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri üçün EOKZ daim bütöv müddət üçün EOKZ kimi ölçülür. Həmin Qeyddə EOKZ-nin qiymətləndirilməsində istifadə edilən ilkin məlumatlar, fərziyyələr və hesablama üsulları haqqında məlumat, eləcə də Bank tərəfindən gələcək məlumatların EOKZ modellərinə daxil edilməsi qaydası göstərilir.

Kredit və istifadə olunmamış kredit xəttindən ibarət olan kredit kartları kimi müəyyən maliyyə alətləri üzrə istisna olaraq kredit zərərləri Bankın kredit riskinə məruz qaldığı müddət, yəni belə kredit zərərlərinin kredit riskinin idarə edilməsi tədbirləri vasitəsilə azaldılmasına qədər olan dövr ərzində (bu dövr kredit müqaviləsinin maksimum müddətindən artıq olsa belə) qiymətləndirilir. Bu, kreditin ödənilməsinin tələb edilməsi və istifadə olunmamış kredit xəttinin ləğv edilməsinə görə kredit zərərinə məruz qalan məbləğin müqavilədə nəzərdə tutulan bildiriş müddəti ilə məhdudlaşmaması ilə əlaqədardır.

Maliyyə aktivlərinin silinməsi. Maliyyə aktivlərini bərpa etmək üçün Bankın bütün praktiki imkanları tükəndikdə və Bank belə aktivlərin bərpasına dair gözləntilərin əsaslandırılmadığı qənaətinə gəldikdə, maliyyə aktivləri tam və ya qismən silinir. Borcların silinməsi tanınmanın dayandırılması hesab edilir. Bank müqaviləyə əsasən ödənilməli məbləğləri bərpa etməyə cəhd etdikdə, lakin həmin məbləğlərin bərpası ilə bağlı əsaslandırılmış gözləntiləri olmadıqda, barəsində hələ də məcburi bərpa tədbirləri görülməli maliyyə aktivlərini silə bilər.

Maliyyə aktivlərinin tanınmasının dayandırılması. Bank aşağıdakı hallarda maliyyə aktivlərinin tanınmasını dayandırır: (a) aktivlər geri alındıqda və ya bu aktivlərlə əlaqədar pul vəsaitlərinin hərəkəti üzrə hüquqların müddəti başa çatdıqda və ya (b) Bank maliyyə aktivlərindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını üzrə mülkiyyət hüququnu ötürdükdə və ya ötürülmə haqqında müqavilə bağladıqda və bu zaman (i) həmin aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə başqa tərəfə ötürdükdə və ya (ii) bu aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə ötürmədikdə və ya saxlamadıqda, lakin həmin aktivlər üzrə nəzarət hüququnu özündə saxlamadıqda. Qarşı tərəf satışa məhdudiyətlər qoymadan aktiv tam olaraq əlaqəli olmayan üçüncü tərəfə satmaq imkanına malik olmadıqda nəzarəti özündə saxlayır.

Maliyyə aktivlərinin modifikasiyası. Bank bəzən maliyyə aktivləri üzrə müqavilə şərtlərinə yenidən baxır və ya onları dəyişdirir. Bu zaman Bank aşağıdakı amilləri nəzərə alaraq, müqavilə üzrə pul axınlarının modifikasiyasının əhəmiyyətli olduğunu qiymətləndirir: aktivin risk profilinə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərən hər hansı yeni müqavilə şərtləri (məsələn, mənfəətdə pay və ya kapital üzrə gəlirlilik), faiz dərəcəsinə əhəmiyyətli dəyişikliklər, valyutada dəyişikliklər, aktivlə bağlı kredit riskinə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərən yeni və ya əlavə kredit təminatının yaranması və ya borcalanın maliyyə çətinliyi olduqda kreditin müddətinin əhəmiyyətli dərəcədə artırılması.

Yeni şərtlər əhəmiyyətli dərəcədə fərqləndikdə əvvəlki aktiv üzrə pul axınlarını əldə etmək hüququ başa çatdığına görə Bank əvvəlki maliyyə aktivinin tanınmasını dayandırır və yeni aktiv ədalətli dəyərlə tanıyır. Müqavilə şərtlərinə yenidən baxılması tarixi növbəti dəyərsizləşmənin hesablanması, o cümlədən kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artması faktının müəyyən edilməsi üçün ilkin tanınma tarixi hesab edilir. Bundan əlavə, Bank yeni kreditin və ya borc alətinin YƏMFÖ meyarına uyğunluğunu qiymətləndirir. Tanınması dayandırılmış ilkin aktivin balans dəyəri ilə əhəmiyyətli dərəcədə modifikasiya edilmiş yeni aktivin ədalətli dəyəri arasındakı hər hansı fərq (fərqin mahiyyəti səhmdarlarla həyata keçirilən kapital əməliyyatına aid edilmədiyi təqdirdə) mənfəət və ya zərərdə tanınır.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Müqavilə şərtlərinə qarşı tərəfin maliyyə çətinlikləri və əvvəlcədən razılaşdırılmış ödənişləri həyata keçirə bilməməsi səbəbindən yenidən baxılırsa, Bank aktiv üzrə risklərin və faydaların müqavilə şərtlərinin dəyişdirilməsi nəticəsində əhəmiyyətli dərəcədə fərqləndiyini müəyyən etmək üçün aktivlər üzrə ilkin və düzəliş edilmiş gözlənilən pul axınlarını müqayisə edir. Risklər və faydalar dəyişmədikdə, modifikasiya edilmiş aktiv ilkin aktivdən əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənmir və bu modifikasiya tanınmanın dayandırılmasına gətirib çıxarmır. Bank modifikasiya edilmiş müqavilə üzrə pul axınlarını ilkin effektiv faiz dərəcəsi ilə diskontlaşdırmaqla, ümumi balans dəyərini yenidən hesablayır və modifikasiya nəticəsində yaranan gəlir və ya zərəri mənfəət və ya zərərdə tanıyır.

Mümkün olduqda Bank girova yiyələnmək əvəzinə kredit şərtlərini dəyişdirməyə çalışır. Buna müqavilə ilə nəzərdə tutulmuş ödəniş müddətlərinin uzadılması və yeni kredit şərtlərinin razılaşdırılması daxildir.

Bu restrukturizasiyanın uçot qaydası aşağıda təqdim olunur:

- Kreditin valyutası dəyişmişdirsə, köhnə kredit uçotdan çıxarılır və yeni kredit tanınır;
- Əgər kredit şərtlərinin dəyişməsi borcalanın maliyyə çətinlikləri ilə bağlı deyilsə, yeni şərtlər müəyyən edildikdən sonra, kredit artıq vaxtı keçmiş hesab olunmur;
- Əgər kredit şərtlərinin dəyişməsi borcalanın maliyyə çətinlikləri ilə bağlıdırsa və şərtlər dəyişdirildikdən sonra kredit dəyərsizləşsə, Bank ilkin effektiv faiz dərəcəsi istifadə etməklə diskontlaşdırılmış yeni pul vəsaitlərinin hərəkətinin cari dəyəri ilə şərtlər dəyişdirildikdən əvvəl qalığı dəyəri arasındakı fərqi dövr üzrə ehtiyat ayırmalarında tanıyır. Kredit restrukturizasiyadan sonra dəyərsizləşmədiyi halda, Bank effektiv faiz dərəcəsinə yenidən hesablayır.

Bütün meyarların qarşılınması və gələcək ödənişlərin mümkünlüyündən əmin olmaq məqsədilə Bankın rəhbərliyi restrukturizasiya edilmiş kreditləri daim nəzərdən keçirir. Belə kreditlər fərdi və ya ümumi qaydada dəyərsizləşməyə məruz qalmaqda davam edir və onların ödənilən dəyəri kredit üzrə ilkin və ya cari effektiv faiz dərəcəsi istifadə etməklə hesablanır.

Maliyyə öhdəliklərinin qiymətləndirilmə kateqoriyaları. Maliyyə öhdəlikləri maliyyə zəmanəti müqavilələri və kreditlərlə bağlı öhdəliklər istisna olmaqla, sonradan amortizasiya olunmuş dəyərlə təsnifləşdirilir.

Maliyyə öhdəliklərinin tanınmasının dayandırılması. Maliyyə öhdəliyinin tanınması öhdəlik icra edildiyi halda dayandırılır (yəni, müqavilədə göstərilən öhdəlik yerinə yetirildikdə, ləğv edildikdə və ya icra müddəti başa çatdıqda).

Bank ilə onun əvvəlki kreditorları arasında şərtləri əhəmiyyətli dərəcədə fərqli olan borc alətlərinin mübadiləsi, eləcə də mövcud maliyyə öhdəliklərinin şərtlərinin əhəmiyyətli dərəcədə dəyişdirilməsi ilkin maliyyə öhdəliyinin icrası və yeni maliyyə öhdəliyinin tanınması kimi uçota alınır. Şərtlər o halda əhəmiyyətli dərəcədə dəyişmiş hesab olunur ki, alınmış və ilkin effektiv faiz metodu ilə diskontlaşdırılmış bütün ödənilmiş komissiyalar daxil olmaqla, yeni şərtlərə əsasən pul axınlarının diskontlaşdırılmış cari dəyəri ilkin maliyyə öhdəliyi üzrə qalan pul axınlarının diskontlaşdırılmış cari dəyərindən ən azı 10% fərqlənsin. Bundan əlavə, alətin ifadə edildiyi valyuta, faiz dərəcəsinin növündə dəyişikliklər, alətin konvertasiyası ilə bağlı yeni şərtlər və kredit üzrə xüsusi şərtlərdə dəyişikliklər kimi digər keyfiyyət amilləri nəzərə alınır. Borc alətlərinin mübadiləsi və ya şərtlərinin dəyişdirilməsi öhdəliyin icrası kimi nəzərə alınarsa, bütün xərclər və ya ödənilmiş komissiyalar öhdəliyin icrası üzrə mənfəət və ya zərərdə tanınır. Borc alətinin mübadiləsi və ya şərtlərinin dəyişdirilməsi öhdəliyin icrası kimi nəzərə alınmadıqda, bütün xərclər və ya ödənilmiş komissiyalar öhdəliyin balans dəyərində düzəliş kimi əks etdirilir və modifikasiya edilmiş öhdəliyin qalan müddəti ərzində amortizasiya edilir.

Öhdəliklərin icrası ilə nəticələnməyən dəyişikliklər əvvəlki tarixlə məcmu amortizasiyanın hesablanması metodu ilə təxmini göstəricinin dəyişməsi kimi uçota alınır və bu zaman gəlir və ya zərər balans dəyərindəki fərqi iqtisadi mahiyyəti səhmdar ilə kapital əməliyyatlarına aid edilmədiyi təqdirdə, mənfəət və ya zərərdə əks etdirilir.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri pul vəsaitlərinin əvvəlcədən məlum olan məbləğinə asan çevrilə bilən və dəyərin cüzi dəyişməsi kimi riskə məruz qalan qısamüddətli qoyuluşlardır. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə nağd pul, ARMB-nin məcburi ehtiyatları daxil olmaqla, Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankından alınacaq vəsaitlər, müxbir hesablar üzrə məhdudiyət qoyulmamış vəsaitlər, eləcə də overnayt depozitlər və ilkin ödəniş müddəti üç aydan az olan depozitlər daxildir. Verilmə tarixində istifadəsi üç aydan çox müddətə məhdudiyət qoyulmuş vəsaitlər maliyyə vəziyyəti və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatlarda pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə aid edilmir. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri aşağıdakı səbəblərə görə amortizasiya olunmuş dəyərlə qeydə alınır: (i) müqavilə üzrə pul axınlarını əldə etmək məqsədilə saxlanılır və həmin pul axınları yalnız əsas borc və faiz ödənişlərindən ibarətdir və (ii) MZVƏD kateqoriyasında qiymətləndirilmir.

Kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər. Kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər digər banklarda və kredit təşkilatlarında yerləşdirilmiş ilkin ödəmə müddəti üç aydan artıq olan depozitlərdən ibarətdir. Kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər (i) müqavilə üzrə pul axınlarını əldə etmək məqsədilə saxlanıldıqda və həmin pul axınları yalnız əsas borc və faiz ödənişlərini əks etdirdikdə və (ii) MZVƏD kateqoriyasında qiymətləndirilmədikdə amortizasiya olunmuş dəyərlə uçota alınır.

Borc qiymətli kağızlara investisiyalar. Biznes modelə və pul axınlarının xüsusiyyətinə əsasən Bank borc qiymətli kağızları AD, DMGVƏD və ya MZVƏD kateqoriyaları üzrə təsnifləşdirir. Borc qiymətli kağızları müqavilə üzrə pul axınlarını əldə etmək məqsədilə saxlanıldıqda, həmin pul axınları yalnız əsas borc və faiz ödənişlərini əks etdirdikdə və uçot uyğunsuzluğunu əhəmiyyətli dərəcədə azaltmaq üçün MZVƏD kateqoriyasında qiymətləndirilmədikdə amortizasiya olunmuş dəyərlə uçota alınır.

Borc qiymətli kağızları müqavilə üzrə pul axınlarını əldə etmək və satmaq üçün saxlanıldıqda, həmin pul axınları yalnız əsas borc və faiz ödənişlərini əks etdirdikdə və MZVƏD kateqoriyasında qiymətləndirilmədikdə DMGVƏD kateqoriyasında uçota alınır. Bu aktivlər üzrə faiz gəlirləri effektiv faiz dərəcəsi metodu ilə hesablanır və mənfəət və ya zərərdə tanınır. Ehtimal olunan kredit zərərləri modelinə əsasən müəyyən edilmiş dəyərsizləşmə ehtiyatı il üzrə mənfəət və ya zərərdə tanınır. Balans dəyərindəki bütün digər dəyişikliklər sair məcmu gəlirdə qeydə alınır. Borc qiymətli kağızların tanınması dayandırıldıqda əvvəl sair məcmu gəlirdə tanınan məcmu gəlir və ya zərər sair məcmu gəlirdən mənfəət və zərəre yenidən təsnifləşdirilir.

Borc qiymətli kağızlara investisiyalar amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən və ya DMGVƏD kateqoriyasına aid olunan maliyyə aktivləri üzrə tanınma meyarlarına cavab vermədikdə, MZVƏD kateqoriyasında uçota alınır. Bank, həmçinin ilkin tanınma zamanı yenidən təsnifləşdirmə hüququ olmadan öz mülahizəsinə əsasən borc qiymətli kağızlara investisiyaları MZVƏD kateqoriyasına təsnifləşdirə bilər (əgər bu, fərqli uçot metodları ilə tanınan və ya qiymətləndirilən maliyyə aktivləri və öhdəlikləri arasında uçot uyğunsuzluğunu əhəmiyyətli dərəcədə azaldarsa).

Müştərilərə verilmiş kreditlər. Müştərilərə verilmiş kreditlər müştərinin kreditini almaq və ya müştəriyə kredit vermək məqsədilə Bank tərəfindən müştərilərə avans şəklində nağd pul verildiyi zaman uçota alınır. Biznes model və pul axınlarının xüsusiyyətini nəzərə alaraq, Bank müştərilərə verilmiş kreditləri və avansları aşağıdakı kateqoriyalardan birinə təsnifləşdirir: (i) AD: kreditlər müqavilə üzrə pul axınlarını əldə etmək məqsədilə saxlanıldıqda, həmin pul axınları yalnız əsas borc və faiz ödənişlərini əks etdirdikdə və könüllü olaraq MZVƏD kateqoriyasına aid edilmədikdə və (ii) MZVƏD: kreditlər YƏMFÖ, AD və ya DMGVƏD kateqoriyasında qiymətləndirmə meyarlarına uyğun olmadıqda MZVƏD kateqoriyasında ölçülür.

Dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatlar ehtimal olunan kredit zərərləri üzrə gələcək yönümlü modellərə əsasən müəyyən edilir. Ehtimal olunan kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsində istifadə edilən ilkin məlumatlar, fərziyyələr və hesablama üsulları haqqında məlumat, eləcə də Bank tərəfindən gələcək yönümlü məlumatların ehtimal olunan kredit zərərləri modellərinə daxil edilməsi qaydası 27 sayılı Qeyddə göstərilir.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Kreditlər ilə bağlı öhdəliklər. Bank kreditlərin verilməsi üçün öhdəliklər götürür. Belə öhdəliklər geri çağırılmayan öhdəliklər və ya geri çağırılması yalnız əhəmiyyətli dərəcədə mənfi dəyişikliklərə cavab olaraq mümkün olan öhdəliklərdir. Belə öhdəliklər ilkin olaraq adətən alınan ödəniş məbləği ilə təsdiqlənən ədalətli dəyərlə tanınır. Bu məbləğ Bank tərəfindən müəyyən kredit müqaviləsinin bağlanacağı və kreditin verilməsindən sonra qısa müddət ərzində onun istifadəsini planlaşdırmayacağı ehtimal olunan hallar istisna olmaqla, öhdəliyin müddəti ərzində düz xətt metodu ilə amortizasiya edilir; kreditlərin verilməsi üzrə öhdəliklər ilə bağlı belə komissiya gəlirləri gələcək dövrlərin gəlirləri kimi uçota alınır və ilkin tanınma zamanı kreditin qalıq dəyərində daxil edilir.

Hər bir hesabat dövrünün sonunda öhdəliklər aşağıdakı qaydada qiymətləndirilir: (i) ilkin tanınma zamanı amortizasiya olunmamış qalıq məbləğində və (ii) EOKZ modeli əsasında müəyyən edilmiş zərər üzrə ehtiyatın məbləğində. Öhdəlik bazar faiz dərəcəsindən aşağı faizlə kreditin verilməsini nəzərdə tutmadıqda, öhdəlik bu iki məbləğdən daha yüksək olanı ilə qiymətləndirilir. Kreditlərin verilməsi ilə bağlı öhdəliklərin qalıq dəyəri öhdəliklərə aid edilir. Kredit və istifadə edilməmiş kredit öhdəliyindən ibarət olan müqavilələrdə Bank istifadə edilməmiş kredit komponenti və kredit komponenti üzrə EOKZ-ni ayrıca müəyyən edə bilmədikdə, istifadə edilməmiş kredit üzrə EOKZ kredit zərərləri üzrə ehtiyat ilə birlikdə tanınır. Verilmiş kredit və istifadə edilməmiş kredit öhdəliyi üzrə məcmu EOKZ kreditin ümumi qalıq dəyərindən artıq olduqda, artıq olan hissə öhdəlik kimi tanınır.

Maliyyə zəmanətləri. Maliyyə zəmanətləri müəyyən debitorun borc aləti üzrə ilkin və ya dəyişdirilmiş şərtlərə əsasən ödənişləri vaxtında həyata keçirə bilmədiyi halda zəmanət sahibinə dəymiş zərərin əvəzinin ödənilməsini Bankdan tələb edir. Maliyyə zəmanətləri ilkin olaraq adətən alınan komissiya məbləğinə bərabər olan ədalətli dəyərlə tanınır. Bu məbləğ zəmanətin müddəti ərzində düz xətt metodu ilə amortizasiya edilir. Hər bir hesabat dövrünün sonunda zəmanətlər aşağıdakı məbləğlərdən daha yüksək olanı ilə qiymətləndirilir: (i) zəmanət üzrə zərər məbləği üçün gözlənilən zərər modeli ilə müəyyən edilən ehtiyat və (ii) ilkin tanınma zamanı amortizasiya olunmamış məbləğin qalığı.

Vergilər. Hazırkı maliyyə hesabatlarında mənfəət vergisi qüvvədə olan və ya hesabat dövrünün sonuna qüvvəyə minmiş qanunvericiliyin tələblərinə uyğun olaraq əks etdirilir. Mənfəət vergisi xərci cari və təxirə salınmış mənfəət vergisindən ibarət olub, il üzrə mənfəət və ya zərərdə tanınır. Lakin həmin və ya başqa dövrdə digər məcmu gəlirdə və ya birbaşa kapitalda tanınan əməliyyatlara aid olan vergilər digər məcmu gəlirdə və ya birbaşa kapitalda tanınır. Cari il üzrə mənfəət vergisi xərci Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinə uyğun olaraq hesablanır.

Cari vergilər cari və əvvəlki dövrlər üzrə vergiyə cəlb edilən mənfəət və ya zərər ilə əlaqədar vergi orqanlarına ödəniləcək və ya vergi orqanları tərəfindən geri qaytarılacaq məbləği təşkil edir. Vergiyə cəlb edilən mənfəət və ya zərər maliyyə hesabatlarının müvafiq vergi bəyannamələrinin təqdim olunmasından əvvəl təsdiqləndiyi halda təxmini göstəricilərə əsasən hesablanır. Mənfəət vergisindən başqa digər vergilər inzibati və digər əməliyyat xərcləri kimi qeydə alınır.

Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlik metodundan istifadə etməklə keçmiş illərin vergi zərərləri və maliyyə hesabatlarında aktiv və öhdəliklərin vergi bazası və qalıq dəyəri arasında yaranan müvəqqəti fərqlər üçün hesablanır.

İlkin tanınma zamanı istisna hal olaraq, əgər əməliyyat maliyyə mənfəəti və vergiyə cəlb edilən mənfəətə təsir göstərmirsə, aktiv və öhdəliyin ilkin qeydə alınması nəticəsində yaranan müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi hesablanmır (müəssisələrin birləşməsi halları istisna olmaqla). Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktiv və öhdəlikləri, hesabat tarixinə qüvvədə olan və ya əsas etibarı ilə qüvvədə olan vergi dərəcələri və vergi qanunları əsasında aktivlərin satıldığı və ya öhdəliklərin yerinə yetirildiyi müddətdə tətbiq edilən vergi dərəcələri ilə ölçülür.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Gəlirdən çıxılan müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi aktivləri və keçmiş illərin vergi zərərləri vergi tutulan gələcək gəlirlərin yaranması və bu gəlirlər üzrə çıxımların istifadə edilməsi ehtimalını nəzərə alaraq tanınır.

Bundan əlavə, Bankın əməliyyatları ilə bağlı Azərbaycanda müxtəlif növ vergilər, məsələn ƏDV, əmlak vergisi, mənbədə tutulan vergi və s. tutulur. Bu vergilər ümumi və inzibati xərclərinin tərkibinə daxil edilir.

Əmlak və avadanlıqlar. Avadanlıqlar, gündəlik xidmət xərcləri istisna olmaqla, yığılmış köhnəlməni və hər hansı tanınmış dəyərsizləşmə zərərini çıxmaqla ilkin dəyərlə tanınır. Tanınma meyarına uyğun gələndə, avadanlıqların bir hissəsinin əvəz edilməsi xərcləri yarandığı zaman həmin dəyərə daxil edilir.

Rəhbərlik hər bir hesabat dövrünün sonunda əmlak və avadanlıqlar üzrə dəyərsizləşmə əlamətlərinin mövcudluğunu qiymətləndirir. Əgər bu cür əlamətlər mövcud olarsa, rəhbərlik bərpa edilə bilən dəyəri təxmin edir. Aktivin bərpa edilə bilən dəyəri onun satış üzrə məsrəfləri çıxılmaqla ədalətli dəyəri və istifadə dəyərindən daha yüksək olan dəyəridir. Aktivin balans dəyəri onun bərpa edilə bilən dəyərinə qədər azaldılır və dəyərsizləşmə zərəri il üzrə mənfəət və ya zərərdə kapitalda göstərilən əvvəlki ilin yenidən qiymətləndirmə ehtiyatından artıq olan hissəsi qədər tanınır. Aktivin istifadə dəyərini və ya satış üzrə məsrəflər çıxılmaqla ədalətli dəyərini müəyyən etmək üçün istifadə edilmiş təxminlərdə dəyişiklik baş verdiyi təqdirdə, əvvəlki illərdə tanınmış dəyərsizləşmə zərəri bərpa edilir.

Aktivlərin silinməsindən yaranan mənfəət və ya zərər gəlirin məbləği ilə balans dəyəri arasındakı fərq kimi müəyyən edilir və il üzrə mənfəət və ya zərərdə sair gəlirin tərkibində tanınır.

İlk olaraq ilkin dəyərlə tanındıqdan sonra nəqliyyat vasitələri yenidən qiymətləndirilmiş dəyərlə uçota alınır. Həmin yenidən qiymətləndirilmiş dəyər yenidən qiymətləndirmə tarixində ədalətli dəyərdən sonradan yığılmış köhnəlməni və sonradan yığılmış dəyərsizləşmə zərərlərini çıxmaqla müəyyən edilir.

Qiymətləndirmə elə tezlikdə aparılır ki, yenidən qiymətləndirilən aktivin ədalətli dəyərinin qalıq dəyərindən çox fərqli olmaması təmin olunsun.

Yenidən qiymətləndirmə tarixinə yığılmış köhnəlmə aktivin ümumi qalıq dəyərindən silinir və xalis məbləğ aktivin yenidən qiymətləndirilmiş dəyərinə aid edilir. Yenidən qiymətləndirmə üzrə hər hansı əlavə vəsait digər məcmu gəlirə daxil edilmiş əmlak və avadanlıqlar üçün yenidən qiymətləndirmə ehtiyatına aid edilir. Lakin yenidən qiymətləndirmə üzrə hər hansı əlavə vəsait əvvəllər mənfəət və ya zərərdə əks etdirilmiş həmin aktivin dəyərinin yenidən qiymətləndirmə nəticəsində azalmasını ləğv etdiyi halda, bu artma mənfəət və ya zərərdə əks etdirilir. Yenidən qiymətləndirmə üzrə kəsir mənfəət və ya zərərdə əks etdirilir, lakin bu halda həmin aktiv üzrə əvvəlki əlavə vəsaitlə birbaşa əvəzləşdirilən kəsir əmlak və avadanlıqlar üçün yenidən qiymətləndirmə ehtiyatında əlavə vəsaitlə birbaşa əvəzləşdirilir. Satış zamanı satılan konkret aktivə aid olan hər hansı yenidən qiymətləndirmə ehtiyatı bölüşdürülməmiş mənfəətə köçürülür.

Amortizasiya. Aktiv istifadəyə hazır vəziyyətə gətirildikdə onun üçün amortizasiya hesablanır. Amortizasiya aktivlərin balans dəyərini aşağıda göstərilən ehtimal edilən istifadə müddətləri üzrə bərabər hissələrə bölməklə hesablanır:

	İllər
Mebel və qurğular	4-7
Kompüterlər və ofis avadanlığı	5
Nəqliyyat vasitələri	4-7
Digər əsas vəsaitlər	5
İcareyə götürülmüş aktivlərin əsaslı təmiri	müqavilənin müddəti ərzində

Aktivlərin qalıq dəyəri, istifadə müddəti və metodlarına hər maliyyə ilinin sonunda yenidən baxılır və lazım olduqda dəyişdirilir.

Təmir və rekonstruksiya xərcləri çəkildiyi zaman xərcə silinir və kapitalaşdırılmalı olduğu hallar istisna olmaqla, digər əməliyyat xərclərinə daxil edilir.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Mülkiyyətə keçmiş əmlak. Bank ümitsiz kreditlər qarşılığında mülkiyyətə aldığı və satmağı nəzərdə tutduğu uzunmüddətli aktivi mülkiyyətə keçmiş əmlak kimi o halda təsnif edir ki, onların qalıq dəyərinin əsas etibarlı ilə istifadə zamanı deyil, satış əməliyyatı nəticəsində ödənilməsi planlaşdırılsın.

Bank mülkiyyətə keçmiş əmlakı qalıq dəyərinin və ya satış xərclərini çıxmaqla ədalətli dəyərən ən aşağı məbləği ilə əks etdirir. Aktivin qalıq dəyərinin dəyərsizləşməsinə işarə edən hər hansı hadisə və ya şəraitin dəyişməsi baş verərsə, Bank, satış xərclərini çıxmaqla, dəyərən ədalətli dəyərə qədər ilkin və ya sonrakı silinməsi zamanı dəyərsizləşmə zərərini əks etdirir.

Qeyri-maddi aktivlər. Qeyri-maddi aktivlər kompüter proqramlarından və lisenziyalardan ibarətdir. Ayrıca alınmış qeyri-maddi aktivlər ilk olaraq ilkin dəyərlə ilə tanınır. İlkin tanımadan sonra qeyri-maddi aktivlər yığılmış amortizasiya və yığılmış dəyərdən düşmə zərərini çıxmaqla ilkin dəyərlə əks etdirilir. Qeyri-maddi aktivlərin istifadə müddətləri məhdud olaraq müəyyən edilmişdir. Məhdud istifadə müddəti olan qeyri-maddi aktivlərin böyük hissəsi üçün 10 illik faydalı istifadə müddəti ərzində amortizasiya hesablanır və həmin qeyri-maddi aktivlər üzrə mümkün dəyərdən düşmə əlamətləri mövcud olanda dəyərdən düşmə baxımından qiymətləndirmə aparılır. Qeyri-müəyyən istifadə müddəti olan qeyri-maddi aktivlərlə bağlı amortizasiya müddəti və metodları ən azından hər maliyyə ilinin sonunda yenidən baxılır.

Bankın icarəçi qisminə çıxış etdiyi icarə müqavilələrinin uçotu. Bank ofis sahələri və anbarları icarəyə götürür. İcarə müqavilələri Bankın icarəyə götürülmüş aktivi istifadə etdiyi tarixə müvafiq öhdəliklə birlikdə istifadə hüquqlu aktivlər kimi tanınır. Hər bir icarə ödənişi öhdəlik və maliyyə xərcləri arasında bölüşdürülür. Maliyyə xərcləri hər bir dövr üçün öhdəliyin qalığı üzrə sabit olaraq müntəzəm faiz dərəcəsini təmin etmək üçün icarə müddəti ərzində mənfəət və ya zərərə aid edilir. İlkin dəyərlə tanınan istifadə hüquqlu aktiv onun faydalı istifadə və ya icarə müddəti ərzində (bu müddətlərdən hansı daha tez başa çatarsa) düz xətt metodu ilə amortizasiya edilir.

İcarə müqaviləsi üzrə yaranan öhdəliklər ilkin olaraq cari dəyərlə qiymətləndirilir. İcarə öhdəliklərinə aşağıdakı icarə ödənişlərinin xalis cari dəyəri daxildir:

- icarə üzrə alınacaq həvəsləndirici ödənişlər çıxılmaqla, sabit ödənişlər (məhiyyətə sabit ödənişlər daxil olmaqla);
- icarəyə götürənin əsaslandırılmış şəkildə əmin olduğu halda uzadılma variantı; və
- icarə müddəti ərzində icarəyə götürən icarəni ləğv etmə seçimini istifadə edərsə, icarənin ləğv edilməsi ilə bağlı cərimə ödənişləri.

İcarə ödənişləri icarə müqaviləsində nəzərdə tutulan faiz dərəcəsi ilə diskontlaşdırılır. Bu faiz dərəcəsinin müəyyən edilməsi mümkün olmadıqda icarəyə götürənin borc kapitalı üzrə artan faiz dərəcəsi istifadə edilir. Borc kapitalı üzrə artan faiz dərəcəsi icarəyə götürənin oxşar iqtisadi mühitdə istifadə hüquqlu aktivin dəyərinə oxşar məbləğdə aktiv əldə etməsi üçün eyni müddət və şərtlərlə zəruri olan vəsaitlərin cəlb edilməsi zamanı ödəməli olduğu faiz dərəcəsidir.

İstifadə hüquqlu aktivlər aşağıdakılar nəzərə alınmaqla, ilkin dəyərlə qiymətləndirilir:

- icarə öhdəliyinin ilkin qiymətləndirmə məbləği;
- icarə üzrə həvəsləndirici ödənişlər çıxılmaqla, icarə müqaviləsinin başlanma tarixindən əvvəl aparılmış bütün icarə ödənişləri;
- bütün ilkin birbaşa xərclər; və
- bərpə xərcləri.

İstisna hal kimi, Bank qısamüddətli icarələri və aşağı dəyərli aktivlərin icarəsinin uçotunu icarə ödənişlərini düz xətt metodu ilə əməliyyat xərcləri kimi tanımaqla aparır.

İcarə müddətini müəyyən edərkən Bankın rəhbərliyi icarənin uzadılması və ya icarənin ləğv edilməsi hüquqlarının istifadəsi üçün iqtisadi stimulyaradan bütün fakt və şərtləri nəzərə alır. İcarənin uzadılması hüquqları (və ya icarənin ləğv edilməsi hüququnun istifadəsi müddətindən sonrakı dövrlərin) yalnız müqavilənin müddətinin uzadılacağına (və ya ləğv edilməyəcəyinə) əsaslı şəkildə əminlik olduqda icarə müddətinə daxil edilir.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Qiymətləndirməyə təsir edən mühüm hadisə baş verdikdə və ya şəraitdə əhəmiyyətli dəyişiklik olduqda və belə hallar icarəyə götürənin nəzarəti altında olduqda qiymətləndirmə yenidən nəzərdən keçirilməlidir.

İcarə müddətinin sonunda mülkiyyət hüququnun Banka keçəcəyi haqqında kifayət qədər əminlik olmadığı təqdirdə, tanınmış istifadə hüququ olan aktivlər ehtimal edilən faydalı istifadə müddəti və icarə müddətindən daha qısa olanı üzrə düz xətt metodu əsasında amortizasiya edilir. İstifadə hüququ olan aktivlər üzrə dəyərsizləşmə hesablanır.

2023-cü il ərzində icarəyə verənlər tərəfindən Banka hər hansı icarə güzəşti verilməmişdir.

Müştərilərə və kredit təşkilatlarına ödəniləcək vəsaitlər. Buraxılmış maliyyə alətləri və ya onların komponentləri o halda öhdəlik kimi təsnif edilir ki, müqavilə razılaşması Bankın üzərinə aşağıdakı öhdəliklərdən birinin qoyulması ilə nəticələnsin: sahibə pul vəsaitləri və ya öhdəliyi müəyyən məbləğdə pul vəsaitinin və ya digər maliyyə aktivinin müəyyən sayda xüsusi kapital alətlərinə mübadilə etməkdən fərqli olan yolla ödəmək. Belə alətlərə müştəri hesabları, eləcə də fiziki və hüquqi şəxslər, dövlət və kredit təşkilatlarının müddətli depozitləri daxildir. Bu məbləğlər qeyri-törəmə öhdəlikləri əks etdirir və amortizasiya olunmuş dəyərle qeydə alınır.

Repo müqavilələri. Satış və repo müqavilələri əsasında satılmış qiymətli kağızlar təminatlı maliyyə vəsaitlərinin cəlb edilməsi əməliyyatı kimi tanınır və bu zaman qiymətli kağızlar maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda daxil edilir, kontragentə olan öhdəliklər isə repo əməliyyatları üzrə kreditor borclarına daxil edilməklə, müvafiq olaraq kredit təşkilatlarına ödəniləcək vəsaitlərdə və ya maliyyə təşkilatları ilə repo müqavilələrində tanınır. Satış qiyməti ilə geri alıt qiyməti arasındakı fərq faiz xərci kimi qeydə alınır və effektiv faiz metoduna əsasən repo müqaviləsinin müddəti ərzində mənfəət və ya zərərdə tanınır.

Nizamnamə kapitalı. Adi səhmlər nizamnamə kapitalı kimi təsnif edilir. Biznesin birləşməsi istisna olmaqla, yeni səhmlərin buraxılması ilə birbaşa bağlı olaraq üçüncü tərəflərə ödənişlərə çəkilən xərclər kapitalın tərkibində həmin emissiya nəticəsində əldə edilmiş məbləğin azalması kimi əks etdirilir. Əldə edilmiş vəsaitlərin ədalətli dəyərinin buraxılmış səhmlərin nominal dəyərindən artıq olan hissəsi əlavə kapital kimi əks etdirilir.

Dividendlər. Dividendlər elan olunub təsdiqləndiyi dövrdə kapitalda qeydə alınır. Hesabat dövründən sonra, lakin maliyyə hesabatlarının təsdiqlənməsindən əvvəl elan edilmiş dividendlər haqqında məlumat “hesabat tarixindən sonrakı hadisələr” qeydində açıqlanır. Mənfəətdən dividendlər və digər ödənişlər Bankın yerli qanunvericiliyə uyğun hazırlanmış maliyyə hesabatlarına əsasən həyata keçirilir.

Şərti öhdəliklər. Şərti öhdəliklər maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilmir, lakin onların ödənilməsi üçün ehtiyatların xərclənməsi ehtimalı az olanda, maliyyə hesabatlarında açıqlanır. Şərti aktivlər maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilmir, lakin onlarla bağlı iqtisadi faydaların daxil olması ehtimal ediləndə maliyyə hesabatlarında açıqlanır.

Gəlir və xərclərin tanınması. MZVƏD kateqoriyasına aid olan maliyyə alətləri istisna olmaqla, bütün borc alətləri üzrə faiz gəlirləri və xərcləri effektiv faiz metoduna əsasən hesablama metodu ilə qeydə alınır. Bu metoda əsasən faiz gəlirləri və xərclərinə müqavilə tərəfləri arasında ödənilmiş və ya alınmış və effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi olan bütün komissiya və haqlar, əməliyyat xərcləri, eləcə də bütün digər mükafat və ya güzəştlər daxildir.

Effektiv faiz dərəcəsinə aid olan komissiya haqlarına maliyyə aktivinin yaradılması və ya alınması, yaxud maliyyə öhdəliyinin (məsələn, ödəmə qabiliyyətinin qiymətləndirilməsi, zamanətlərin və ya girovun dəyərləndirilməsi və qeydə alınması, maliyyə alətinin təqdim edilməsi şərtlərinin razılaşdırılması və əməliyyat sənədlərinin hazırlanması haqları) buraxılması ilə əlaqədar alınmış və ya ödənilmiş komissiya haqları daxildir. Bazar faiz dərəcələri ilə kreditlərin verilməsi üzrə öhdəlik üçün Bank tərəfindən alınmış komissiya haqları, Bankın xüsusi kredit müqaviləsini imzalayacağı ehtimal edildikdə və kreditin verilməsindən sonra qısa müddət ərzində onun realizasiyasını planlaşdırmadıqda effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi hesab edilir. Bank kreditlərin verilməsi üzrə öhdəlikləri MZVƏD kateqoriyasına aid olunan maliyyə öhdəlikləri kimi təsnifləşdirmir.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Faiz gəlirləri dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri (3-cü Mərhələ) istisna olmaqla, maliyyə aktivlərinin ümumi qalıq dəyərində effektiv faiz dərəcəsini tətbiq etməklə hesablanır. Belə aktivlər üzrə faiz gəlirini hesablayarkən EOKZ üzrə ehtiyat çıxılmaqla, aktivin amortizasiya olunmuş dəyərində effektiv faiz dərəcəsi tətbiq edilir.

3-cü Mərhələyə aid edilmiş maliyyə aktivləri üzrə kredit riski sonradan aktivin dəyərsizləşmədiyi təqdirdə azalarsa və bu azalma obyektiv olaraq aktivin dəyərsizləşmiş kimi müəyyən edilməsindən sonra baş verən hadisə (yəni, aktivin bərpa edilməsi) ilə əlaqələndirilərsə, həmin aktiv 3-cü Mərhələdən yenidən təsnifləşdirilir (karantin qaydalarına uyğun olaraq) və faiz gəliri ümumi qalıq dəyərində effektiv faiz dərəcəsi tətbiq etməklə hesablanır. Aktivin 3-cü Mərhələyə aid edilməsinə görə əvvəllər mənfəət və ya zərər də tanınmayan, lakin aktivin bərpa edilməsindən sonra əldə edilməsi gözlənilən əlavə faiz gəliri dəyərsizləşmənin azalması kimi tanınır.

Haqq və komissiya gəlirləri. Bank haqq və komissiya gəlirlərini müştərilərə göstərdiyi xidmətlərdən əldə edir. Haqlardan əldə edilən gəlir aşağıdakı iki kateqoriyaya bölünə bilər:

- *Müəyyən zaman anında göstərilmiş xidmətlərdən komissiya gəliri*

Haqq və komissiya gəlirləri müştərinin Bank tərəfindən göstərilən xidmətlərin faydasını eyni anda qəbul və istifadə etdiyi müəyyən dövr ərzində düz xətt metodu ilə tanınır. Müəyyən müddətdə göstərilmiş xidmətlərdən komissiya gəliri həmin müddət ərzində hesablanır. Bu haqlara komissiya gəliri daxildir.

Kreditlərin verilməsi öhdəlikləri ilə bağlı haqlar (bu kreditlərin istifadə edilməsi ehtimalı yüksək olanda) və kreditlərlə bağlı digər haqlar (hər hansı əlavə xərclərlə birlikdə) gələcək dövrlərə aid edilir və kredit üzrə faktiki faiz dərəcəsinə düzəliş kimi tanınır.

- *Əməliyyat xidmətlərinin göstərilməsindən komissiya gəliri*

Haqq və komissiya gəlirləri Bank öz icra öhdəliyini yerinə yetirdiyi anda, adətən müvafiq əməliyyatı həyata keçirdikdən sonra tanınır. Alınmış və ya alınacaq haqq və komissiya məbləği fərqli icra öhdəlikləri kimi müəyyən edilmiş xidmətlər üzrə əməliyyat qiymətini əks etdirir. Üçüncü tərəf adından hər hansı əməliyyat və ya danışıqlarda iştirak müvafiq əməliyyat başa çatdıqdan sonra tanınır. Müəyyən gəlirlilik göstəriciləri ilə bağlı olan haqlar və ya haqqın komponentləri müvafiq meyarlar yerinə yetirildikdən sonra tanınır.

Xarici valyutaların alqı-satqısı və konvertasiyası. Bank xarici valyutaların alqı-satqısı və mübadiləsi üzrə əməliyyatları kassa və bank hesabları vasitəsilə həyata keçirir. Əməliyyatlar Bank tərəfindən müəyyən edilən və əməliyyat tarixlərində rəsmi məzənnədən fərqli olan məzənnə ilə aparılır. Rəsmi məzənnə ilə Bankın müəyyən etdiyi məzənnə arasındakı fərqlər müəyyən icra öhdəliyi yerinə yetirildiyi anda xarici valyuta əməliyyatları üzrə zərər çıxılmaqla gəlir kimi tanınır.

Xarici valyutanın çevrilməsi. Hazırkı maliyyə hesabatlarındakı məbləğlər Bankın əməliyyat və təqdimat valyutası olan Azərbaycan manatı ilə (“AZN”) təqdim edilir. Xarici valyutada aparılan əməliyyatlar ilk öncə əməliyyat tarixində qüvvədə olan valyuta məzənnəsindən istifadə etməklə funksional valyutada qeydə alınır. Xarici valyuta ilə olan monetar aktivlər və öhdəliklər hesabat tarixinə qüvvədə olan məzənnədən istifadə etməklə funksional valyutaya yenidən çevrilir. Xarici valyutada olan əməliyyatların çevrilməsindən yaranan bütün gəlirlər və zərərlər mənfəət və ya zərər və sair məcmu gəlir haqqında hesabatda xarici valyuta mövqeyinin yenidən qiymətləndirilməsi üzrə xalis gəlir (zərər) sətir maddəsi kimi tanınır. Xarici valyuta ilə olan və maya dəyəri ilə qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələr ilkin əməliyyatların tarixlərinə mövcud olan məzənnə ilə çevrilir. Xarici valyutada olan və ədalətli dəyərlə ölçülən qeyri-monetar maddələr ədalətli dəyərin təyin edildiyi tarixdə mövcud olan məzənnə ilə çevrilir.

Xarici valyuta ilə aparılan əməliyyatın müqavilə üzrə valyuta məzənnəsi ilə Mərkəzi Bankın əməliyyat tarixində qüvvədə olan məzənnəsi arasında fərqlər xarici valyuta ilə mübadilə əməliyyatları üzrə gəlir/zərərin tərkibində əks etdirilir.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

31 dekabr tarixinə Bank hazırkı maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün aşağıdakı rəsmi xarici valyuta məzənnələrindən istifadə etmişdir:

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
1 ABŞ dolları	AZN 1.7000	AZN 1.7000
1 Avro	AZN 1.8766	AZN 1.8114

Səhm üzrə mənfəət. Səhm üzrə mənfəət Bankın səhmdarlarının payına düşən mənfəət və ya zərəri hesabat ili ərzində dövriyyədə olan adi səhmlərin orta çəkili sayına bölməklə hesablanır.

İşçi heyəti ilə bağlı xərclər və müvafiq ayırmalar. Əmək haqları, Azərbaycan Respublikası Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna ödənişlər, məzuniyyət və xəstəlik vərəqələri üzrə illik ödənişlər, mükafatlar və pul şəklində olmayan imtiyazlar Bankın işçiləri tərəfindən müvafiq xidmətlər göstərildikdə hesablanır. Bankın yerli qanunvericiliyə uyğun müəyyən edilmiş haqlar üzrə ödənişlərdən başqa pensiya və analoji ödənişləri həyata keçirmək üçün hər hansı hüquqi və ya işgüzar praktikadan yaranan öhdəliyi yoxdur.

Seqmentlər üzrə hesabat. Seqmentlər haqqında məlumat daxili hesabat qaydalarına əsasən hazırlanır və Bankın fəaliyyəti ilə bağlı qərar qəbul edən səlahiyyətli şəxsinə təqdim edilir. Gəlirləri, maliyyə nəticələri və ya aktivləri bütün seqmentlərin on faizini və ya artıq hissəsini təşkil edən seqmentlər ayrıca şəkildə açıqlanır.

4. UÇOT SİYASƏTİNİN TƏTBİQİ ZAMANI ƏHƏMİYYƏTLİ EHTİMALLAR VƏ MÜLAHİZƏLƏR

Bank növbəti maliyyə ili ərzində hesabatlarda əks etdirilən məbləğlərə və aktiv və öhdəliklərin qalıq dəyərində təsir göstərən ehtimallar və mülahizələr irəli sürür. Həmin ehtimallar və mülahizələr, müntəzəm olaraq, rəhbərliyin təcrübəsinə və digər amillərə, həmçinin rəhbərliyin fikrincə mövcud şəraitə uyğun olaraq əsaslandırılmış gələcək hadisələr üzrə təxminlərə əsasən təhlil edilir. Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı rəhbərlik həmçinin peşəkar mülahizələr və ehtimallar irəli sürür. Maliyyə hesabatlarında əks etdirilən məbləğlərə daha çox təsir göstərən peşəkar mülahizələr və növbəti maliyyə ili ərzində aktiv və öhdəliklərin qalıq dəyərində əhəmiyyətli düzəlişlərin edilməsinə səbəb olan ehtimallara aşağıdakılar daxildir:

EOKZ ehtiyatının ölçülməsi. EOKZ-nin ölçülməsi metodologiya, modellər və giriş məlumatlarının müəyyən edilməsini özündə birləşdirən mühüm bir təxmindir. EOKZ-nin ölçülməsi üzrə metodologiya 27 sayılı Qeyddə açıqlanır. Aşağıdakı komponentlərin kredit zərəri ehtiyat üzrə əhəmiyyətli təsiri vardır: defoltun müəyyən edilməsi, KRƏA, defolt ehtimalı (“DE”), Defolt vəziyyətində riskə məruz qalma (LGD) və defolt zamanı yaranan zərər (LGD), eləcə də makroiqtisadi ssenari modelləri. Bank, müntəzəm olaraq, ehtimal olunan kredit zərəri və faktiki zərər arasındakı fərqlərin azaldılması üçün model və giriş məlumatlarını yoxlayır və nəzərdən keçirir.

Təkrarlanan kredit alətləri (məsələn kredit kartları və limitdən çox istifadələr) üzrə kredit riskləri. Müəyyən kredit alətləri üzrə Bankın kredit zərərlərinə məruz qalması riski hətta bu alət üzrə müqavilə şərtlərində göstərilmiş müddətdən daha artıq ola bilər. Bu istisna həm kredit, həm də kredit verilməsi üzrə istifadə edilməmiş öhdəliklər kimi elementlərdən ibarət olan və Bankın müqavilə çərçivəsində müştəridən ödənişləri geri tələb etmə və ya verilməmiş kredit məbləğini ləğv etmə kimi imkanlarının da praktiki olaraq kredit riskinə məruz qalma səviyyəsini məhdudlaşdırma bilmədiyi müəyyən təkrarlanan kredit alətlərinə tətbiq edilir.

Belə alətlər üzrə Bank EOKZ məbləğini Bankın kredit riskinə məruz qaldığı faktiki müddət üzrə hesablayır və EOKZ məbləğinə rəhbərliyin bu alətlə həyata keçirdiyi tədbirlər nəticəsində düzəlişlər edilmir.

Rəhbərlik ümumilikdə pərakəndə kreditlər üzrə bu istisnadan istifadə edərkən öz təxmin və fərziyyələrinə istinad etmişdir. Bank bu istisnadan istifadə edərkən kredit alətlərinin aşağıdakı xüsusiyyətlərini nəzərə almışdır: (a) hər hansı bir sabit ödəmə müddəti və ya ödəniş strukturu mövcud deyil, (b) praktikada müqavilə şərtlərindən irəli gələrək müqavilənin ləğv edilməsi kredit riskinə məruz qalma səviyyəsinin gündəlik idarə olunması prosesinin nəticəsi olaraq həyata keçirilmir və müqavilənin ləğvi yalnız Bankın kredit alətinin fərdi təhlili zamanı artması ilə bağlı məlumatlar əldə etdikdə baş verir, (c) kredit riskinə məruz qalma riski kollektiv qaydada idarə olunur. Əlavə olaraq, Bank EOKZ məbləğinin hesablanması üçün müddəti, eləcə də riskə məruz qalmanın başlanması və başa çatması tarixlərini təyin edərkən mülahizələrdən istifadə etmişdir.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Bank aşağıdakılarla bağlı əvvəlki məlumatlardan və öz təcrübəsindən istifadə etmişdir: (a) bənzər kredit alətləri üzrə Bankın kredit riskinə məruz qalması müddəti, eləcə də kredit aləti üzrə son əhəmiyyətli dəyişikliyin baş verməsi tarixi və müvafiq olaraq KRƏA dəyərləndirilməsi üçün ilkin nöqtənin təyin edilməsi, (b) bənzər kredit alətləri üzrə KRƏA təyin edilmə anından sonra defolt halının baş verməsi anına qədər olan zaman müddəti və (c) kredit riskinin idarə olunması ilə bağlı tədbirlər (məsələn, istifadə edilməmiş kredit məbləğinin azaldılması və ya ləğv edilməsi), gözlənilən başa çatma tarixinə təsir edən ilkin ödənişlər və bu kimi digər amillər. Bu amilləri tətbiq edərkən Bank təkrarlanan kredit alətləri portfelini alt kateqoriyalara bölür və əvvəlki məlumatlara və təcrübəyə əsaslanaraq ən uyğun sayılan müvafiq amilləri bu alt kateqoriyalara tətbiq edir.

Kredit Riski üzrə Əhəmiyyətli Artım (“KRƏA”). Kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artdığını müəyyənləşdirmək üçün Bank hesabat tarixinin sonunda maliyyə alətinin ömürlük müddəti ərzində baş verən defolt riskini ilk dəfə tanınma tarixində mövcud olan risk ilə müqayisə edir. Qiymətləndirmə hesabat dövrünün sonunda kredit riskinin müəyyən bir səviyyəsinə çatmaq üçün deyil, kredit riskinin nisbi artımını təyin etmək məqsədilə nəzərdən keçirir. Bank müştəri portfelinin davranış aspektləri də daxil olmaqla, bir sıra amilləri özündə əhatə edən xüsusi səy göstərmədən və xərc çəkmədən mövcud olan bütün məqbul və dəstəklənən gələcəkyönlü məlumatları nəzərə alır. Bankın rəhbərliyi kredit riskinin artması üzrə davranış göstəricilərini kredit alətləri üzrə gecikmələrin baş verməsindən öncə təyin etmiş və istər fərdi kredit aləti səviyyəsində, istərsə də alətin aid olduğu portfel səviyyəsində müvafiq gələcəklə bağlı məlumatları kredit riskinin dəyərləndirilməsi zamanı nəzərə almışdır. 27 sayılı Qeydə nəzər salın.

Biznes modelinin qiymətləndirilməsi. Biznes modeli maliyyə aktivinin təsnifləşdirilməsini təyin edən amildir. Rəhbərlik biznes modellərinin dəyərləndirilməsi zamanı maliyyə alətləri üzrə birləşdirmə və portfelə aid etmə səviyyəsini təyin edərkən mülahizələrdən istifadə etmişdir. Satış əməliyyatlarını dəyərləndirərkən Bankın rəhbərliyi bu satışların müntəzəmliyi, zamanı və dəyəri barədə tarixi məlumatları, eləcə də satışın səbəbləri və gələcək satışlarla bağlı proqnozları nəzərə alır. Kreditin pisləşməsi ilə əlaqədar potensial zərərlərin minimal həddə salınması ilə bağlı həyata keçirilən satış əməliyyatları “toplamaq üçün saxlanılma” biznes modelinin parametrlərinə uyğun gəlir. Alətin kredit riskinin idarə olunması ilə bağlı olmayan, müddəti bitməmiş həyata keçirilən digər satışlar da, fərdi və kollektiv qaydada müntəzəm olmadıqda və dəyər olaraq əhəmiyyət kəsb etmədikdə “toplamaq üçün saxlanılma” biznes modeli çərçivəsində dəyərləndirilir. Bankın rəhbərliyi satış əməliyyatlarının əhəmiyyətlilik səviyyəsini bu satışların dəyərinin biznes modeli üzrə qiymətləndirilən portfelin dəyərinə olan nisbəti şəklində həmin portfelin orta müddəti üzrə təhlil edir. Əlavə olaraq, yalnız stresli vəziyyətlərdə və ya Bankın nəzarətindən kənar olan ayrıca bir hadisəyə cavab məqsədilə həyata keçirilməsi güman edilən satış əməliyyatları biznes modelinin məqsədləri üçün təsadüfi sayılır və müvafiq maliyyə alətlərinin təsnifləşdirilməsi prosesinə təsir göstərmir.

“Toplamaq üçün saxlanılma və satış” biznes modeli dedikdə, aktivlərin əsasən nağd vəsaitlərin toplanılması üçün saxlanılması nəzərdə tutulur, yalnız bu biznes modelinin məqsədlərinə nail olmaq üçün likvidlik ehtiyacının idarə olunması, müəyyən bir gəlir göstəricilərinə nail olunması və ya maliyyə aktivlərinin müddətlərinin bu aktivləri maliyyələşdirmək üçün istifadə edilən maliyyə öhdəliklərinin müddətlərinə uyğunlaşdırılması kimi bir sıra satış əməliyyatları da model çərçivəsində nəzərə alınır.

Qalıq aktivlər kateqoriyası elə maliyyə aktivləri portfellerindən ibarətdir ki, nağd vəsaitlərin reallaşdırılmasının əsas təyinatı satış vasitəsilə, məsələn ticarət məqsədilə satışın elementlərinin açıq şəkildə nəzərə çarpan olduğu hallar üçün nəzərdə tutulmuşdur. Bankın borc qiymətli kağızları, bu qiymətli kağızların yalnız stress vəziyyətində satılacağına dair fərziyyə əsasında yığılmaq üçün saxlanılan kimi təsnif edilir.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Maliyyə aktivlərinin modifikasiyası. Maliyyə aktivləri üzrə müqavilə şərtlərində dəyişikliklər baş verdikdə (məsələn şərtlər yenidən razılaşıdırıldıqda), Bankın rəhbərliyi ilk olaraq dəyişikliyin əhəmiyyətliyinə, ilkin tanınmış maliyyə aktivinə xitam verilməsi və ədalətli dəyerdə yeni maliyyə aktivinin tanınması zərurətinə nəzər yetirir. Bu dəyərləndirmə, əsasən, müvafiq mühasibat siyasətində təsvir edilmiş keyfiyyət parametrlərinə əsaslanır və kifayət qədər mülahizələrdən istifadə olunmasını tələb edir. Xüsusən də, Bankın rəhbərliyi kredit dəyərsizləşməsinə məruz qalmış və şərtləri yenidən razılaşıdırılmış maliyyə aktivinin tanınmasının dayandırılması və ikin tanınma zamanı kredit zərərinə məruz qalmış yeni alətin tanınmasına zərurətin olması məsələsində mülahizələrdən istifadə edir. Tanınmaya xitam verilməsi üzrə dəyərləndirmə zamanı müqavilə şərtlərinə edilən dəyişikliklərin kredit aləti üzrə gözlənilən (məhz müqavilə üzrə deyil gözlənilən) nağd pul vəsaitlərin hərəkətinə edilən təsir üzrə risk və mükafatlar nəzərə alınır. Bankın rəhbərliyi hesab edir ki, belə kreditlərin şərtlərinin yenidən razılaşıdırılması nəticəsində risk və mükafatlar dəyişməmiş, buna görə də bütün belə kreditlər üzrə kredit alətinin tanınmasına xitam verilməmiş və kredit dəyərsizləşməsi üzrə aid olduğu mərhələdən digərinə köçürülməmişdir.

Maliyyə aktivlərinin silinmə siyasəti. Maliyyə aktivlərini bərpa etmək üçün Bankın bütün praktiki imkanları tükəndikdə və Bank belə aktivlərin bərpasına dair gözləntilərin əsaslandırılmadığı qənaətinə gəldikdə, maliyyə aktivləri tam və ya qismən silinir. Borcların silinməsi tanınmanın dayandırılması hesab edilir. Bank müqaviləyə əsasən ödənilməli məbləğləri bərpa etməyə cəhd etdikdə, lakin həmin məbləğlərin bərpası ilə bağlı əsaslandırılmış gözləntiləri olmadıqda, barəsində hələ də məcburi bərpa tədbirləri görülən maliyyə aktivlərini silə bilər. Yekun məhkəmə qərarı olan işlər İdarə Heyətinin təqdimatına əsasən Müşahidə Şurasının protokolları əsasında məhkəmə qərarı ilə müəyyən edilmiş məbləğ miqdarında balansdankənar hesaba köçürülür. Bu səbəbdən defolt olmuş kreditlərin ümumi qalığı dəyəri silinmişdir. Hər hansı sonrakı bərpalar kredit zərəri ehtiyatına daxil edilir.

İcarə müddətinin müəyyən edilməsi. Bank müqaviləyə xitam verilməsi ilə bağlı bir tərəfin digərinə 3 ay əvvəl bildiriş göndərməyəcəyi halda avtomatik olaraq yenilənən müddətsiz müqavilələr əsasında üçüncü tərəflərdən ofis sahələri icarəyə götürür. Bank belə müqavilələr üzrə ləğv etmə seçimi olmayan icarə müddətini müəyyən edərkən müqavilələrə xitam veriləcəyi halda tətbiq ediləcək cərimələri, o cümlədən icarəyə götürülmüş əmlakın əsaslı təmiri, yerdəyişmə xərcləri və ya binaların Bankın fəaliyyəti üçün əhəmiyyəti kimi iqtisadi antistimulları nəzərə alır. Bunun nəticəsində dəyəri əhəmiyyətli olan ofis sahələrinin icarə müddəti 3-5 il müəyyən edilmişdir.

İlkin tanınma zamanı müddətli borc öhdəliklərinin ədalətli dəyərinin ölçülməsi. Müddətli borc öhdəliklərinin ilkin tanınması zamanı ədalətli dəyərin ölçülməsi istifadə olunan qiymətləndirmə üsulu üçün giriş məlumatlarının, o cümlədən diskont dərəcəsi və hər hansı müvafiq risk düzəlişlərinin müəyyən edilməsində mülahizə tələb edir (Qeyd 15-ə bax).

5. YENİ VƏ YA YENİDƏN İŞLƏNMİŞ STANDARTLARIN VƏ ONLARA DAİR ŞƏRHLƏRİN TƏTBİQİ

Bir sıra yeni standartlar və standartlara düzəlişlər 1 yanvar 2024-cü il tarixindən sonra başlayan illik dövrlərə tətbiq edilir və onların erkən tətbiqinə icazə verilir. Buna baxmayaraq, Bank hazırkı maliyyə hesabatlarını tərtib edərkən yeni və ya düzəliş edilmiş standartları erkən tətbiq etməmişdir.

Aşağıdakı yeni və düzəliş edilmiş standartların Bankın maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli təsir göstərməyəcəyi gözlənilir.

- Öhdəliklərin qısamüddətli və ya uzunmüddətli və kovenantları olan uzunmüddətli öhdəliklər kimi təsnifatı (MUBS 1-ə düzəlişlər).
- Təchizatçının maliyyə razılaşmaları (MUBS 7 və MHBS 7-yə düzəlişlər).
- Mübadilə qabiliyyətinin olmaması (MUBS 21-ə düzəlişlər).
- Satış və geri icarədə icarə öhdəliyi (MHBS 16-ya düzəlişlər).

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

6. PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVİVALENTLƏRİ

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə aşağıdakılar daxildir:

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
Nağd pul vəsaitləri	17,126	18,526
ARMB-də müddəti 90 gündən az olan müddətli depozitlər	30,000	25,000
Digər banklardakı müxbir hesablar və overnayt depozitlər	10,710	11,727
ARMB-dəki məcburi ehtiyat	10,240	8,287
ARMB-dəki qalıqlar (məcburi ehtiyat depozitlərindən başqa)	2,205	3,880
ARMB tərəfindən buraxılmış, ilkin ödəmə müddəti 90 gündən az olan notlar	-	537
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	70,281	67,957

31 dekabr 2023-cü il tarixinə Bankın digər bankdakı 9 müxbir hesabı və overnayt depozitlərinin qalığı 100 min AZN-dən çox olmuşdur (31 dekabr 2022-ci il: 4 bank). Bu qalıqların ümumi məbləği 10,090 min AZN təşkil etmişdir (31 dekabr 2022-ci il: 11,359 min AZN).

31 dekabr 2023-cü il tarixinə pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri üzrə kredit riskinin ödəmə qabiliyyəti dərəcələrinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir. Bankın kredit riskinin təsnifatı sistemi 27 sayılı Qeyddə təsvir edilir.

	ARMB-dəki qalıqlar	Müxbir hesablar və overnayt depozitlər	Cəmi
- Ən yüksək dərəcə	-	9,091	9,091
- Yüksək dərəcə	42,445	1,452	43,897
- Orta dərəcə	-	167	167
Nağd pul çıxılmaqla, cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	42,445	10,710	53,155

31 dekabr 2022-ci il tarixinə pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri üzrə kredit riskinin ödəmə qabiliyyəti dərəcələrinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir. Bankın kredit riskinin təsnifatı sistemi 27 sayılı Qeyddə təsvir edilir.

	ARMB-dəki qalıqlar	Müxbir hesablar və overnayt depozitlər	Cəmi
- Ən yüksək dərəcə	-	10,368	10,368
- Yüksək dərəcə	37,704	1,356	39,060
- Orta dərəcə	-	3	3
Nağd pul çıxılmaqla, cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	37,704	11,727	49,431

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Ehtimal olunan kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsi məqsədilə pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri üzrə qalıqlar 1-ci Mərhələyə aid edilmişdir. Bu qalıqlar üzrə gözlənilən kredit zərərlərinin məbləği əhəmiyyətli olmadığına görə Bank 31 dekabr 2023 və 2022-ci il tarixlərinə pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri üzrə kredit zərərləri üçün ehtiyat yaratmamışdır. Ehtimal olunan kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsi yanaşması 27 sayılı Qeyddə göstərilir.

31 dekabr 2023-cü il tarixinə kredit təşkilatları əvvəlki ay üzrə müştərilərdən cəlb edilmiş manatla müəyyən öhdəliklərin orta qalıqlarının 5%-i məbləğində və əvvəlki ay üzrə xarici valyutada müəyyən öhdəliklərin orta qalıqlarının 6%-i məbləğində ARMB-də faizsiz nağd pul depoziti saxlamalıdırlar (məcburi ehtiyat) (2022: müvafiq olaraq 4% və 5%).

7. KREDİT TƏŞKİLATLARINDAN ALINACAQ VƏSAİTLƏR

Kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
Kredit təşkilatlarında girov qoyulmuş hesablar	1,904	1,582
Kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər	1,904	1,582

31 dekabr 2023-cü il tarixinə Kredit təşkilatlarından alınacaq vəsait qalıqlarına Bank tərəfindən plastik kart əməliyyatları üçün yerləşdirilmiş 1,904 min AZN (31 dekabr 2022: 1,582 min AZN) məbləğində bloklanmış zəmanət depozitləri daxildir.

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2023-cü il tarixinə kredit riski dərəcələri əsasında kredit keyfiyyətinə görə kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlərin təhlili təqdim olunur. Bank tərəfindən istifadə olunan kredit riskinin qiymətləndirilməsi sistemi barədə məlumat üçün 27 sayılı Qeydə baxın. 31 dekabr 2023-cü il tarixinə aşağıda təqdim olunan kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlərin qalıq dəyəri, həmçinin, Bankın bu aktivlər üzrə kredit riskinə məruz qaldığı maksimum məbləği əks etdirir:

	1-ci Mərhələ	Cəmi
<i>Digər banklarda yerləşdirmələr</i>		
- Yüksək dərəcə	1,904	1,904
Qalıq dəyəri	1,904	1,904

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2022-ci il tarixinə kredit riski dərəcələri əsasında kredit keyfiyyətinə görə kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlərin təhlili təqdim olunur. 31 dekabr 2022-ci il tarixinə aşağıda təqdim olunan kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlərin qalıq dəyəri, həmçinin, Bankın bu aktivlər üzrə kredit riskinə məruz qaldığı maksimum məbləği əks etdirir:

	1-ci Mərhələ	Cəmi
<i>Digər banklarda yerləşdirmələr</i>		
- Yüksək dərəcə	1,582	1,582
Qalıq dəyəri	1,582	1,582

31 dekabr 2023-cü il tarixinə kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər üzrə dəyərsizləşmə ehtiyatı mövcud deyil (31 dekabr 2022-ci il: sıfır).

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

8. MÜŞTƏRİLƏRƏ VERİLMİŞ KREDİTLƏR VƏ AVANSLAR

Müştərilərə verilmiş kreditlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
Müştərilərə verilmiş amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən kreditlərin ümumi qalıq dəyəri	419,327	304,090
Çıxılın: kredit zərərləri üzrə ehtiyat	(6,351)	(5,142)
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	412,976	298,948

31 dekabr 2023-cü və 31 dekabr 2022-ci il tarixinə müştərilərə verilmiş amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən kreditlərin və avansların ümumi qalıq dəyəri və kredit zərərləri üzrə ehtiyatın kateqoriyalar üzrə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	31 dekabr 2023-cü il			31 dekabr 2022-ci il		
	Ümumi qalıq dəyəri	Kredit zərəri üzrə ehtiyat	Qalıq dəyəri	Ümumi qalıq dəyəri	Kredit zərəri üzrə ehtiyat	Qalıq dəyəri
<i>Korporativ müştərilərə verilmiş kreditlər</i>						
Korporativ kreditlər	99,166	(1,959)	97,207	83,873	(1,698)	82,175
<i>Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər</i>						
Ümumi məqsədli istehlak kreditləri	190,657	(3,601)	187,056	157,696	(2,662)	155,034
İpoteka kreditləri	101,924	(225)	101,699	37,619	(56)	37,563
Mikro biznes kreditləri	27,580	(566)	27,014	24,902	(726)	24,176
Amortizasiya olunmuş dəyərlə müştərilərə verilmiş cəmi kreditlər və avanslar	419,327	(6,351)	412,976	304,090	(5,142)	298,948

Əlaqədar tərəflərin qalıqları haqqında daha ətraflı məlumat üçün 29 saylı Qeydə baxın.

2023-cü ildə Bank “Günaybank” ASC və “Muğanbank” ASC-dən 55,283 min AZN məbləğində ipoteka portfeli əldə etmişdir. Bu əldə etmə Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının İdarə Heyətinin müvafiq olaraq 16 may 2023-cü il və 18 oktyabr 2023-cü il tarixli qərarı ilə adıçəkilən iki defolt bankın lisenziyalarının ləğv edilməsinə uyğun olaraq həyata keçirilmişdir.

31 dekabr 2023-cü il tarixinə İpoteka kreditləri qalıqlarına “Günaybank” ASC və “Muğanbank” ASC-dən alınmış, ilkin tanınma zamanı ədalətli dəyərlə tanınmış, ümumilikdə 53,494 min AZN məbləğində olan kreditlər daxildir.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Aşağıdakı cədvəllərdə hesabat dövrü ilə müqayisəli dövrlərin əvvəlinə və sonuna amortizasiya olunmuş dəyərlə uçota alınan müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar üzrə kredit zərərləri üzrə ehtiyatda və ümumi qalıq dəyərində dəyişikliklər açıqlanır:

	Kredit zərəri üzrə ehtiyat				Ümumi qalıq dəyəri			
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi
Korporativ kreditlər								
1 yanvar 2023-cü il tarixinə	455	48	1,195	1,698	78,881	1,176	3,816	83,873
· 1-ci Mərhələyə köçürmə	-	-	-	-	-	-	-	-
· 2-ci Mərhələyə köçürmə	(132)	182	(50)	-	(2,320)	2,687	(367)	-
· 3-cü Mərhələyə köçürmə	(6)	(1)	7	-	(437)	(131)	568	-
Əldə edilmiş və ya satın alınmış yeni kreditlər	979	-	-	979	82,804	-	-	82,804
Tanınması dayandırılmış və ödənilmiş/yenidən qiymətləndirmə	(323)	(1)	(3,312)	(3,636)	(65,270)	(548)	(5,022)	(70,840)
Hesablanmış faizlərdə dəyişikliklər	-	-	-	-	293	14	104	411
Diskontun ləğvi (3-cü Mərhələ üçün)	-	-	64	64	-	-	64	64
Silinmələr	-	-	(917)	(917)	-	-	(917)	(917)
Əvvəl silinmiş kreditlərin bərpası	-	-	3,771	3,771	-	-	3,771	3,771
31 dekabr 2023-cü il tarixində	973	228	758	1,959	93,951	3,198	2,017	99,166
	Kredit zərəri üzrə ehtiyat				Ümumi qalıq dəyəri			
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi
Korporativ kreditlər								
1 yanvar 2022-ci il tarixinə	493	252	5,266	6,011	71,345	1,715	7,009	80,069
Köçürmələr:								
- 1-ci Mərhələyə köçürmə	388	(90)	(298)	-	538	(359)	(179)	-
- 2-ci Mərhələyə köçürmə	(2)	8	(6)	-	(323)	374	(51)	-
- 3-cü Mərhələyə köçürmə	(4)	(72)	76	-	(752)	(89)	841	-
Əldə edilmiş və ya satın alınmış yeni kreditlər	341	2	6	349	60,033	79	34	60,146
Tanınması dayandırılmış və ödənilmiş/ yenidən qiymətləndirmə	(761)	(52)	(3,589)	(4,402)	(51,875)	(547)	(3,723)	(56,145)
Hesablanmış faizlərdə dəyişikliklər	-	-	-	-	(85)	3	145	63
Diskontun ləğvi (3-cü Mərhələ üçün)	-	-	144	144	-	-	144	144
Silinmələr	-	-	(530)	(530)	-	-	(530)	(530)
Əvvəl silinmiş kreditlərin bərpası	-	-	126	126	-	-	126	126
31 dekabr 2022-ci il tarixində	455	48	1,195	1,698	78,881	1,176	3,816	83,873

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

	Kredit zərəri üzrə ehtiyat				Ümumi qalıq dəyəri			
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi
Ümumi məqsədli istehlak kreditləri								
1 yanvar 2023-cü il tarixinə	557	60	2,045	2,662	153,234	1,267	3,195	157,696
- 1-ci Mərhələyə köçürmə	97	(5)	(92)	-	235	(69)	(166)	-
- 2-ci Mərhələyə köçürmə	(210)	216	(6)	-	(2,798)	2,804	(6)	-
- 3-cü Mərhələyə köçürmə	(877)	(15)	892	-	(3,074)	(231)	3,305	-
Əldə edilmiş və ya satın alınmış yeni kreditlər	2,042	-	-	2,042	160,654	-	-	160,654
Tanınması dayandırılmış və ödənilmiş/ yenidən qiymətləndirmə	(465)	(10)	1,285	810	(124,089)	(1,180)	(1,593)	(126,862)
Hesablanmış faizlərdə dəyişikliklər	-	-	-	-	662	34	386	1,082
Diskontun ləğvi (3-cü Mərhələ üçün)	-	-	177	177	-	-	177	177
Əvvəl silinmiş kreditlərin bərpası	-	-	1,909	1,909	-	-	1,909	1,999
Silinmələr	-	-	(3,999)	(3,999)	-	-	(3,999)	(3,999)
31 dekabr 2023-cü il tarixində	1,144	246	2,211	3,601	184,824	2,625	3,208	190,657

	Kredit zərəri üzrə ehtiyat				Ümumi qalıq dəyəri			
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi
Ümumi məqsədli istehlak kreditləri								
1 yanvar 2022-ci il tarixinə	1,466	590	1,856	3,912	131,296	1,599	3,568	136,463
- 1-ci Mərhələyə köçürmə	102	(79)	(23)	-	151	(132)	(19)	-
- 2-ci Mərhələyə köçürmə	(15)	28	(13)	-	(449)	462	(13)	-
- 3-cü Mərhələyə köçürmə	(40)	(129)	169	-	(1,504)	(212)	1,716	-
Əldə edilmiş və ya satın alınmış yeni kreditlər	465	24	548	1,037	125,872	520	667	127,059
Tanınması dayandırılmış və ödənilmiş/ yenidən qiymətləndirmə	(1,421)	(374)	1,895	100	(101,996)	(986)	(946)	(103,928)
Hesablanmış faizlərdə dəyişikliklər	-	-	-	-	(136)	16	609	489
Diskontun ləğvi (3-cü Mərhələ üçün)	-	-	205	205	-	-	205	205
Əvvəl silinmiş kreditlərin bərpası	-	-	1,930	1,930	-	-	1,930	1,930
Silinmələr	-	-	(4,522)	(4,522)	-	-	(4,522)	(4,522)
31 dekabr 2022-ci il tarixində	557	60	2,045	2,662	153,234	1,267	3,195	157,696

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

	Kredit zərəri üzrə ehtiyat				Ümumi qalıq dəyəri			
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi
<i>İpoteka kreditləri</i>								
1 yanvar 2023-cü il tarixinə	51	5	-	56	37,511	108	-	37,619
- 1-ci Mərhələyə köçürmə	4	(4)	-	-	75	(75)	-	-
- 2-ci Mərhələyə köçürmə	(19)	19	-	-	(930)	930	-	-
- 3-cü Mərhələyə köçürmə	(146)	(22)	168	-	(308)	(71)	379	-
Əldə edilmiş və ya satın alınmış yeni kreditlər	233	23	-	256	95,350	163	-	95,513
Tanınması dayandırılmış və ödənilmiş/ yenidən qiymətləndirmə	(48)	(2)	(41)	(91)	(30,860)	(294)	(85)	(31,239)
Hesablanmış faizlərdə dəyişikliklər	-	-	-	-	27	-	-	27
Diskontun ləğvi (3-cü Mərhələ üçün)	-	-	4	4	-	-	4	4
31 dekabr 2023-cü il tarixində	75	19	131	225	100,865	761	298	101,924

	Kredit zərəri üzrə ehtiyat				Ümumi qalıq dəyəri			
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi
<i>İpoteka kreditləri</i>								
1 yanvar 2022-ci il tarixinə	22	-	16	38	28,426	-	593	29,019
- 1-ci Mərhələyə köçürmə	16	-	(16)	-	579	-	(579)	-
- 2-ci Mərhələyə köçürmə	-	-	-	-	(108)	108	-	-
- 3-cü Mərhələyə köçürmə	-	-	-	-	-	-	-	-
Əldə edilmiş və ya satın alınmış yeni kreditlər	14	-	-	14	9,799	-	-	9,799
Tanınması dayandırılmış və ödənilmiş/ yenidən qiymətləndirmə	(1)	5	-	4	(1,178)	-	(14)	(1,192)
Hesablanmış faizlərdə dəyişikliklər	-	-	-	-	(7)	-	-	(7)
31 dekabr 2022-ci il tarixində	51	5	-	56	37,511	108	-	37,619

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

	Kredit zərəri üzrə ehtiyat				Ümumi qalıq dəyəri			
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi
Mikro biznes kreditləri								
1 yanvar 2023-cü il tarixinə	219	13	494	726	23,683	234	985	24,902
- 1-ci Mərhələyə köçürmə	-	-	-	-	-	-	-	-
- 2-ci Mərhələyə köçürmə	(6)	21	(15)	-	(328)	343	(15)	-
- 3-cü Mərhələyə köçürmə	(69)	(13)	82	-	(254)	(141)	395	-
Əldə edilmiş və ya satın alınmış yeni kreditlər	355	-	-	355	21,387	-	-	21,387
Tanınması dayandırılmış və ödənilmiş/ yenidən qiymətləndirmə	(131)	13	(581)	(699)	(17,731)	(117)	(1,099)	(18,947)
Hesablanmış faizlərdə dəyişikliklər	-	-	-	-	27	1	26	54
Diskontun ləğvi (3-cü Mərhələ üçün)	-	-	18	18	-	-	18	18
Əvvəl silinmiş kreditlərin bərpası	-	-	524	524	-	-	524	524
Silinmələr	-	-	(358)	(358)	-	-	(358)	(358)
31 dekabr 2023-cü il tarixində	368	34	164	566	26,784	320	476	27,580

	Kredit zərəri üzrə ehtiyat				Ümumi qalıq dəyəri			
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi
Mikro biznes kreditləri								
1 yanvar 2022-ci il tarixinə	99	31	905	1,035	17,561	359	3,340	21,260
- 1-ci Mərhələyə köçürmə	93	(1)	(92)	-	156	-	(156)	-
- 2-ci Mərhələyə köçürmə	(2)	29	(27)	-	(103)	199	(96)	-
- 3-cü Mərhələyə köçürmə	-	(8)	8	-	(17)	(97)	114	-
Əldə edilmiş və ya satın alınmış yeni kreditlər	156	-	86	242	16,276	-	-	16,276
Tanınması dayandırılmış və ödənilmiş/ yenidən qiymətləndirmə	(127)	(38)	(821)	(986)	(10,165)	(227)	(2,785)	(13,177)
Hesablanmış faizlərdə dəyişikliklər	-	-	-	-	(25)	-	133	108
Diskontun ləğvi (3-cü Mərhələ üçün)	-	-	72	72	-	-	72	72
Əvvəl silinmiş kreditlərin bərpası	-	-	1,016	1,016	-	-	1,016	1,016
Silinmələr	-	-	(653)	(653)	-	-	(653)	(653)
31 dekabr 2022-ci il tarixində	219	13	494	726	23,683	234	985	24,902

Dövr ərzində müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar üzrə kredit zərərləri üçün ehtiyata müxtəlif amillər təsir göstərir. Ehtimal olunan kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsi haqqında məlumat 29 sayılı Qeyddə göstərilir. Əsas dəyişikliklər aşağıdakılardır:

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

- Dövr ərzində kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artması (və ya azalması) və ya dəyərsizləşməsi və sonradan 12 aylıq və bütöv müddət üçün ehtimal olunan kredit zərərlərinin artması (və ya azalması) səbəbindən 1-ci, 2-ci və 3-cü Mərhələlər arasında köçürmələr;
- Dövr ərzində tanınmış yeni maliyyə alətləri üzrə əlavə ehtiyatların hesablanması, eləcə də dövr ərzində maliyyə alətlərinin tanınmasının dayandırılması nəticəsində ehtiyatın azaldılması;
- Dövr ərzində silinmiş aktivlər üzrə ehtiyatların silinməsi.

Aşağıdakı cədvəldə amortizasiya dəyəri ilə ölçülən və EOKZ ehtiyatının uçota alındığı müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar üzrə kredit riskinin təhlili göstərilmişdir. Aşağıdakı müştərilərə verilmiş kreditlərin və avansların qalıq dəyəri də Bankın bu kreditlər üzrə kredit riskinə məruz qaldığı maksimum məbləği əks etdirir.

31 dekabr 2023-cü il tarixinə korporativ müştərilərə verilmiş amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən kreditlərin keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi
Korporativ kreditlər				
30 gündən az gecikdirilmiş	93,950	2,788	308	97,046
30-90 gün gecikdirilmiş	-	412	247	659
91-180 gün gecikdirilmiş	-	-	527	527
181-360 gün gecikdirilmiş	-	-	130	130
360 gündən çox gecikdirilmiş	-	-	804	804
Ümumi qalıq dəyəri	93,950	3,200	2,016	99,166
Kredit zərəri ehtiyatı	(973)	(229)	(757)	(1,959)
Qalıq dəyəri	92,977	2,971	1,259	97,207
Ümumi məqsədli istehlak kreditləri				
30 gündən az gecikdirilmiş	184,824	1,604	392	186,820
30-90 gün gecikdirilmiş	-	1,021	85	1,106
91-180 gün gecikdirilmiş	-	-	834	834
181-360 gün gecikdirilmiş	-	-	1,335	1,335
360 gündən çox gecikdirilmiş	-	-	562	562
Ümumi qalıq dəyəri	184,824	2,625	3,208	190,657
Kredit zərəri ehtiyatı	(1,144)	(246)	(2,211)	(3,601)
Qalıq dəyəri	183,680	2,379	997	187,056
İpoteka kreditləri				
30 gündən az gecikdirilmiş	100,865	270	-	101,135
30-90 gün gecikdirilmiş	-	491	-	491
91-180 gün gecikdirilmiş	-	-	298	298
Ümumi qalıq dəyəri	100,865	761	298	101,924
Kredit zərəri ehtiyatı	(75)	(19)	(131)	(225)
Qalıq dəyəri	100,790	742	167	101,699
Mikro-biznes kreditləri				
30 gündən az gecikdirilmiş	26,784	32	70	26,886
30-90 gün gecikdirilmiş	-	288	12	300
91-180 gün gecikdirilmiş	-	-	72	72
181-360 gün gecikdirilmiş	-	-	10	10
360 gündən çox gecikdirilmiş	-	-	312	312
Ümumi qalıq dəyəri	26,784	320	476	27,580
Kredit zərəri ehtiyatı	(368)	(34)	(164)	(566)
Qalıq dəyəri	26,416	286	312	27,014

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

31 dekabr 2022-ci il tarixinə korporativ müştərilərə verilmiş amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən kreditlərin keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi
Korporativ kreditlər				
30 gündən az gecikdirilmiş	78,881	716	2,470	82,067
30-90 gün gecikdirilmiş	-	460	2	462
91-180 gün gecikdirilmiş	-	-	139	139
181-360 gün gecikdirilmiş	-	-	434	434
360 gündən çox gecikdirilmiş	-	-	771	771
Ümumi qalıq dəyəri	78,881	1,176	3,816	83,873
Kredit zərəri ehtiyatı	(455)	(47)	(1,196)	(1,698)
Qalıq dəyəri	78,426	1,129	2,620	82,175
Ümumi məqsədli istehlak kreditləri				
30 gündən az gecikdirilmiş	153,234	426	734	154,394
30-90 gün gecikdirilmiş	-	841	236	1,077
91-180 gün gecikdirilmiş	-	-	869	869
181-360 gün gecikdirilmiş	-	-	847	847
360 gündən çox gecikdirilmiş	-	-	509	509
Ümumi qalıq dəyəri	153,234	1,267	3,195	157,696
Kredit zərəri ehtiyatı	(557)	(60)	(2,045)	(2,662)
Qalıq dəyəri	152,677	1,207	1,150	155,034
İpoteka kreditləri				
30 gündən az gecikdirilmiş	37,511	-	-	37,511
30-90 gün gecikdirilmiş	-	108	-	108
Ümumi qalıq dəyəri	37,511	108	-	37,619
Kredit zərəri ehtiyatı	(51)	(5)	-	(56)
Qalıq dəyəri	37,460	103	-	37,563
Mikro-biznes kreditləri				
30 gündən az gecikdirilmiş	23,683	164	105	23,952
30-90 gün gecikdirilmiş	-	70	21	91
91-180 gün gecikdirilmiş	-	-	91	91
181-360 gün gecikdirilmiş	-	-	101	101
360 gündən çox gecikdirilmiş	-	-	667	667
Ümumi qalıq dəyəri	23,683	234	985	24,902
Kredit zərəri ehtiyatı	(219)	(13)	(494)	(726)
Qalıq dəyəri	23,464	221	491	24,176

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Müştəri hesablarının iqtisadi sektorlar üzrə təhlili aşağıdakı kimi olmuşdur:

	2023		2022	
	Məbləğ	%	Məbləğ	%
Fiziki şəxslər	295,266	71.5	200,244	66.98
Ticarət və xidmət	97,992	23.73	79,502	26.59
İstehsal	10,715	2.59	6,906	2.31
Daşınmaz əmlak	4,494	1.09	7,991	2.67
Energetika	1,672	0.40	1,979	0.66
Kənd təsərrüfatı və qida emalı	1,430	0.35	1,437	0.48
Tikinti	1,407	0.34	889	0.30
Cəmi AD ilə ölçülən müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	412,976	100	298,948	100

31 dekabr 2023 və 2022-ci il tarixlərinə Bankın kredit portfelində qalığı məcmu kapitalın 10%-dən yuxarı olan heç bir tək borcalanı olmamışdır (30 sayılı Qeyd).

Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının normativlərinə uyğun olaraq, kreditlər yalnız İdarə Heyətinin qərarı ilə və ya xüsusi hallarda məhkəmə qərarı ilə silinə bilər.

Tələb olunan girovun məbləği və növü biznes tərəfdaşının kredit riskinin qiymətləndirilməsindən asılıdır. Girov növlərinin münasibliyi və girovların qiymətləndirməsi müvafiq qaydada tənzimlənir.

Rəhbərlik girovun bazar dəyərində nəzarət edir, müvafiq razılaşmaya uyğun olaraq əlavə girov tələb edir və ehtimal olunan kredit zərərlərinin münasibliyi nəzərdən keçirdiyi zaman əldə etdiyi girovun bazar dəyərində nəzarət edir.

Kreditlər üzrə təminatın alınması ilə bağlı Bankın siyasəti hesabat dövrü ərzində əhəmiyyətli dərəcədə dəyişməmiş və əvvəlki dövrdən etibarən Bankın saxladığı təminatın ümumi keyfiyyətində ciddi dəyişiklik olmamışdır.

31 dekabr 2023-cü il tarixinə amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən kreditlər üzrə təminat haqqında məlumat aşağıda göstərilir:

	Korporativ kreditlər	Ümumi məqsədli müştəri kreditləri	İpoteka kreditləri	Mikro biznes kreditləri	Cəmi
Daşınmaz əmlak	75,548	473	101,649	23,730	201,278
Pul depozitləri	1,316	3,863	50	195	5,424
Digər aktivlər	9,032	15,769	-	1,158	25,959
Cəmi	85,896	20,105	101,699	25,083	232,783
Təminatlı kreditlər	11,311	166,951	-	1,931	180,193
Cəmi müştərilərə verilmiş amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən kreditlər və avansların qalıq dəyəri (amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən hər bir kredit kateqoriyası üzrə kredit riskini əks etdirən məbləğ)	97,207	187,056	101,699	27,014	412,976

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

31 dekabr 2022-ci il tarixinə amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən kreditlər üzrə təminat haqqında məlumat aşağıda göstərilir:

	Korporativ kreditlər	Ümumi məqsədli müştəri kreditləri	İpoteka kreditləri	Mikro biznes kreditləri	Cəmi
Daşınmaz əmlak	59,505	377	37,563	20,344	117,789
Pul depozitləri	1,744	3,733	-	-	5,477
Digər aktivlər	8,179	10,889	-	309	19,377
Cəmi	69,428	14,999	37,563	20,653	142,643
Təminatsız kreditlər	12,747	140,035	-	3,523	156,305
Cəmi müştərilərə verilmiş amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən kreditlər və avansların qalıq dəyəri (amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən hər bir kredit kateqoriyası üzrə kredit riskini əks etdirən məbləğ)	82,175	155,034	37,563	24,176	298,948

Digər aktivlərə əsasən, avtomobil, avadanlıq və qiymətli metallar daxildir. Kreditlərin qalıq dəyəri girov qoyulmuş aktivlərin likvidlik səviyyəsinə görə bölüşdürülmüşdür.

Təminat və kreditin keyfiyyətini artıran digər mexanizmlər vasitəsilə amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən maliyyə aktivləri üzrə kredit riskinin azalma səviyyəsi aşağıdakı aktivlər üçün təminatın dəyərini ayrıca açıqlamaqla göstərilir: (i) girov təminatı və kreditin keyfiyyətini artıran digər mexanizmlər aktivin qalıq dəyərində bərabər və ya ondan artıq olan aktivlər (“dəyərindən artıq təminatlı aktivlər”) və (ii) təminat və kreditin keyfiyyətini artıran digər mexanizmlər aktivin qalıq dəyərindən az olan aktivlər (“dəyərindən az təminatlı aktivlər”).

31 dekabr 2023-cü il tarixinə 3-cü Mərhələdə olan dəyersizləşmiş və ya dəyersizləşməmiş bütün kreditlər üzrə təminatın effekti aşağıda göstərilir:

	Dəyərindən artıq təminatlı aktivlər		Dəyərindən az təminatlı aktivlər	
	Aktivlərin qalıq dəyəri	Təminatın dəyəri	Aktivlərin qalıq dəyəri	Təminatın dəyəri
<i>Korporativ müştərilərə verilmiş amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən kreditlər</i>				
Korporativ kreditlər	1,153	7,977	106	55
<i>Fiziki şəxslərə verilmiş amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən kreditlər</i>				
Ümumi məqsədli müştəri kreditləri	54	479	943	9
İpoteka kreditləri	167	492	-	-
Mikro biznes kreditləri	242	1,232	70	57
Cəmi	1,616	10,180	1,119	121

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

31 dekabr 2022-ci il tarixinə 3-cü Mərhələdə olan dəyərsizləşmiş və ya dəyərsizləşməmiş bütün kreditlər üzrə təminatın effekti aşağıda göstərilir:

	Dəyərindən artıq təminatlı aktivlər		Dəyərindən az təminatlı aktivlər	
	Aktivlərin qalıq dəyəri	Təminatın dəyəri	Aktivlərin qalıq dəyəri	Təminatın dəyəri
<i>Korporativ müştərilərə verilmiş amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən kreditlər</i>				
Korporativ kreditlər	1,421	2,292	1,201	1,122
<i>Fiziki şəxslərə verilmiş amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən kreditlər</i>				
Ümumi məqsədli müştəri kreditləri	28	202	1,122	12
İpoteka kreditləri	-	-	-	-
Mikro biznes kreditləri	208	659	282	201
Cəmi	1,657	3,153	2,605	1,335

9. BÖRÇ QIYMƏTLİ KAĞIZLARINA İNVESTİSİYA

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
Amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən bərc qiymətli kağızları	53,202	43,674
Cəmi bərc qiymətli kağızlarına investisiyalar	53,202	43,674

31 dekabr 2023-cü il tarixinə bərc qiymətli kağızlarına investisiyaların qiymətləndirmə kateqoriyaları və növləri üzrə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	Amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən bərc qiymətli kağızları	Cəmi
Azərbaycanın dövlət istiqrazları	49,183	49,183
Korporativ istiqrazlar	4,105	4,105
31 dekabr 2023-cü il tarixinə cəmi bərc qiymətli kağızlarına investisiyalar	53,288	53,288
Kredit zərəri üzrə ehtiyat	(86)	(86)
31 dekabr 2023-cü il tarixinə cəmi bərc qiymətli kağızlarına investisiyalar	53,202	53,202

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

31 dekabr 2022-ci il tarixinə borc qiymətli kağızlara investisiyaların qiymətləndirmə kateqoriyaları və növləri üzrə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	Amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən borc qiymətli kağızları	Cəmi
Azərbaycanın dövlət istiqrazları	39,697	39,697
Korporativ istiqrazlar	4,052	4,052
31 dekabr 2022-ci il tarixinə cəmi borc qiymətli kağızlarına investisiyalar	43,749	43,749
Kredit zərəri üzrə ehtiyat	(75)	(75)
31 dekabr 2022-ci il tarixinə cəmi borc qiymətli kağızlarına investisiyalar	43,674	43,674

(a) Amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən borc qiymətli kağızlarına investisiyalar

Aşağıdakı cədvəldə kredit riski səviyyələri əsasında amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən borc qiymətli kağızların kredit keyfiyyətinə görə təhlili, eləcə də EOKZ-nin qiymətləndirilməsi məqsədilə onların üç mərhələ üzrə açıqlanması göstərilir. Bank tərəfindən istifadə edilən kredit riskinin təsnifatı sistemi və EOKZ-nin qiymətləndirilməsi yanaşması, o cümlədən amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən borc qiymətli kağızlara tətbiq edilən defolt və KRƏA anlayışları haqqında məlumat üçün 27 sayılı Qeydə baxın.

31 dekabr 2023-cü il tarixinə amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən borc qiymətli kağızların qalıq dəyəri, həmçinin bu aktivlər üzrə Bankın məruz qaldığı kredit riskinin maksimal dərəcəsi aşağıdakı cədvəldə əks etdirilir:

	1-ci Mərhələ	Cəmi
Azərbaycanın dövlət istiqrazları - Yüksək dərəcə	49,183	49,183
Ümumi qalıq dəyəri	49,183	49,183
Kredit zərəri üzrə ehtiyat	(59)	(59)
Qalıq dəyəri	49,124	49,124
Korporativ istiqrazlar - Yüksək dərəcə	4,105	4,105
Ümumi qalıq dəyəri	4,105	4,105
Kredit zərəri üzrə ehtiyat	(27)	(27)
Qalıq dəyəri	4,078	4,078

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

31 dekabr 2022-ci il tarixinə amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən borc qiymətli kağızların qalıq dəyəri, həmçinin bu aktivlər üzrə Bankın məruz qaldığı kredit riskinin maksimal dərəcəsi aşağıdakı cədvəldə əks etdirilir:

	1-ci Mərhələ	Cəmi
<i>Azərbaycanın dövlət istiqrazları</i>		
- Yüksək dərəcə	39,697	39,697
Ümumi qalıq dəyəri	39,697	39,697
Kredit zərəri üzrə ehtiyat	(61)	(61)
Qalıq dəyəri	39,636	39,636
<i>Korporativ istiqrazlar</i>		
- Yüksək dərəcə	4,052	4,052
Ümumi qalıq dəyəri	4,052	4,052
Kredit zərəri üzrə ehtiyat	(14)	(14)
Qalıq dəyəri	4,038	4,038

31 dekabr 2023-cü il tarixinə Maliyyə Nazirliyindən alınmış və qalıq dəyəri 22,957 min AZN təşkil edən borc qiymətli kağızları repo müqavilələr ilə əlaqədar üçüncü tərəflərə girov qoyulmuşdur (31 dekabr 2022-ci il: 19,537 min AZN).

Azərbaycanın dövlət istiqrazları Azərbaycan manatı ilə emissiya edilir və Azərbaycan Respublikasının hökumət zəmanəti ilə ödənilir.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

10. ƏMLAK VƏ AVADANLIQLAR

Əmlak və avadanlıqlar üzrə hərəkət aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Binalar	Mebel və qurğular	Kompüter və ofis avadanlıqları	Nəqliyyat vasitələri	Digər əsas vəsaitlər	İcarəyə götürülmüş aktivlərin əsaslı təmiri	Cəmi
İlkin dəyər 1 yanvar 2022-ci il	97	12,158	7,424	1,296	533	6,884	28,392
Əlavələr	203	730	1,017	768	6	50	2,774
Silinmələr	-	-	(11)	(34)	-	-	(45)
31 dekabr 2022-ci il	300	12,888	8,430	2,030	539	6,934	31,121
Əlavələr	352	359	286	77	34	154	1,262
Silinmələr	-	(580)	(346)	-	(29)	-	(955)
Nəqliyyat vasitələrinin yenidən qiymətləndirilməsi	-	-	-	(8)	-	-	(8)
31 dekabr 2023-cü il	652	12,667	8,370	2,099	544	7,088	31,420
Yığılmış amortizasiya							
1 yanvar 2022-ci il	-	(10,319)	(6,435)	(224)	(475)	(5,628)	(23,081)
Köhnəlmə xərcləri	(5)	(575)	(467)	(261)	(25)	(322)	(1,655)
Silinmələr	-	5	11	22	-	-	38
31 dekabr 2022-ci il	(5)	(10,889)	(6,891)	(463)	(500)	(5,950)	(24,698)
Köhnəlmə xərcləri	(7)	(458)	(561)	(343)	(20)	(258)	(1,647)
Silinmələr	-	260	346	-	29	-	635
Nəqliyyat vasitələrinin yenidən qiymətləndirilməsi – köhnəlmənin əvəzləşdirilməsi	-	-	-	342	-	-	342
31 dekabr 2023-cü il	(12)	(11,087)	(7,106)	(464)	(491)	(6,208)	(25,368)
Xaliq qalıq dəyəri 31 dekabr 2022-ci il	295	1,999	1,539	1,567	39	984	6,423
31 dekabr 2023-cü il	640	1,580	1,264	1,635	53	880	6,052

31 dekabr 2023-cü il tarixinə 21,549 min AZN (2022: 20,711 min AZN) məbləğində əmlak və avadanlıq üçün tam amortizasiya hesablanmışdır.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Nəqliyyat vasitələrinin yenidən qiymətləndirilməsi

13 dekabr 2013-cü il tarixindən Bank nəqliyyat vasitələrinin ölçülməsi üzrə uçot siyasətini yenidən qiymətləndirmə modelinə dəyişmişdir. 31 dekabr 2023-cü il tarixində bitən il sonuna nəqliyyat vasitələrinin yenidən qiymətləndirilməsi məqsədi ilə sonuncu yenidən qiymətləndirmə 2024-cü ilin aprelində həyata keçirilmişdir. Nəticədə, 31 dekabr 2023-cü il tarixinə xalis balans dəyərlərində müəyyən dəyişikliklər baş vermişdir. Nəticə etibarilə, Bank yenidən qiymətləndirmə gəliri ilə bağlı 334 min AZN məbləğində düzəliş etmişdir. 31 dekabr 2023-cü il tarixinə dəyərsizləşmə əlamətləri mövcud deyil.

Əgər avtomobillər maya dəyəri modeli ilə ölçülseydi, qalıq dəyəri aşağıdakı kimi olardı:

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
İlkin dəyər	2,370	2,293
Yığılmış amortizasiya	(1,328)	(1,111)
Xalıq qalıq dəyəri	1,042	1,182

Nəqliyyat vasitələrinin ədalətli dəyəri müqayisəli bazar üsulu ilə müəyyən edilmişdir. Bu o deməkdir ki, qiymətləndirici tərəfindən həyata keçirilən qiymətləndirmələr xüsusi olaraq əmlakın xarakterində, yerində və ya vəziyyətində olan fərqlər uyğunlaşdırılmış bazar əməliyyatları qiymətlərinə əsaslanır. Nəqliyyat vasitələrinin qiymətləndirilməsi prosesi müəyyən mülahizələrin irəli sürülməsini edilməsini tələb etmişdir. Qiymətləndirmə prosesindəki mülahizələr nəqliyyat vasitələrinin təxmini qalan faydalı istismar müddəti, potensial köhnəlmə faktorları və hər hansı məlum dəyərsizləşmələr kimi mülahizələri əhatə etmişdir. Bu mülahizələr etibarlı və müvafiq məlumatlara, tarixi məlumatlara və ekspert mülahizələrinə əsaslanmışdır.

11. QEYRİ-MADDİ AKTİVLƏR

Qeyri-maddi aktivlər üzrə hərəkət aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Lisenzialar	Kompüter program təminatı	Cəmi
İlkin dəyər			
1 yanvar 2022-ci il	4,586	4,440	9,026
Əlavələr	(747)	(1)	(748)
31 dekabr 2022-ci il	3,839	4,439	8,278
Əlavələr	-	8	8
31 dekabr 2023-cü il	3,839	4,447	8,286
Yığılmış amortizasiya			
1 yanvar 2022-ci il	(2,410)	(3,084)	(5,494)
Amortizasiya xərcləri	(894)	(494)	(1,388)
Sililmələr	747	1	748
31 dekabr 2022-ci il	(2,557)	(3,577)	(6,134)
Amortizasiya xərcləri	(148)	(367)	(515)
31 dekabr 2023-cü il	(2,705)	(3,944)	(6,649)
Xalis qalıq dəyəri			
31 dekabr 2022-ci il	1,282	862	2,144
31 dekabr 2023-cü il	1,134	503	1,637

31 dekabr 2023-cü il tarixinə 2,987 min AZN (2022: 1,040 min AZN) məbləğində qeyri-maddi aktivlər tam amortizasiya edilmişdir.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

12. İSTİFADƏ HÜQUQU OLAN AKTİVLƏR VƏ İCARƏ ÖHDƏLİKLƏRİ

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
İcarə öhdəlikləri (cari)	1,314	1,459
İcarə öhdəlikləri (uzunmüddətli)	4,008	5,167
Cəmi icarə öhdəlikləri	5,322	6,626

Bank müxtəlif ofis sahələri və anbar icarəyə götürür. İcarə müqavilələri adətən 1-7 il müddətinə bağlanır, lakin bu müddətin uzadılması seçimini də nəzərdə tutur.

31 dekabr 2023-cü il tarixinə gələcək minimal icarə ödənişləri aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Minimal icarə ödənişləri		
	Bir il ərzində	Bir ildən yeddi ilədək	Cəmi
İcarə ödənişləri	1,546	4,814	6,360
Maliyyə xərcləri	(232)	(806)	(1,038)
31 dekabr 2023-cü il tarixinə xalis cari dəyər	1,314	4,008	5,322

31 dekabr 2022-ci il tarixinə gələcək minimal icarə ödənişləri aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Minimal icarə ödənişləri		
	Bir il ərzində	Bir ildən yeddi ilədək	Cəmi
İcarə ödənişləri	1,738	6,196	7,934
Maliyyə xərcləri	(279)	(1,029)	(1,308)
31 dekabr 2022-ci il tarixinə xalis cari dəyər	1,459	5,167	6,626

İstifadə hüququ olan aktivlərin icarə predmeti olan aktivlərin növünə görə təhlili aşağıda göstərilir:

	Ofis sahələri	Anbar	Cəmi
1 yanvar 2022-ci il tarixinə qalıq dəyəri	3,812	178	3,990
Əlavələr	-	133	133
Amortizasiya xərcləri	(1,296)	(125)	(1,421)
Modifikasiya	539	-	539
Yenidən qiymətləndirmə	3,391	439	3,830
31 dekabr 2022-ci il tarixinə qalıq dəyəri	6,446	625	7,071
Əlavələr	1,024	-	1,024
Silinmələr	(1,162)	-	(1,162)
Amortizasiya xərcləri	(1,393)	(142)	(1,535)
Yenidən qiymətləndirmə	1,140	-	1,140
31 dekabr 2023-cü il tarixinə qalıq dəyəri	6,055	483	6,538

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

İcarə öhdəlikləri üzrə faiz xərci 528 min AZN (2022-ci il: 884 min AZN) təşkil etmişdir.

Qısamüddətli icarələr (ümumi və inzibati xərclərə aid edilmiş) və qısamüddətli icarə kimi göstərilməyən aşağı dəyərli aktivlər üzrə icarə xərcləri ümumi və inzibati xərclərin tərkibində göstərilmişdir:

	2023	2022
Qısamüddətli icarə kimi göstərilməyən aşağı dəyərli aktivlərin icarə xərcləri	713	302
Qısamüddətli icarə xərcləri	204	111

2023-cü il ərzində icarə müqavilələri üzrə cəmi ödənişlər 2,903 min AZN (2022-ci il: 1,749 min AZN) təşkil etmişdir.

İcarə müqavilələrində icarəyə verənin icarə predmeti olan aktivləri ilə bağlı təminat hüququndan başqa heç bir xüsusi şərt nəzərdə tutulmur. İcarə predmeti olan aktivlər kreditlər üzrə təminat kimi istifadə edilə bilməz.

İlin əvvəlinə və ilin sonuna olan icarə öhdəlikləri məbləğlərinin maliyyələşdirmə fəaliyyətindən müvafiq nağd və nağdsız dəyişikliklər ilə üzvləşdirilməsi aşağıdakı kimi göstərilir:

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
1 yanvar tarixinə qalıq	6,626	2,989
Nağd pul axınının maliyyələşdirilməsi üzrə dəyişikliklər		
Ödənişlər	(2,903)	(1,749)
Digər dəyişikliklər		
Faiz xərcləri	528	884
Yeni icarələr	1,024	133
Modifikasiya	-	539
Yenidən qiymətləndirmə	1,140	3,830
Tanınmanın dayandırılması	(1,093)	-
31 dekabr tarixinə qalıq	5,322	6,626

İcarə müddətinin uzadılması hüququ. Bank icarəyə götürdüyü bəzi ofis və filialların icarə müddətini xitam edilə bilməyən müqavilə müddəti bitdikdən sonra bir ilədək uzada bilər. Bank əməliyyat imkanlarını artırmaq məqsədilə mümkün olduqca müqaviləyə müddətin uzadılması şərtini daxil edir. Bu hüquq icarəyəverənlərə deyil, yalnız Banka şamil edilir. Bank icarə müddətinin başladığı tarixdə bu hüquqdan istifadə edib- etməyəcəyini qiymətləndirir. Bank nəzarət etdiyi şəraitdə əhəmiyyətli dəyişiklik olduqda və ya əhəmiyyətli hadisə baş verdikdə bu hüquqdan istifadə edib- etməyəcəyini yenidən qiymətləndirir.

13. DİGƏR DƏYƏRSİZLƏŞMƏ VƏ EHTİYATLAR

Dəyərsizləşmə üzrə digər ehtiyatların hərəkəti aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Verilmiş zəmanətlər	İstifadə olunmamış kredit ilə bağlı öhdəliklər	Digər aktivlər	Müsadirə edilmiş girov	Əmlak və avadanlıq	Cəmi
1 yanvar 2022-ci il	(90)	-	-	(143)	(203)	(436)
Bərpa/(tutulma)	35	(62)	-	111	203	287
Silinmələr	9	-	-	32	-	41
31 dekabr 2022-ci il	(46)	(62)	-	-	-	(108)
Bərpa/(tutulma)	(58)	31	-	-	-	(27)
Silinmələr	-	-	-	-	-	-
31 dekabr 2023-cü il	(104)	(31)	-	-	-	(135)

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Zəmanətlər və istifadə olunmamış kredit ilə bağlı öhdəliklər üçün ehtiyatlar digər öhdəliklərin tərkibində göstərilir (14 sayılı Qeyd). Kreditlə bağlı öhdəliklər və kredit keyfiyyəti haqqında məlumat üçün 21 sayılı Qeydə baxın.

14. DİGƏR AKTİVLƏR VƏ ÖHDƏLİKLƏR

Digər aktivlərə aşağıdakılar daxildir:

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
Digər maliyyə aktivləri		
Xarici maliyyə vasitəçiləri ilə hesablaşmalar	2,390	1,895
Pul köçürmələri üzrə hesablaşmalar	1,992	3,013
Hesablanmış alınacaq komissiyalar	73	86
	4,455	4,994
Digər qeyri-maliyyə aktivləri		
Xidmətlər üçün verilmiş avanslar və digər	1,305	1,111
Mənfəət vergisindən başqa digər vergilər	-	-
Əmlak və avadanlıqların satın alınması üzrə avanslar	271	117
Digər	145	17
	1,721	1,245
Digər aktivlər	6,176	6,239

Digər öhdəliklərə aşağıdakılar daxildir:

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
Digər maliyyə öhdəlikləri		
Ödəniləcək dividendlər	5,462	5,775
Hesablaşmalar üzrə ödənişlər	4,230	4,196
Hesablanmış xərclər	4,035	3,424
	13,727	13,395
Digər qeyri-maliyyə aktivləri		
Təxirə salınmış mənfəət	-	953
Ödəniləcək digər vergilər	1,172	724
Verilmiş zəmanətlər və kreditlərlə bağlı öhdəliklər üzrə ehtiyat	135	108
	1,307	1,785
Digər öhdəliklər	15,034	15,180

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

15. MÜŞTƏRİLƏRƏ ÖDƏNİLƏCƏK VƏSAİTLƏR

Müştərilərə ödəniləcək vəsaitlərə aşağıdakılar daxildir:

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
Müddətli depozitlər	127,529	120,542
Cari hesablar	128,409	87,624
Müştərilərə ödəniləcək vəsaitlər	255,938	208,166

31 dekabr 2023-cü il tarixinə müddətli depozitlərə müştərilərə ödəniləcək illik faiz dərəcəsi 0.01-10% (31 dekabr 2022-ci il: 0.01%-10.5%), ödəmə müddəti isə 2026-cı ildə (2022-ci il: 2025-ci il) başa çatan vəsaitlərdən ibarətdir.

31 dekabr 2023-cü il tarixinə Bankın 10 ən iri müştərisinə ödəniləcək vəsaitlərin cəmi 58,055 min AZN məbləğində olmuşdur ki, bu da müştəri portfelinin 23%-ni təşkil etmişdir (31 dekabr 2022-ci il: 25,331 min AZN və ya 12%).

31 dekabr 2023 və 2022-ci il tarixlərinə müvafiq olaraq 8,099 min AZN və 11,892 min AZN məbləğində müştəri hesablarına ödəniləcək vəsaitlər verilmiş kreditlər üzrə girov kimi bloklanmış əmanətləri əhatə edir.

31 dekabr 2023 və 2022-ci il tarixlərinə müvafiq olaraq 2,866 min AZN və 2,512 min AZN məbləğində müştəri hesablarına ödəniləcək vəsaitlər hesablanmış faizləri əhatə edir.

Müştərilərə ödəniləcək vəsaitlərə aşağıdakı növ müştəri hesabları daxildir:

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
Fiziki şəxslər	154,108	152,626
Özəl müəssisələr	67,662	35,425
Dövlət və büdcə təşkilatları	24,331	11,887
Fərdi sahibkarlar	9,837	8,228
Müştərilərə ödəniləcək vəsaitlər	255,938	208,166

Müştəri hesablarının iqtisadi sektorlar üzrə təhlili aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
Fiziki şəxslər	154,108	152,626
Ticarət və xidmət	48,765	22,600
Dövlət təşkilatları	23,507	10,921
Fərdi sahibkarlar	9,837	8,229
Sənaye və istehsal	8,312	1,916
Nəqliyyat və rabitə	4,800	2,703
Tikinti	2,423	4,183
Sığorta	1,367	2,758
Kənd təsərrüfatı	515	870
Energetika	505	265
Digər	1,799	1,095
Müştərilərə ödəniləcək vəsaitlər	255,938	208,166

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

16. KREDİT TƏŞKİLATLARINA ÖDƏNİLƏCƏK VƏSAİTLƏR

Kredit təşkilatlarına ödəniləcək vəsaitlərə aşağıdakılar daxildir:

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
Cari hesablar	719	1,775
Kredit təşkilatlarına ödəniləcək vəsaitlər	9,225	5,776

31 dekabr 2023-cü il tarixinə digər bankların və maliyyə təşkilatlarının müddətli depozitlərinə rezident bankların illik 6-8.75% faiz dərəcəsi ilə, 2024-cü ilin mayına qədər ödəmə müddəti olan bir neçə depoziti daxildir (31 dekabr 2022-ci il: illik 3% faiz dərəcəsi ilə, 2023-cü ilin dekabrına qədər ödəmə müddəti olan bir neçə depozit).

31 dekabr 2023-cü il tarixinə hesablanmış faiz xərcləri banklara və digər maliyyə təşkilatlarına ödəniləcək məbləğlərdə 65 min AZN təşkil edir (31 dekabr 2022-ci il: 18 min AZN).

31 dekabr 2023-cü il tarixinə Bankın ödənilməmiş qalığı cəmi müddətli depozitlərin və cari hesabların 10%-dən çox olan 1 bank və digər maliyyə təşkilatı (31 dekabr 2022-ci il: 2 bank və digər maliyyə təşkilatı) vardır. 31 dekabr 2023-cü il tarixinə bu qalığın ümumi dəyəri 8,506 min AZN təşkil edir (31 dekabr 2022-ci il: 5,706 min AZN).

17. MALİYYƏ TƏŞKİLATLARI İLƏ REPO MÜQAVİLƏLƏRİ

Maliyyə təşkilatları ilə repo müqavilələrinə aşağıdakılar daxildir:

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
Maliyyə təşkilatları ilə repo müqavilələri	23,380	19,537
Maliyyə təşkilatları ilə repo müqavilələri	23,380	19,537

31 dekabr 2023-cü il tarixinə Bank Bakı Fond Birjasında 6,50% - 7% faiz dərəcəsi ilə repo müqavilələri imzalamışdır (31 dekabr 2022: 3% faiz dərəcəsi ilə). 31 dekabr 2023-cü il tarixinə repo müqavilələri üzrə ödənilməli olan məbləğ 23,380 min AZN (31 dekabr 2022: 19,537 min AZN) təşkil etmişdir və bu məbləğ 2024-cü ilin yanvar ayında ödənilmişdir.

Repo müqavilələri üçün borc qiymətli kağızlar girov qoyulmuşdur və müvafiq repo müqaviləsinin müddətində qiymətli kağızlar Bank tərəfindən satıla və ya təkrar girov qoyula bilməz. 9 sayılı Qeydə baxın.

31 dekabr 2023-cü il tarixinə repo müqavilələri üzrə girov qoyulmuş maliyyə aktivlərinin ədalətli dəyəri 22,903 min AZN (31 dekabr 2022-ci il: 19,537 min AZN) təşkil edir.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

18. DİGƏR BORC ALINMIŞ VƏSAİTLƏR

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
<i>Amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülmüş digər borc alınmış vəsaitlər</i>		
Azərbaycan Respublikası İpoteka və Kredit Zəmanət Fondundan borc alınmış vəsaitlər	100,671	36,803
Azərbaycan Respublikası Sahibkarlığın İnkişafı Fondundan borc alınmış vəsaitlər	19,318	9,818
Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Aqrar Kredit və İnkişaf Agentliyindən borc alınmış vəsaitlər	2,870	3,703
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankından müddətli borclar	837	2,157
Cəmi digər borc alınmış vəsaitlər	123,696	52,481

31 dekabr 2023-cü il tarixinə Bankın Azərbaycan İpoteka və Kredit Zəmanət Fondundan, Azərbaycan Respublikası Sahibkarlığın İnkişafı Fondundan, Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Aqrar Kredit və İnkişaf Agentliyindən və Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankından son ödəmə müddətləri müvafiq olaraq, 2053-cü ilin avqust, 2028-ci ilin dekabr, 2028-ci ilin noyabr və 2024-cü ilin noyabr ayına qədər (31 dekabr 2022-ci il: 2052-ci ilin aprel, 2024-cü ilin iyul, 2028-ci il yanvar, 2024-cü ilin noyabr ayına qədər) olan, illik 1-4%, 1-2%, 2-3.6% və 0.1% faiz dərəcələri ilə 100,671 min AZN (31 dekabr 2022-ci il: 36,803 min AZN), 19,318 min AZN (31 dekabr 2022-ci il: 9,818 min AZN), 2,870 min AZN (31 dekabr 2022-ci il: 3,703 min AZN) and 837 min AZN (31 dekabr 2022-ci il: 2,157 min AZN) məbləğlərində kreditləri olmuşdur.

31 dekabr 2023-cü il tarixinə Azərbaycan İpoteka və Kredit Zəmanət Fondundan olan qalıqlara “Günaybank” ASC və “Muğanbank” ASC-dən əldə edilmiş ipoteka portfelleri ilə bağlı alınmış 53,494 min AZN məbləğində borc vəsaitləri daxildir.

2022-ci ildə ARMB Banka yeni kredit verməmişdir. 2020 və 2019-cu illər ərzində isə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin “Azərbaycan Respublikasında fiziki şəxslərin problemlı kreditlərinin həlli ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında” Fərmanına əsasən ARMB Banka problemlı kreditlərin restrukturizasiyası üçün illik faiz dərəcəsi 0.1% olan 4,768 min manat ümumi məbləğində kreditlər vermişdir. Bazardan aşağı faiz dərəcəsinə malik hökumətdən alınan kreditlər 9 sayılı MHBS-ə uyğun olaraq tanınır və ölçülür. Bazar faiz dərəcəsinədən aşağı faizlə cəlb edilmiş borclar üzrə gəlir 9 sayılı MHBS-yə əsasən müəyyən edilmiş kreditin qalıq dəyəri ilə 20 sayılı BMUS-a uyğun olaraq belə kreditlərdən əldə olunan gəlir arasında fərq kimi tanınır.

Bank rəhbərliyi hesab edir ki, Azərbaycan İpoteka və Kredit Zəmanət Fondundan, Azərbaycan Respublikası Sahibkarlığın İnkişafı Fondundan və Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Aqrar Kredit və İnkişaf Agentliyindən alınan müddətli borc öhdəliklərinə bənzər digər maliyyə aləti mövcud deyil və bu bazarı ayrıca bazar kimi nəzərdən keçirir.

31 dekabr 2023-cü il tarixinə müddətli borc vəsaitlərinə daxil olan ödənilmiş faizlər 300 min AZN (31 dekabr 2022-ci il: 936 min AZN) təşkil etmişdir.

	2023	2022
1 yanvar	52,481	40,234
Pul vəsaitlərinin hərəkəti		
Daxilolmalar	83,161	19,188
Ödənişlər	(11,981)	(7,126)
Ödənilmiş faizlər	(2,411)	(1,343)
Nağdsız dəyişikliklər		
Faiz xərci	2,446	1,528
31 dekabr	123,696	52,481

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

19. VERGİLƏR

Korporativ mənfəət vergisi xərci aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
Cari mənfəət vergisi xərci	(4,030)	(4,082)
Təxirə salınmış mənfəət vergisi gəliri		
– müvəqqəti fərqlərin yaranması və ləğv edilməsi	(21)	116
Çıxılın: digər məcmu gəlirdə tanınmış təxirə salınmış vergi	67	
Mənfəət vergisi xərci	(3,984)	(3,966)

Azərbaycanda hüquqi şəxslər fərdi qaydada mənfəət vergisi bəyannamələrini təqdim etməlidirlər. 2023 və 2022-ci illər üzrə standart korporativ vergi dərəcəsi 20%-dir. Effektiv mənfəət vergisi dərəcəsi yerli qanunvericiliyə uyğun mənfəət vergisi dərəcəsindən fərqlənir. Aşağıdakı cədvəldə yerli qanunvericilik əsasında mənfəət vergisi xərci faktiki xərclərlə izlənilir:

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
Mənfəət vergisindən əvvəlki mənfəət	17,750	18,424
Yerli qanunvericiliyə uyğun mənfəət vergisi dərəcəsi	20%	20%
Yerli qanunvericiliyə uyğun dərəcə ilə hesablanmalı olan mənfəət vergisi xərci	(3,550)	(3,685)
Gəlirdən çıxılmayan xərclərin vergi effekti	(434)	(281)
Mənfəət vergisi xərci	(3,984)	(3,966)

Təxirə salınmış vergi aktivləri və öhdəlikləri və onların müvafiq illərdə hərəkəti aşağıdakı kimi olmuşdur:

	1 yanvar 2023-cü il	Mənfəət və ya zərərə daxil edilmiş	Digər məcmu gəlirə daxil edilmiş	31 dekabr 2023-cü il
Vergi bazasını azaldan/(artıran) müvəqqəti fərqlərin vergi effekti				
İcarə öhdəlikləri	514	(331)	-	183
Əmlak və avadanlıq	313	25	(67)	271
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	1,187	100	-	1,287
Qeyri-maddi aktivlər	137	-	-	137
İnvestisiya qiymətli kağızları	13	11	-	24
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	(9)	-	-	(9)
Digər aktivlər	(107)	(116)	-	(223)
Digər öhdəliklər	375	48	-	423
İstifadə hüququ olan aktivlər	(406)	307	-	(99)
Xalis təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlikləri	2,017	45	(67)	1,995

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

	1 yanvar 2022-ci il	Mənfəət və ya zərəre daxil edilmiş	Digər məcmu gəlirə daxil edilmiş	31 dekabr 2022-ci il
Vergi bazasını azaldan/(artıran) müvəqqəti fərqlərin vergi effekti				
İcarə öhdəlikləri	669	(155)	-	514
Əmlak və avadanlıq	376	(63)	-	313
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	1,095	92	-	1,187
Qeyri-maddi aktivlər	138	(1)	-	137
İnvestisiya qiymətli kağızları	13	-	-	13
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	-	(9)	-	(9)
Digər aktivlər	188	(295)	-	(107)
Digər öhdəliklər	111	264	-	375
İstifadə hüququ olan aktivlər	(690)	284	-	(406)
Xalis təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlikləri	1,900	117	-	(2,017)

20. SƏHMDAR KAPİTALI

	Dövriyyədə olan səhmlər	Adi səhmlər	Cəmi
1 yanvar 2022-ci il tarixinə	305,256	112,545	112,545
31 dekabr 2022-ci il	305,256	112,545	112,545
31 dekabr 2023-cü il	305,256	112,545	112,545

31 dekabr 2023-cü il tarixinə emissiya edilmiş və tam ödənilmiş adi səhmlərin sayı 305,256 ədəd təşkil etmişdir (31 dekabr 2022-ci il: 305,256).

Bankın səhmdar kapitalı səhmdarlar tərəfindən manatla qoyulmuşdur və onlar dividend və hər hansı kapital ödənişlərini AZN ilə almaq hüququna malikdirlər.

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il ərzində Bank 12,409 min AZN (31 dekabr 2022-ci il: 7,701 min AZN) məbləğində dividendlər elan etmiş və 12,722 min AZN (31 dekabr 2022-ci il: 5,350 min AZN) məbləğində dividendlər ödəmişdir).

Yenidən qiymətləndirmə üzrə ehtiyat

Əmlak və avadanlıqların yenidən qiymətləndirilməsi üzrə ehtiyat nəqliyyat vasitələrinin ədalətli dəyərindəki artımları və əvvəlki dövrdə kapitalda qeydə alınmış eyni aktivdəki artımla bağlı azalmanı uçota almaq üçün istifadə edilir.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

21. TƏƏHHÜDLƏR VƏ ŞƏRTİ ÖHDƏLİKLƏR

Hüquqi məsələlər. Adi fəaliyyətin gedişində Bank məhkəmə iddiaları və şikayətlərə məruz qalır. Rəhbərlik hesab edir ki, belə iddia və ya şikayətlərdən irəli gələn öhdəlik (əgər olarsa) Bankın maliyyə vəziyyəti və ya gələcək əməliyyat nəticələrinə əhəmiyyətli dərəcədə mənfi təsir göstərməyəcəkdir.

Vergilər. Azərbaycanın vergi qoyma sistemi qanunvericilikdə tez-tez dəyişikliklərin baş verməsi ilə səciyyələnir. Vergi qanunvericiliyin birmənalı olmayan müddəalarının rəsmi şərhləri və tətbiq qaydaları ictimaiyyətə açıqlanmır və əksər hallarda aydın deyil, ziddiyyətlidir və müxtəlif formalarda təfsir olunur. Vergilər sərt cərimələr və faizlər tətbiq edən müxtəlif səviyyəli orqanlar tərəfindən yoxlanılır və araşdırılır. Bir vergi ili ümumən üç növbəti təqvim ili müddətində vergi orqanları tərəfindən nəzarət üçün açıq qalır, lakin müəyyən hallarda bir vergi ili daha uzun müddətə açıq qala bilər.

Rəhbərlik qüvvədə olan qanunvericiliyinin, rəsmi göstərişlərin və məhkəmə qərarlarının təsnifləri əsasında vergi öhdəlikləri ilə əlaqədar adekvat tədbirləri gördüyünü hesab edir. Bununla belə, müvafiq səlahiyyətli orqanların şərhləri fərqli ola bilər və vergi orqanları öz şərhlərinin tətbiq edilməsinə nail olduqları halda, maliyyə hesabatlarına təsiri əhəmiyyətli ola bilər.

Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankının prudensial normativlərinə riayət edilməsi

ARMB banklardan qanunla müəyyən edilmiş maliyyə hesabatları əsasında hesablanmış müəyyən prudensial normativləri saxlamağı tələb edir. Rəhbərlik hesab edir ki, Bank 31 dekabr 2023 və 2022-ci il tarixlərinə şərtlərə əməl etmişdir (30 sayılı Qeyd).

Kreditlə bağlı öhdəliklər. Bu alətlərin əsas məqsədi vəsaitlərin tələb olunduğu halda onların müştərilər üçün əlçatan olmasını təmin etməkdir. Zəmanətlər və rezervli akkreditivlər müştəri üçüncü tərəf qarşısında öhdəliklərini yerinə yetirə bilmədikdə, Bankın ödənişlər edəcəyi ilə bağlı geri çağırılmayan öhdəlikləri əks etdirir və kreditlər ilə eyni risk səviyyəsi daşıyır. Sənədli və kommertsiya akkreditivləri Banka müəyyən edilmiş məbləğə qədər və xüsusi şərtlərlə tələb təqdim etmək hüququnu üçüncü tərəfə verən, Bankın müştəri adından üzərinə götürdüyü yazılı öhdəlik olaraq, aid olduqları malların çatdırılması və ya nağd pul depozitləri ilə təmin edilir və beləliklə də birbaşa borcla müqayisədə daha aşağı risk daşıyır.

Kreditlərin təqdim edilməsi üzrə öhdəliklərə kreditlər, zəmanətlər və ya akkreditivlər formasında kreditlərin verilməsi üçün rəhbərlik tərəfindən təsdiqlənməmiş məbləğlərin istifadə edilməyən hissəsi daxildir. Kreditlərin verilməsi üzrə öhdəliklər ilə əlaqədar, Bank istifadə edilməmiş məbləğlərin istifadə edilməli olduğu halda, potensial olaraq istifadə edilməmiş öhdəliklərin ümumi məbləğinə bərabər məbləğdə zərərin yaranması riskinə məruz qalır. Lakin kreditlərin verilməsi üzrə öhdəliklərin böyük hissəsi müştərilərin ödəmə qabiliyyəti ilə bağlı müəyyən tələblərə əməl etməsindən asılı olduğuna görə ehtimal edilən zərərlərin məbləği istifadə edilməmiş öhdəliklərin ümumi məbləğindən azdır.

Adətən, uzunmüddətli öhdəliklər qısamüddətli öhdəliklər ilə müqayisədə daha yüksək kredit riskinə malik olduğu üçün Bank kreditlərlə bağlı öhdəliklərin ödəmə müddətinə nəzarət edir.

Kreditlərlə bağlı ödənilməmiş öhdəliklər aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
Kreditlərlə bağlı öhdəliklər		
Buraxılmış zəmanətlər	11,912	10,898
İstifadə olunmamış kredit xətləri üzrə öhdəliklər	10,929	7,608
Cəmi	22,841	18,506
Çıxılsın: kreditlərlə bağlı öhdəliklər üzrə ehtiyatlar (14 sayılı Qeyd)	(135)	(108)
Cəmi kreditlərlə bağlı öhdəliklər, ehtiyat çıxılmaqla	22,706	18,398

31 dekabr 2023 və 2022-ci il tarixlərinə kreditlə bağlı bütün öhdəliklər 1-ci Mərhələdədir.

Sığorta. Bank hazırda xətlər və ya çatışmazlıqlar nəticəsində yaranan öhdəliklərlə bağlı sığorta təminatı əldə etməmişdir.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

22. FAİZ GƏLİRLƏRİ VƏ XƏRCLƏRİ

Faiz gəlirləri və xərclərinə daxildir:

	31 dekabr 2023-cü il tarixində baş a çatmış il üzrə	31 dekabr 2022-ci il tarixində baş a çatmış il üzrə
Effektiv faiz metodundan istifadə etməklə hesablanmış faiz		
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	53,312	45,125
Amortizasiya edilmiş dəyərlə ölçülən investisiya qiymətli kağızları	4,396	2,315
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	1,746	351
Maliyyə təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər	68	15
Cəmi faiz gəliri	59,522	47,806
Faiz xərci		
Müştərilərə ödəniləcək vəsaitlər	(10,521)	(8,667)
Digər borc alınmış vəsaitlər	(2,446)	(1,528)
Maliyyə təşkilatlarına ödəniləcək vəsaitlər	(838)	(141)
Maliyyə təşkilatları ilə repo müqavilələri	(1,872)	(228)
Cəmi faiz xərci	(15,677)	(10,564)
İcarə öhdəlikləri üzrə faiz xərcləri		
İcarə xərcləri	(528)	(884)
Cəmi faiz və icarə xərcləri	(16,205)	(11,448)
Faiz gəliri üzrə xalis marja	43,317	36,358

23. XALIS HAQQ VƏ KOMİSSİYA XƏRCLƏRİ/GƏLİRLƏRİ

Xalis haqq və komissiya xərcləri və gəlirlərinə daxildir:

	31 dekabr 2023-cü il tarixində baş a çatmış il üzrə	31 dekabr 2022-ci il tarixində baş a çatmış il üzrə
Xalis haqq və komissiya gəlirləri		
Plastik kartlarla əməliyyatlar	7,384	5,576
Hesablaşma əməliyyatları	3,458	4,275
Nağd pul əməliyyatları	1,172	929
Digər	505	381
Cəmi haqq və komissiya gəlirləri	12,519	11,161
Haqq və komissiya xərcləri		
Plastik kartlarla əməliyyatlar	(7,862)	(7,788)
Hesablaşma əməliyyatları	(822)	(669)
Digər	(205)	(214)
Cəmi haqq və komissiya xərcləri	(8,889)	(8,671)
Xalis haqq və komissiya xərcləri	3,630	2,490

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

24 İŞÇİ HEYƏTİ İLƏ BAĞLI XƏRCLƏR, ÜMUMİ VƏ İNZİBATİ XƏRCLƏR

İşçi heyəti ilə bağlı xərclərə daxildir:

	31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2022-ci il tarixində başla çatmış il üzrə
Əmək haqqı və mükafatlar	(16,733)	(15,269)
Sosial sığorta xərcləri	(3,147)	(2,812)
İşçi heyəti ilə bağlı xərclər	(19,880)	(18,081)

Ümumi və inzibati xərclərə daxildir:

	31 dekabr 2023-cü il tarixində başla çatmış il üzrə	31 dekabr 2022-ci il tarixində başla çatmış il üzrə
Köhnəlmə və amortizasiya xərcləri	(3,697)	(4,465)
Program təminatı xərcləri	(1,712)	(1,551)
Əmanətlərin sığortalanması haqları	(1,249)	(1,014)
Marketinq və reklam xərcləri	(944)	(791)
Binadan istifadə və icarə xərcləri	(917)	(413)
Təhlükəsizlik xərcləri	(892)	(813)
Təmir və texniki xidmət xərcləri	(734)	(505)
Rabitə xərcləri	(570)	(569)
Hüquq və konsaltinq xərcləri	(556)	(454)
Çap və ofis ləvazimatı xərcləri	(510)	(579)
Kommunal xərclər	(213)	(208)
Ezamiyyə və əlaqəli xərclər	(119)	(251)
Nəqliyyat vasitələrinin istismarı xərcləri	(165)	(148)
Əməliyyat vergisi üzrə xərclər	(152)	(144)
Hərrac ilə bağlı xərclər	(82)	(26)
Üzvlük haqqı xərcləri	(42)	(31)
Digər xərclər	(764)	(1,352)
Ümumi və inzibati xərclər	(13,318)	(13,314)

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə Hüquq və konsaltinq xərcləri 254 min AZN (2022: 234 min AZN) məbləğində audit haqqı əlavə edilmişdir.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

25. SƏHM ÜZRƏ MƏNFƏƏT

Səhm üzrə əsas mənfəət xəzinə səhmləri istisna olmaqla, Bankın səhmdarlarının payına düşən mənfəəti və ya zərəri il ərzində dövriyyədə olan adi səhmlərin orta sayına bölməklə hesablanır.

Bank potensial olaraq səhm üzrə mənfəətin azaldılması effektivə malik olan adi səhmlərə sahib deyil. Buna görə, səhm üzrə azaldılmış mənfəət səhm üzrə əsas mənfəətə bərabərdir. Səhm üzrə mənfəət aşağıdakı kimi hesablanır:

	31 dekabr 2023-cü il tarixində baş a çatmış il üzrə	31 dekabr 2022-ci il tarixində baş a çatmış il üzrə
İl üzrə adi səhmlərin səhmdarlarının payına düşən xalis mənfəət	14,033	14,458
Dövriyyədə olan adi səhmlərin orta çəkili sayı (min ədədlə)	305	305
Adi səhm üzrə əsas və azaldılmış mənfəət (bir səhm üçün AZN ilə göstərilmiş)	46	47

26. SEQMENT ÜZRƏ TƏHLİL

Seqment məlumatları maliyyə hesabatlarının istifadəçilərinə, onun həyata keçirdiyi biznes fəaliyyətinin xüsusiyyəti və maliyyə təsirini, həmçinin fəaliyyət göstərdiyi iqtisadi mühiti qiymətləndirmə imkanı verir. Bank seqment məlumatlarını “idarəetmə yanaşmasına” uyğun olaraq hazırlayır. Bu yanaşma fəaliyyətlə bağlı qərar qəbul edən səlahiyyətli şəxs tərəfindən, müntəzəm olaraq, nəzərdən keçirilən təşkilatın komponentləri haqqında daxili hesabatlar əsasında seqmentlərin təqdim edilməsini tələb edir. Bu, biznes seqmentlər üzrə maliyyə nəticələrinin qiymətləndirilməsi və resursların seqmentlərə bölüşdürülməsi üçün əsas olan təşkilati struktura uyğundur. Bu məsələ “Əməliyyat seqmentləri” adlı 8 sayılı MHBS və seqment hesabatları formasında xüsusi açıqlamalar tələb edən digər standartlar ilə tənzimlənir.

Resursların bölüşdürülməsi və seqment üzrə fəaliyyət nəticələrinin qiymətləndirilməsi məqsədilə fəaliyyətlə bağlı qərar qəbul edən səlahiyyətli şəxsə təqdim edilən məlumatlar göstərilmiş xidmət növlərinə yönəldilir. İdarəetmə məqsədləri üçün Bankın fəaliyyəti üç əməliyyat seqmenti üzərində qurulur:

- Korporativ bankçılıq – müəssisələrin hesablaşma və cari hesabları üzrə xidmətlərin göstərilməsi, depozitlərin qəbul edilməsi, overdraft şəklində kredit vəsaitlərinin təqdim edilməsi, kreditlərin və digər maliyyələşdirmə vəsaitlərinin təqdim edilməsi, xarici valyuta və törəmə maliyyə alətləri üzrə əməliyyatların həyata keçirilməsi.
- Fərdi bankçılıq – fiziki şəxslərə bank xidmətlərinin göstərilməsi, fiziki şəxslər üçün cari hesabların açılması, əmanətlərin qəbulu, depozitlərin cəlb edilməsi, investisiya vasitələrinin təqdim edilməsi, kredit və debet kartların açılması, istehlak və ipoteka kreditlərinin verilməsi.
- Xəzinədarlıq – banklararası kreditlərin və borcların verilməsi, qiymətli kağızların ticarəti, xarici valyuta xidmətləri və digər xəzinə funksiyalar.

Yuxarıdakı hesabat üzrə əməliyyat seqmentlərinin yaradılması üçün heç bir əməliyyat seqmenti ümumiləşdirilməmişdir. Rəhbərlik resursların bölüşdürülməsi və fəaliyyət nəticələrinin qiymətləndirilməsi haqqında qərarların qəbul edilməsi məqsədilə biznes bölmələrinin nəticələrini ayrıca olaraq izləyir. Seqmentin nəticələri əməliyyat mənfəəti və ya zərərinə əsasən qiymətləndirilir. Mənfəət vergisi də seqment əsasında idarə olunur və əməliyyat seqmentlərinə ayrılır. Əməliyyat seqmentləri arasında transfer qiymətləri üçüncü tərəflə əməliyyatlarla oxşar qaydada, müstəqil tərəflər arasında əməliyyatlar kimi həyata keçirilir.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə əməliyyat seqmentlərinə dair gəlir və mənfəət göstəriciləri aşağıda təqdim edilir:

	Qeydlər	Fərdi bankçılıq	Korporativ bankçılıq	Xəzinə	Bölüşdürülməmiş	Cəmi
Faiz gəliri	22	46,562	6,750	6,210	-	59,522
Faiz xərci	22	(9,612)	(909)	(5,156)	-	(15,677)
İcarə öhdəlikləri üzrə faiz xərcləri	22	(445)	(70)	(13)	-	(528)
Xalis faiz gəliri		36,505	5,771	1,041	-	43,317
Kredit zərərinin bərpası/(tutulması)	8	(3,017)	3,001	(11)	-	(27)
Kredit zərərinin bərpasından/(tutulmasından) sonra xalis faiz gəliri		33,488	8,772	1,030	-	43,290
Haqq və komissiya gəlirləri	23	8,556	3,963	-	-	12,519
Xarici valyutada əməliyyatlar üzrə zərər çıxılmaqla gəlirlər		3,559	515	475	-	4,549
Məzənnə fərqləri üzrə xalis gəlirlər		-	-	(98)	-	(98)
Digər (xərclər)/gəlirlər		-	-	(389)	-	(389)
Qeyri-faiz gəliri		12,115	4,478	(12)	-	16,581
Haqq və komissiya xərcləri	23	(7,862)	(822)	(205)	-	(8,889)
İşçi heyəti ilə bağlı xərclər, ümumi və inzibati xərclər	24	(14,491)	(11,498)	(1,250)	(5,959)	(33,198)
Digər dəyərsizləşmə və ehtiyatlar	13	(25)	(8)	(1)	-	(34)
Qeyri-faiz xərcləri		(22,378)	(12,328)	(1,456)	(5,959)	(42,121)
Vergidən əvvəl mənfəət/(zərər)		23,225	922	(438)	(5,959)	17,750
Mənfəət vergisi (xərci)/gəliri	19	(5,213)	(207)	98	1,337	(3,984)
İL ÜZRƏ XALIS MƏNFƏƏT/(ZƏRƏR)		18,012	715	(340)	(4,621)	13,766
Cəmi aktivlər		434,823	67,762	57,649	2,997	563,231
Cəmi öhdəliklər		339,118	49,161	45,228	-	433,508

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il üzrə əməliyyat seqmentlərinə dair gəlir və mənfəət göstəriciləri aşağıda təqdim edilir:

	Qeydlər	Fərdi bankçılıq	Korporativ bankçılıq	Xəzinə	Bölüşdürülməmiş	Cəmi
Faiz gəliri	22	39,218	5,907	2,681	-	47,806
Faiz xərci	22	(8,147)	(520)	(1,897)	-	(10,564)
İcarə öhdəlikləri üzrə faiz xərcləri	22	(738)	(128)	(18)	-	(884)
Xalis faiz gəliri		30,333	5,259	766	-	36,358
Kredit zərərinin bərpası/(tutulması)	8	(1,155)	4,797	(1)	-	3,641
Kredit zərərinin bərpasından/(tutulmasından) sonra xalis faiz gəliri		29,178	10,056	765	-	39,999
Haqq və komissiya gəlirləri	23	6,505	4,656	-	-	11,161
Xarici valyutada əməliyyatlar üzrə zərər çıxılmaqla gəlirlər		5,210	785	356	-	6,351
Məzənnə fərqləri üzrə xalis gəlirlər		-	-	(12)	-	(12)
Digər gəlirlər		-	-	6	698	704
Qeyri-faiz gəliri		11,715	5,441	350	698	18,204
Haqq və komissiya xərcləri	23	(7,788)	(669)	(214)	-	(8,671)
İşçi heyəti ilə bağlı xərclər, ümumi və inzibati xərclər	24	(13,704)	(10,874)	(1,182)	(5,635)	(31,395)
Digər dəyərsizləşmə və ehtiyatlar	13	202	77	5	3	287
Qeyri-faiz xərcləri		(21,290)	(11,466)	(1,391)	(5,632)	(39,779)
Vergidən əvvəl mənfəət/(zərər)		19,603	4,031	(276)	(4,934)	18,424
Mənfəət vergisi (xərci)/gəliri	19	(4,220)	(868)	59	1,062	(3,966)
İL ÜZRƏ XALIS MƏNFƏƏT/(ZƏRƏR)		15,383	3,163	(217)	(3,871)	14,458
Cəmi aktivlər		352,359	57,729	24,219	3,017	437,384
Cəmi öhdəliklər		253,724	38,216	17,345	-	309,285

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

27. RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ

Giriş

Öz fəaliyyəti gedişində Bank müxtəlif risklərə məruz qalır və bunları daimi müəyyən etmə, ölçmə və müşahidə etmə prosesləri, kredit limitlərinin müəyyən edilməsi və digər daxili nəzarət tədbirləri vasitəsilə idarə edir. Risklərin idarə edilməsi Bankın davamlılığı və gəlirliliyi üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bankın hər bir əməkdaşı öz vəzifələri daxilində risklərə görə məsuliyyət daşıyır. Bank kredit riski, likvidlik riski, bazar riski və əməliyyat risklərinə məruz qalır.

Müstəqil riskə nəzarət prosesinə mühitdə, texnologiyada və sənayedə dəyişikliklər kimi biznes riskləri daxil deyildir. Onlar Bankın strateji planlaşdırma prosesi vasitəsilə nəzarət altında saxlanılır.

Risklərin idarə olunması strukturu

Direktorlar Şurası risklərin müəyyən edilməsi və nəzarət edilməsinə görə ümumi məsuliyyət daşıyır, lakin risklərin idarə olunması və izlənməsi üçün məsuliyyəti ayrıca orqanlar daşıyır.

Direktorlar Şurası

Direktorlar Şurası ümumi risklərin idarə edilməsi yanaşmasına və risk strategiyalarının və prinsiplərinin təsdiqinə görə məsuliyyət daşıyır.

İdarə Heyəti

İdarə Heyəti Bankda ümumi risk prosesinə nəzarətə görə məsuliyyət daşıyır.

Aktiv və Passivlərin İdarə Edilməsi Komitəsi (“APİK”)

APİK Bankın maliyyə idarəçiliyinin bütün aspektləri ilə bağlı strategiya və alətlərin işlənilib hazırlanması və tətbiqi üçün məsuliyyət daşıyır.

Risk Komitəsi

Risk Komitəsi risk strategiyasının işlənilib hazırlanması və risk prinsipləri, konsepsiyası, siyasəti və limitlərinin tətbiqi üçün ümumi məsuliyyət daşıyır. Komitə fundamental risk məsələlərindən məsuldur və müvafiq risklə bağlı qərarları idarə və onlara nəzarət edir.

Risklərin idarə olunması bölməsi

Risklərin idarə olunması bölməsi müstəqil nəzarət prosesini təmin etmək məqsədilə risklə bağlı prosedurların tətbiqi və dəstəklənməsi üçün məsuliyyət daşıyır.

Bankın xəzinədarlığı

Bankın xəzinədarlığı Bank aktivlərinin və öhdəliklərinin idarə olunması, eləcə də ümumi maliyyə strukturu üçün məsuliyyət daşıyır. Bundan əlavə, xəzinədarlıq Bankın maliyyələşdirmə və likvidlik riskləri üzrə məsuliyyət daşıyır.

Daxili audit

Daxili audit funksiyası hər il Bankda risklərin idarə olunması proseslərinin audit yoxlamasını apararaq, həm prosedurların münasibliyini, həm də Bankın prosedurlara riayət etməsini yoxlayır. Daxili Audit bütün qiymətləndirmələrin nəticələrini rəhbərliklə müzakirə edir və nəticə və tövsiyələr haqqında Direktorlar Şurasına hesabat verir.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Risqlərin ölçülməsi və hesabat sistemləri. Bankın riskləri həm adi şəraitdə yaranması ehtimal edilən zərəri, həm də statistik modellər əsasında maksimal faktiki zərərlərin qiymətləndirilməsi olan gözlənilməyən zərərləri əks etdirən metoddan istifadə etməklə ölçülür. Modellər keçmiş təcrübədən əldə edilmiş və iqtisadi şəraitləri nəzərə almaqla düzəlişlər edilmiş ehtimallardan istifadə edir. Bundan əlavə, Bank baş verməsi ehtimal ediləməyən ağır hadisələr baş verdiyi təqdirdə, yarana biləcək ən pis hadisələrin ssenari modellərini hazırlayır.

Risqlərin monitorinqi və nəzarət edilməsi, ilk öncə, Bankın müəyyən etdiyi limitlərə əsaslanır. Belə limitlər Bankın biznes strategiyasını və bazar mühitini, eləcə də Bankın qəbul etmək istədiyi risk səviyyəsini əks etdirir və bu zaman əsas diqqət ayrı-ayrı sahələrə yetirilir. Bundan əlavə, Bank bütün risk və əməliyyat növləri üzrə ümumi risk həcmi ilə bağlı olaraq ümumi risk daşımaq qabiliyyətinə nəzarət edir və bu qabiliyyəti qiymətləndirir. Bütün fəaliyyət növləri üzrə əldə edilmiş məlumat risklərin təhlil və nəzarət edilməsi və tez aşkar olunması məqsədilə yoxlanılır və işlənir. Müntəzəm olaraq sənaye və müştəri riskləri haqqında ətraflı hesabat təqdim edilir.

Həddindən artıq risk konsentrasiyası. Bu tip risklərin yaranma səbəbləri, biznes tərəfdaşlarının eyni və ya oxşar iş fəaliyyəti ilə məşğul olmasından, iş növünün eyni coğrafi regionda yer almasından, eyni iqtisadi xüsusiyyətlərə malik olan, iqtisadi və siyasi şərtlərdən asılı olan və bu səbəbdən müqavilələrdə göstərilmiş şərtlərin pozulma ehtimalını artıran risklər nəzərdə tutulub. Bankın artan fəaliyyətinin xüsusi coğrafi yerlərdə və fəaliyyət sahələrində konsentrasiyası nisbi həssaslığın yaranmasına səbəb ola bilər.

Həddindən artıq risk konsentrasiyasının təsiri altına düşməmək üçün, Bank daxili prosedurlarında müxtəlif xüsusiyyətlərə malik portfəllərin idarə edilməsi qaydaları ilə təmin olunur. Müəyyən edilmiş risk konsentrasiyası müvafiq qaydada nəzarət və idarə olunur.

Kredit riski

Kredit riski – Bankın sifarişçiləri, müştəriləri və ya biznes tərəfdaşları müqavilə öhdəliklərini yerinə yetirmədikləri üçün Bankın zərər çəkməsi riskidir. Bank kredit riskini ayrı-ayrı biznes tərəfdaşları və coğrafi və sənaye konsentrasiyaları üzrə Bankın qəbul etməyə hazır olduğu riskin həcmi üzrə limitləri müəyyən etməklə və həmin limitlərə riayət edilməni monitorinq etməklə idarə edir və nəzarət altında saxlayır.

Bank kredit keyfiyyətinin yoxlanılması prosesini təsis etmişdir ki, girovun müntəzəm qaydada yenidən baxılması da daxil olmaqla biznes tərəfdaşlarının krediti ödəmək qabiliyyətlərində mümkün dəyişikliklərin tez müəyyən edilməsi təmin edilsin. Biznes tərəfdaşları üzrə limitlər hər bir biznes tərəfdaşına risk reytingi verən kredit riskinin təsnifləşdirilməsi sistemindən istifadə etməklə müəyyən edilir. Kredit keyfiyyətinin müntəzəm qaydada yenidən baxılması prosesi Banka məruz qaldığı risklər nəticəsində potensial zərəri qiymətləndirmək və lazımi tədbirləri görmək imkanını yaradır. Kredit risklərini azaltmaq məqsədilə Bank fəal şəkildə girovdan istifadə edir.

Kreditlə bağlı təəhhüd riskləri. Bankın müştərilərə verdiyi zəmanətlər əsasında Bank tərəfindən onların adından ödənişlər aparmaq zərurəti yarana bilər. Müştərilər bu ödənişləri Banka akkreditivin şərtləri əsasında qaytarırlar. Onlar Bankı kredit risklərinə oxşar risklərə məruz qoyur, bunlar da eyni nəzarət prosesləri və qaydaları ilə azaldılır. Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın komponentləri üzrə maksimal kredit riski ən yaxşı şəkildə onların qalıq dəyəri ilə əks etdirilir.

Maliyyə alətləri ədalətli dəyərlə qeyd alınanda yuxarıda göstərilən məbləğlər dəyərin dəyişməsi nəticəsində gələcəkdə yarana bilən maksimal riskin həcmi deyil, cari kredit riskinin həcmi əks etdirir. Maliyyə alətlərinin hər bir sinfi üzrə kredit riskinin maksimal həcmi haqqında daha ətraflı məlumat xüsusi qeydlərdə açıqlanır.

EOKZ-nin qiymətləndirilməsi. EOKZ gələcək pul axınlarındakı azalmaların ehtimal ilə ölçülmüş cari dəyərinin qiymətləndirilməsidir (yəni, müəyyən müddət ərzində çəki qismində müvafiq defolt riskləri istifadə olunmaqla kredit zərərlərinin orta çəkisidir). EOKZ-nin qiymətləndirilməsi obyektivdir və gələcəkdə makroiqtisadi vəziyyətin inkişafı üzrə gözlənilən defolt riskinin uyğunlaşdırılması yolu ilə müəyyən edilir. EOKZ-nin qiymətləndirilməsi Bank tərəfindən istifadə olunan dörd parametrdən əsaslıda həyata keçirilir: defolt ehtimalı (“DE”), defolta məruz qalan dəyər (“EAD”), defolt baş verəcəyi halda itirilməsi gözlənilən məbləğ (“LGD”) və diskont dərəcəsi (“DR”).

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Zəmanətlər və kreditlərin verilməsi ilə bağlı öhdəliklər üzrə EOKZ-nin qiymətləndirilməsi balans riskləri üçün yuxarıda qeyd edilən eyni mərhələləri əks etdirir və EAD-nin hesablanması hissəsində fərqlənir. EAD kreditə konvertasiya əmsalı (“KKƏ”) və gələcək əməliyyatlar (E) üzrə müqavilə öhdəliyindən ibarətdir. Korporativ müştərilər üçün açılan, lakin istifadə edilməyən kredit xətləri və maliyyə zəmanətləri üçün KKƏ Bazel tövsiyələrinə uyğun təlimatlardan götürülür.

Defolt vəziyyəti və 3-cü Mərhələnin müəyyən edilməsi. Aşağıdakı meyarlardan bir və ya bir neçəsi baş verdikdə, Bank defolt vəziyyətinin yarandığını və aktivin 3-cü Mərhələyə aid olduğunu hesab edir:

- Kreditin ödənişi nəzərdə tutulan vaxtda müəyyən zaman anında 90 gündən artıq gecikdirildikdə;
- Kredit nəzərdə tutulan tarixədək 6 aydan az müddət ərzində restrukturizasiya edildikdə və 31-90 gün gecikdirildikdə;
- Kənar reyting Caa2-dən aşağı olduqda;
- Müştərinin defolt vəziyyətinin pisləşməsi ilə bağlı rəhbərlik tərəfindən hər hansı digər məlumat təqdim edildikdə.

Aşağıdakı meyarlardan bir və ya bir neçəsi baş verdikdə, Bank defolt vəziyyətinin yarandığını və aktivin 3-cü Mərhələyə aid olduğunu hesab edir:

- Gecikmə günləri olduqda;
- Kənar reyting Caa2-dən aşağı olduqda;
- Borcalanın müflisləşməsi və ya defoltu barədə hər hansı digər məlumat olduqda.

Ehtimal olunan kredit zərərləri maliyyə alətinin *ömürlük müddəti* üzrə modelləşdirilir. Ömürlük müddət borc alətlərinin bitmə tarixinədək qalan müddət ərzində ehtimal olunan hər hansı qabaqcadan edilən ödənişlər nəzərə alınmaqla müəyyən edilir. Kreditlərin verilməsi üzrə öhdəliklər və maliyyə zəmanəti müqavilələri üçün bu, Bankın kredit vermək üçün cari müqavilə öhdəliyinə malik olduğu müddət ərzində müqavilə ilə müəyyən edilmiş müddətdir. Müqavilədə nəzərdə tutulan ödəmə müddəti əsasında ömürlük müddət üzrə potensial zərərlərin müəyyən edilməsi prinsipinə istisna olaraq, fiziki şəxslərə verilmiş kredit kartları üzrə ömürlük müddət üçün potensial zərərlər kredit kartları üzrə müqavilələrin ehtimal olunan müddəti və daxili statistikaya əsaslanan dövr ərzində müəyyən edilir və orta hesabla 3-5 il təşkil edir.

“Ömürlük EOKZ” modelində maliyyə alətinin qalan müddəti ərzində bütün mümkün defolt hadisələrinin baş verməsi nəticəsində yaranan zərərlər qiymətləndirilir. “12 aylıq EOKZ” modeli hesabat dövründən sonra 12 ay ərzində və ya bitmə tarixinə bir ildən az qalmış maliyyə alətinin qalan müddəti ərzində hesablanır və bitmə tarixinədək qalan müddət üzrə ehtimal olunan kredit zərərlərinin bir hissəsini təşkil edir.

EOKZ-nin qiymətləndirilməsi üçün Bank üç yanaşma tətbiq edir: (i) fərdi qaydada qiymətləndirmə; (ii) portfel əsasında qiymətləndirmə: daxili reytinglər fərdi qaydada qiymətləndirilir, lakin eyni kredit riski reytingləri və eyni kredit portfeli seqmentləri üçün EOKZ-nin hesablanması prosesində eyni kredit riski parametrləri (məsələn, PD, LGD) tətbiq edilir; və (iii) xarici reytinglər əsasında qiymətləndirmə.

Hazırkı maliyyə hesabatlarında tanınmış EOKZ səviyyəsi ilkin tanınmadan sonra borcalanın kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə dəyişməsindən asılıdır. Bu yanaşma EOKZ-nin qiymətləndirilməsi üçün üç mərhələli modelə əsaslanır. 1-ci Mərhələ - ilkin tanınma zamanı dəyərsizləşməmiş və həmin vaxtdan kredit riski əhəmiyyətli dərəcədə artmamış maliyyə aktivləri üzrə 12 aylıq EOKZ əsasında dəyərsizləşmə ehtiyatı tanınır. İlkin tanınma vaxtından etibarən KRƏA əhəmiyyətli dərəcədə artmış, lakin hələ dəyərsizləşməmiş maliyyə aləti 2-ci Mərhələyə köçürülür və dəyərsizləşmə ehtiyatı ömürlük EOKZ əsasında tanınır. Maliyyə aləti kredit-dəyərsizləşdikdə 3-cü Mərhələyə köçürülür və dəyərsizləşmə ehtiyatı ömürlük EOKZ əsasında tanınır. Aktivin 3-cü Mərhələyə köçürülməsi nəticəsində Bank faiz gəlirini ümumi qalığ dəyəri əsasında tanımağı dayandırır və faiz gəlirini hesablayarkən EOKZ çıxılmaqla, qalığ dəyərinə aktivin effektiv faiz dərəcəsini tətbiq edir.

Kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artması meyarı artıq yerinə yetirilmədikdə, maliyyə aləti 1-ci Mərhələyə geri köçürülür. Əgər maliyyə aktivləri kredit riskinin əhəmiyyətli artması nəticəsində 2-ci Mərhələyə köçürülmüşdürsə, Bank həmin kredit riskinin aktuallığının saxlanması və ya dəyişməsindən əmin olmaq üçün ona nəzarət edir.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Defolt vəziyyətindən çıxma defolta səbəb olmuş hadisələrin aradan qaldırılma anından etibarən 3 aylıq bərpa dövründən asılıdır. Bu məntiq gecikmənin aradan qaldırılmasından sonrakı dövrdə maliyyə aktivinin defolt vəziyyətinə yenidən qayıtması ehtimalına əsasən aparılan təhlil nəticəsində müəyyən edilir.

Mərhələlərin müəyyən edilməsi. Hazırkı maliyyə hesabatlarında tanınmış EOKZ səviyyəsi maliyyə aktivinin üçmərhələli model üzrə hansı mərhələyə təsnifləşdirilməsindən asılıdır. 1-ci Mərhələdə - ilkin tanınma zamanı dəyərsizləşməmiş və həmin vaxtdan kredit riski əhəmiyyətli dərəcədə artmamış maliyyə aktivləri üzrə 12 aylıq EOKZ əsasında dəyərsizləşmə ehtiyatı tanınır. İlkin tanınma vaxtından etibarən kredit riski əhəmiyyətli dərəcədə artmış, lakin hələ dəyərsizləşmiş maliyyə aləti 2-ci Mərhələyə köçürülür və dəyərsizləşmə ehtiyatı bütöv müddət üçün ehtimal olunan kredit zərərləri əsasında tanınır. Maliyyə aləti dəyərsizləşdikdə 3-cü Mərhələyə köçürülür və dəyərsizləşmə ehtiyatı bütöv müddət üçün ehtimal olunan kredit zərərləri əsasında tanınır. Aktivin 3-cü Mərhələyə köçürülməsi nəticəsində Bank faiz gəlirini ümumi qalıq dəyəri əsasında tanımağı dayandırır və faiz gəlirini hesablayarkən ehtimal olunan kredit zərərləri çıxılmaqla, qalıq dəyərində aktivin nominal faiz dərəcəsini təbiiq edir.

Kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artması. İlkin tanınma vaxtından etibarən kredit riskində əhəmiyyətli dərəcədə artımın olub-olmamasının qiymətləndirilməsi bütün portfel əsasında aparılır (2-ci Mərhələ). 2-ci Mərhələni müəyyən etmək üçün istifadə edilən meyarların uyğunluğu Bankın Risklərin İdarə Edilməsi Departamenti tərəfindən, mütəmadi olaraq, nəzərdən keçirilir və təhlil edilir. Maliyyə aktivlərinin ödənişi 30 gündən artıq gecikdirildiyi halda, ilkin tanınma vaxtından kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artması fərziyyəsi təkzib edilmir.

Aşağıdakı keyfiyyət, kəmiyyət və ya məhdudlaşdırıcı meyarlardan bir və ya bir neçəsi baş verdiyi təqdirdə, Bank maliyyə aləti üzrə kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artdığını hesab edir:

Verilmiş kreditlər üçün:

- ödəniş 31-90 gün gecikdirildikdə;
- restrukturizasiya edilmiş kreditlər üzrə ödəniş 11-30 gün gecikdirildikdə;
- Müştərinin maliyyə vəziyyətinin pisləşməsi ilə bağlı rəhbərlik tərəfindən hər hansı digər məlumat təqdim edildikdə.

Banklararası əməliyyatlar və banklar tərəfindən buraxılan istiqrazlar üçün:

- Kənar reytingdə pisləşmə;
- Monitoring göstərir ki, borcalanın maliyyə çətinliyi vardır.

Kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artması meyarı artıq yerinə yetirilmədikdə, maliyyə aləti 6 aylıq karantin müddəti bitdikdən sonra 1-ci Mərhələyə geri köçürülür. Maliyyə aktivləri keyfiyyət göstəricisi əsasında 2-ci Mərhələyə köçürüldüyü halda, Bank həmin göstəricinin saxlanılması və ya dəyişdirilməsindən əmin olmaq üçün ona nəzarət edir.

Defolt ehtimalı (PD). PD müəyyən müddət ərzində defoltun baş vermə ehtimalının qiymətləndirilməsidir. Hər bir maliyyə aktivini üzrə hesablanmış bütöv müddət üçün PD əyrisi portfelin müddətindən, reytingindən və seqmentindən asılıdır. 12 aylıq defolt ehtimalı ömürlük PD əyrisinin bir hissəsi kimi hesablanır. EOKZ-nin hesablanması üçün iki növ defolt ehtimalından istifadə edilir: 12 aylıq və ömürlük defolt ehtimalı. 12 aylıq defolt ehtimalının qiymətləndirilməsi əvvəlki dövrlər üzrə defolt haqqında mövcud olan ən son məlumatlara əsaslanır və zərurət yarandıqda, dəstəkləyici proqnozlaşdırılan məlumatlar da nəzərə alınır. Ömürlük defolt ehtimalı maliyyə alətinin qalan müddəti ərzində defoltun baş vermə ehtimalının qiymətləndirilməsini əks etdirir və maliyyə alətinin bütün müddəti ərzində 12 aylıq defolt ehtimalının məbləğinə bərabərdir. Bank ömürlük PD-ləri hesablamaq üçün seqmentdən və məhsul növündən asılı olaraq müxtəlif statistik yanaşmalardan istifadə edir və bunlar aşağıda təsvir edilmişdir:

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Bank kreditləri kitabının hər bir seqmenti (korporativ kreditlər, pərakəndə kreditlər və ipoteka), həmçinin ayrı-ayrılıqda 1-ci və 2-ci Mərhələdə olan kreditlər üçün PD-lər miqrasiya matrisalarının təhlili əsasında hesablanmışdır. Dövr ərzində (TTC) Defolt dərəcələri kifayət qədər uzun müddət ərzində özünü göstərdiyinə görə, TTC PD gecikmə günləri (DPD) qrupları arasında kreditlərin miqrasiya matrisləri əsasında müəyyən edilmişdir. Belə matrislər 1 dekabr 2015-ci ildən 1 yanvar 2024-cü ilədək olan məlumatlardan istifadə etməklə bir illik müşahidə pəncərəsi və 1 aylıq əvəzləşdirmə əsasında qurulmuşdur. Bir illik TTC PD-ni müəyyən etmək üçün matrislər orta hesabla götürülmüşdür. Həmçinin, orta hesablanmış matrisi özünə vurmaqla, 2 və 3 illik dövrlər üçün məcmu TTC PD-lər müəyyən edilmişdir.

Müəyyən zaman anında PD (PiT PD) 1 dekabr 2015-ci il tarixindən 1 yanvar 2024-cü il tarixinədək olan tarixi defolt dərəcələrindən asılı dəyişən kimi istifadə edən reqressiya modeli əsasında PD-nin proqnozlaşdırılması ilə müəyyən edilmişdir. Makroiqtisadi dəyişənlər üzrə tarixi defolt dərəcələrinin reqressiya modelləri toplusu (müxtəlif gecikmələrlə) müxtəlif növ statistik modellərdən (xətti, log, logit, cloglog, loglog) istifadə etməklə qiymətləndirilmişdir. Qurulmuş modellər arasından ən uyğunları seçilmiş və növbəti 12 ay üzrə onlara əsaslanan proqnoz PiT PD-yə tətbiq edilmişdir. 2-ci və 3-cü il üçün marjinal PD-lər 2 və 3 illik dövrlər üzrə məcmu TTC PD hesablamalarından götürülmüşdür.

Kənar reytinglər. Kontragentlərə kənar reytinglər “S&P”, “Moody's” və “Fitch” kimi müstəqil beynəlxalq reyting agentlikləri tərəfindən təyin edilir. Bu reytinglər ictimaiyyətə açıqdır. Həmin reytinglər və müvafiq PD intervalları aşağıdakı maliyyə alətlərinə tətbiq edilir: ARMB-dən alınacaq vəsaitlər, müxbir hesablar üzrə qalıqlar, o cümlədən overnayt depozitlər və müddətli depozitlər, borc qiymətli kağızlara investisiyalar.

Vahid şkala üzrə ödəmə qabiliyyəti dərəcələri	Kənar beynəlxalq reyting agentliklərinin müvafiq reytingləri (Moody's)	Müvafiq PD intervalı
Ən yüksək dərəcə	Reytingi Aaa-dan Baa3-dək	0,01% - 0,5%
Yüksək dərəcə	Reytingi Ba2-dən Ba1-dək	0,51% - 3%
Orta dərəcə	Reytingi B2, B3	3% - 7%
Xüsusi monitorinq tələb edir	Reytingi Caa1+ dən Ca -dək	7% - 99,9%
Defolt	Reytingi C	100%

Vahid şkala üzrə kredit riskinin hər bir səviyyəsi üçün müəyyən ödəmə qabiliyyəti dərəcələri təyin olunur:

- *Ən yüksək dərəcə* - aşağı kredit riski olan yüksək keyfiyyətli aktivlər;
- *Yüksək dərəcə* - orta kredit riski olan kifayət qədər keyfiyyətli aktivlər;
- *Orta dərəcə* - qənaətbəxş kredit riski olan orta keyfiyyətli aktivlər;
- *Xüsusi monitorinq tələb edir* - daha ətraflı monitorinq və bərpəedici idarəetmə tələb edən kreditləşdirmə mexanizmləri; və
- *Defolt* - defolt hadisəsi baş vermiş kreditləşdirmə mexanizmləri.

Defolt zamanı yaranan zərər (LGD). LGD defolt zamanı yaranan zərərin qiymətləndirilməsidir.

Bank məlumatın mövcudluğuna və müştəri seqmentinə əsaslanaraq LGD-nin hesablanmasında 2 yanaşmadan istifadə edir:

Bank girovu haqqında məlumat olmayan pərakəndə kreditlər və korporativ kreditlər üçün LGD-nin hesablanması zamanı 8 il ərzində ödənilməmiş kreditlər üzrə tarixi bərpalar haqqında mövcud məlumatlardan istifadə edir və roll rates-in vintaj təhlilini həyata keçirir. Hər ödənilməmiş kredit səviyyəsində həmin kreditin bərpası onun effektiv faiz dərəcəsi ilə defolt tarixinə qədər geri diskont edilir. Hər kredit səviyyəsində bərpa dərəcələri defoltda aylar üzrə orta bərpa dərəcələrini tapmaq üçün bütün ödənilməmiş kreditlər üzrə ortalama hesablanır, beləliklə, kreditin defolt statusunda nə qədər müddət olmasından asılı olaraq LGD hesablanır.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

İpoteka kreditləri və təminatlı korporativ kreditlər üçün LGD kreditin EAD-i ilə əlaqəli olan girov dəyəri əsasında hesablanır. Girovun dəyəri girovun məhdud likvidliyi səbəbindən onun dəyərinin potensial itkisini əks etdirmək üçün azaldılır (“haircut”). Girovun satışından gələcək pul vəsaitlərinin hərəkəti gələcəkdə satılan girovun cari dəyərini tapmaq üçün kreditin orta girov müddəti ərzində (4 il kimi təxmin edilən) effektiv faiz dərəcəsi ilə diskontlaşdırılır və LGD-ni tapmaq üçün bu dəyər kreditin EAD-i ilə müqayisə edilir.

Defolta məruz qalan dəyər (EAD). EAD hesabat dövründən sonra riskin məbləğində gözlənilən dəyişiklikləri nəzərə alaraq, gələcək defolt tarixində riskin qiymətləndirilməsi, o cümlədən əsas borc və faizlərin ödənilməsi və kredit öhdəlikləri üzrə vəsaitlərin gözlənilən istifadəsidir.

Bərpa olunan kreditlər üzrə EAD Kredite Konvertasiya Əmsalından (KKƏ) istifadə etməklə qiymətləndirilir. KKƏ müəyyən müddət ərzində balansdankənar məbləğlərin balans öhdəliyinə çevrilməsi ehtimalını əks etdirən göstəricidir. Maliyyə zamanətləri üzrə KKƏ beynəlxalq “3-cü Basel” standartına əsasən müəyyən edilir.

EAD maliyyə alətinin növünə görə fərqlənən ehtimal olunan ödəniş qrafikinə əsasən müəyyən edilir. Amortizasiya olunan maliyyə alətləri və birdəfəlik kreditlər üçün EAD borcalan tərəfindən 12 ay müddətinə və ya ömürlük ödənişlər əsasında müəyyən edilir. Bu zaman borcalan tərəfindən gözlənilən artıq ödəmə də nəzərə alınır. Hesablamaya həmçinin vaxtından əvvəl ödəniş və ya yenidən maliyyələşdirmə ehtimalları daxildir. Bərpa olunan kreditlər üçün EAD istifadə edilmiş vəsaitlərin cari qalığını defolt anında qalan limitin gözlənilən istifadəsini nəzərdə tutan “Kredite Konvertasiya Əmsalına” əlavə etməklə proqnozlaşdırılır. Bu fərziyyələr kreditin növü, cari istifadə limiti və müəyyən borcalanın davranış xüsusiyyətlərindən asılı olaraq dəyişir.

Makroiqtisadi amillər. Proqnozlaşdırılan məlumatlara (FLI) düzəliş Bankın defolt dərəcələri ilə reqressiya modelinin göstəricilərinə əsaslanır.

Bank 31 yanvar 2014-cü il tarixindən 31 dekabr 2023-cü il tarixinədək aylıq makroiqtisadi məlumatlardan və 2024-cü il üçün proqnoz məlumatlarından istifadə etmişdir. Ən yaxşı korrelyasiyaya malik dəyişənlər seçilmiş və PiT PD-nin modelləşdirilməsi üçün aşağıdakılardan istifadə edilmişdir:

Bank EOKZ-nin qiymətləndirilməsi məqsədilə gələcək məlumatlardan, əsasən də, özünün proqnoz makroiqtisadi modelinin nəticələrindən istifadə etmişdir.

31 dekabr 2023-cü il tarixinə EOKZ səviyyəsinə uyğun olan ən əhəmiyyətli proqnoz fərziyyələri aşağıdakılardır:

Dəyişən	İstehlak və ipoteka kreditləri	Korporativ və mikro kreditlər
NEER	-	BƏLİ
Brent-in qiyməti	BƏLİ	BƏLİ
Nominal əməkhaqqı	BƏLİ	-
İnflyasiyanın artması	BƏLİ	BƏLİ

31 dekabr 2022-ci il tarixinə EOKZ səviyyəsinə uyğun olan ən əhəmiyyətli proqnoz fərziyyələri aşağıdakılardır:

Dəyişən	İstehlak və ipoteka kreditləri	Korporativ və mikro kreditlər
Ay üzrə ÜDM	-	BƏLİ
İl üzrə ÜDM	BƏLİ	-
Nominal əməkhaqqı	BƏLİ	BƏLİ
İnflyasiyanın artması	BƏLİ	BƏLİ

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

1 dekabr 2015-ci il tarixindən 1 yanvar 2024-cü il tarixinədək makroiqtisadi dəyişənlər üzrə (müxtəlif gecikmələrlə) tarixi defolt dərəcələrinin reqressiya modeli müxtəlif statistik modellərdən (xətti, log, clog, loglog) istifadə edilərək qiymətləndirilmişdir. Əlaqənin FLI düzəlişini tətbiq etmək üçün kifayət qədər güclü olub-olmadığını müəyyən etmək üçün aşağıdakı meyarlardan istifadə edilmişdir: 0,5-dən yuxarı düzəliş edilmiş R-kvadrat, reqressiyanın statistik əhəmiyyəti və onun 5% əmsalları, stasionarlıq, avtokorrelyasiyanın olmaması, dəyişənlər və qalıqlar arasında korrelyasiyanın olmaması və normallıq.

Müəyyən zaman anı. Hazırkı maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün rəhbərlik tərəfindən hesablanan ehtimal olunan kredit zərərləri ömürlük deyil, müəyyən zaman anındakı hesablamalara əsaslanır. Bu hesablama zamanı dəstəkləyici gələcək məlumatlardan istifadə edilir. Bu zaman kredit riskinə təsir göstərən əsas makroiqtisadi dəyişənlərə dair bankdaxili proqnozlar PD göstəricilərinə təsir edir.

Ümumiyyətlə, EOKZ aşağıdakı kredit riski parametrlərinin hasilinə bərabərdir: yuxarıda müəyyən edilən və cari dəyərə diskontlaşdırılan EAD, PD və LGD. EOKZ hər bir fərdi kredit qalığının müvafiq müddəti ərzində (müəyyən edilmiş mərhələdən asılı olaraq) hər bir növbəti ay üçün kredit riski parametrlərini proqnozlaşdırmaqla müəyyən edilir. Bu üç komponentin hasilini tapılır və bərpa ehtimalını (yəni, maliyyə aktivinin əvvəlki ayda ödənilməsi və ya defolt olması) nəzərə alaraq onlara düzəliş edilir. Bu, hər bir gələcək dövr üçün EOKZ-nin hesablanması effektiv şəkildə təmin edir və sonradan hesabat tarixinə geri diskontlaşdırılaraq toplanır.

EOKZ modellərinə daxil edilmiş gələcək məlumatlar. EOKZ-nin hesablanması zamanı dəstəkləyici gələcək məlumatlardan istifadə edilir Bank EOKZ ilə əlaqəli olan bəzi əsas iqtisadi dəyişənləri müəyyən etmişdir. Bu iqtisadi dəyişənlərə dair proqnozlar (“əsas iqtisadi ssenari”) Bank tərəfindən təqdim edilir və növbəti beş il üçün gözlənilən makroiqtisadi vəziyyətin ən dəqiq təxminlərini əks etdirir. Müvafiq iqtisadi dəyişənlərin PD-yə təsiri həmin dəyişənlərdəki dəyişikliklərin əvvəlki dövrlərdə defolt səviyyəsinə təsirini aydınlaşdırmaq üçün statistik reqressiya təhlilindən istifadə etməklə müəyyən edilmişdir.

Hər bir iqtisadi proqnozda olduğu kimi, onların reallaşması ilə bağlı fərziyyələr və ehtimallar yüksək dərəcəli qeyri-müəyyənliklə əlaqəlidir və buna görə də faktiki nəticələr proqnozlaşdırılan nəticələrdən əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənə bilər. Bank bu proqnozları mümkün nəticələrin ən dəqiq təxminləri kimi hesab edir və seçilmiş ssenarilərin mümkün ssenarilərin diapazonunu düzgün əks etdirməsini müəyyən etmək üçün Bankın fərqli portfelleri daxilində qeyri-xəttiliyi və asimmetriyalılığı təhlil etmişdir.

Bəktəstinq. Bank maliyyə aktivləri üzrə təxminlər və faktiki zərərlər arasındakı fərqlərin azaldılması üçün öz metodologiya və fərziyyələrini müntəzəm olaraq nəzərdən keçirir. Belə fərqlərin təhlili ən azı ildə bir dəfə aparılır. EOKZ-nin qiymətləndirilməsi metodologiyası üzrə bəktəstinq nəticələri Bankın Rəhbərliyinə təqdim edilir və səlahiyyətli şəxslərlə razılaşdırıldıqdan sonra modellərin və fərziyyələrin təkmilləşdirilməsi üçün növbəti addımlar müəyyən edilir.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Coğrafi risk konsentrasiyası. Bankın maliyyə aktiv və öhdəliklərinin coğrafi konsentrasiyası aşağıda göstərilmişdir:

	31 dekabr 2023-cü il				31 dekabr 2022-ci il			
	Azərbaycan	İƏİT	MDB və digər ölkələr	Cəmi	Azərbaycan	İƏİT	MDB və digər ölkələr	Cəmi
Maliyyə aktivləri								
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	59,654	7,462	3,165	70,281	56,310	9,094	2,553	67,957
Kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər	-	1,904	-	1,904	-	1,582	-	1,582
Müştərilərə veriləcək kreditlər və avanslar	412,976	-	-	412,976	298,948	-	-	298,948
AD-də borc qiymətli kağızlarına investisiyalar	52,360	842	-	53,202	42,831	843	-	43,674
Digər maliyyə aktivləri	2,065	2,390	-	4,455	3,099	1,895	-	4,994
Cəmi maliyyə aktivləri	527,055	12,598	3,165	542,816	401,188	13,414	2,553	417,155
Maliyyə öhdəlikləri								
Müştərilərə ödəniləcək vəsaitlər	255,936	-	2	255,938	208,166	-	-	208,166
Kredit təşkilatlarına ödəniləcək vəsaitlər	8,630	-	595	9,225	4,076	-	1,700	5,776
Maliyyə təşkilatları ilə repo müqavilələri	23,380	-	-	23,380	19,537	-	-	19,537
Digər borc alınmış vəsaitlər	123,696	-	-	123,696	52,481	-	-	52,481
İcarə öhdəlikləri	5,322	-	-	5,322	6,626	-	-	6,626
Digər maliyyə öhdəlikləri	13,727	-	-	13,727	13,395	-	-	13,395
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	430,691	-	597	431,288	304,281	-	1,700	305,981
Cəmi xalis aktivlər	96,364	12,598	2,568	111,530	96,907	13,414	853	111,174

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Likvidlik riski və maliyyələşdirmənin idarə edilməsi

Likvidlik riski adi və ya fəvqəladə şəraitdə ödəniş tarixində Bankın ödənişlə bağlı öhdəliklərini yerinə yetirə bilməməsi riskidir. Bu riski məhdudlaşdırmaq məqsədilə rəhbərlik əsas depozit bazasını təşkil edib, aktivləri likvidliyi nəzərə almaqla idarə edir və gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətlərinin və likvidliyin gündəlik monitorinqini həyata keçirir. Likvidliyin idarə edilməsi vasitələri və müvafiq hesabatlar Bankın İdarə Heyəti tərəfindən təsdiq edilir, Aktivlərin və Öhdəliklərin İdarə Edilməsi Departamenti tərəfindən hazırlanır və hər ay Aktivlər və Öhdəliklər Komitəsi tərəfindən nəzərdən keçirilir.

Bank pul vəsaitlərinin hərəkəti gözlənilmədən kəsildiyi təqdirdə asanlıqla satıla bilən yüksək tələbatlı növbənöv aktivlər portfelinə malikdir. Bundan əlavə, Bank ARMB-də nağd pul depoziti (məcburi ehtiyat) yerləşdirmişdir və onun məbləği cəlb edilmiş müştəri əmanətlərinin səviyyəsindən asılıdır.

Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı minimum likvidlik səviyyəsini müəyyən etmişdir. Likvidlik vəziyyəti Bank tərəfindən əsas etibarlı ilə ayrıca olaraq, ARMB-nin təyin etdiyi 30% minimal likvidlik əmsallarına əsaslanır. 31 dekabr 2023 və 2022-ci il tarixlərinə bu əmsallar aşağıdakı kimi olmuşdur:

	2023 (%) Auditi aparılmamış	2022 (%) Auditi aparılmamış
Ani likvidlik riski (bir gün ərzində alın və ya satıla bilən aktivlər/tələb əsasında ödənilən öhdəliklər)	50.92	83.82

Müqavilə üzrə qalan ödəmə müddətləri üzrə maliyyə öhdəliklərinin təhlili

Aşağıdakı cədvəllər 31 dekabr 2023 və 2022-ci il tarixlərinə Bankın maliyyə öhdəliklərinin müqavilə üzrə diskont edilməmiş ödəniş öhdəlikləri əsasında ödəmə müddətini ümumiləşdirir. Xəbərdarlıq edilməli olan ödənişlərə dərhal xəbərdarlıq edilməli kimi baxılır. Bununla belə, Bank gözləyir ki, bir çox müştərilər Bankdan ödəniş tələb oluna biləcək ən erkən tarixdə ödəniş tələb etməyəcək və cədvəl Bankın əmanət saxlama tarixçəsi tərəfindən göstərilən gözlənilən pul vəsaitlərinin hərəkətini əks etdirmir.

31 dekabr 2023-cü il tarixinə maliyyə alətlərinin ödəmə müddətinin təhlili aşağıdakı kimidir:

	3 aydan az	3 aydan 12 ayadək	1 ildən 5 ilədək	5 ildən çox	Cəmi
Maliyyə öhdəlikləri					
Müştərilərə ödəniləcək vəsaitlər	160,070	86,901	15,494	-	262,465
Kredit təşkilatlarına ödəniləcək vəsaitlər	721	8,507	-	-	9,228
Maliyyə təşkilatları ilə repo müqavilələri	23,380	-	-	-	23,380
Digər borc alınmış vəsaitlər	2,694	7,098	33,259	144,470	187,521
İcarə öhdəlikləri	599	1,354	4,625	-	6,578
Digər maliyyə öhdəlikləri	13,727	-	-	-	13,727
Cəmi diskont edilməmiş maliyyə öhdəlikləri	201,191	103,860	53,378	144,470	502,899

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

31 dekabr 2022-ci il tarixinə maliyyə alətlərinin ödəmə müddətinin təhlili aşağıdakı kimidir:

	3 aydan az	3 aydan 12 ayadək	1 ildən 5 ilədək	5 ildən çox	Cəmi
Maliyyə öhdəlikləri					
Müştərilərə ödəniləcək vəsaitlər	114,823	87,578	11,693	-	214,094
Kredit təşkilatlarına ödəniləcək vəsaitlər	1,837	4,011	-	-	5,848
Maliyyə təşkilatları ilə repo müqavilələri	19,537	-	-	-	19,537
Digər borc alınmış vəsaitlər	1,237	11,454	8,902	44,637	66,230
İcarə öhdəlikləri	492	1,434	6,007	-	7,933
Digər maliyyə öhdəlikləri	13,395	-	-	-	13,395
Cəmi diskont edilməmiş maliyyə öhdəlikləri	151,321	104,477	26,602	44,637	327,037

Aşağıdakı cədvəldə Bankın maliyyə öhdəliklərinin və gözlənilməz hadisələrin ödəmə müddətinə görə müqavilə müddətinin başa çatması göstərilir. Hər bir götürülməmiş kredit öhdəliyi onun götürülə biləcəyi ən erkən tarixi ehtiva edən vaxt diapazonuna daxil edilir. Verilmiş maliyyə zəmanəti müqavilələri üçün zəmanətin maksimum məbləği zəmanətin çağırılı biləcəyi ən erkən dövrə bölünür.

	3 aydan az	3 aydan 12 ayadək	1 ildən 5 ilədək	Cəmi
2023	2,520	7,703	12,483	22,706
2022	2,699	10,626	5,073	18,398

Bank öhdəlik müddətə başa çatana qədər bütün şərti öhdəliklərin təəhhüdlərin istifadə edilməsi ehtimal etmir. Aşağıdakı cədvəldə aktiv və öhdəliklərin bərpa olunacağı və ya ödənilməsi gözlənilən vaxta görə təhlili göstərilir.

	31 dekabr 2023-cü il			31 dekabr 2022-ci il		
	Bir il ərzində	Bir ildən çox	Cəmi	Bir il ərzində	Bir ildən çox	Cəmi
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	70,281	-	70,281	67,957	-	67,957
Kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər	-	1,904	1,904	-	1,582	1,582
Müştərilərə veriləcək kreditlər və avanslar	157,411	255,565	412,976	141,358	157,590	298,948
AD-də borc qiymətli kağızlarına investisiyalar	31,168	22,034	53,202	15,847	27,827	43,674
Digər maliyyə aktivləri	4,455	-	4,455	4,994	-	4,994
Cəmi	263,315	279,503	542,818	230,156	186,999	417,155
Müştərilərə ödəniləcək vəsaitlər	241,095	14,843	255,938	199,438	8,728	208,166
Kredit təşkilatlarına ödəniləcək vəsaitlər	9,225	-	9,225	5,776	-	5,776
Maliyyə təşkilatları ilə repo müqavilələri	23,380	-	23,380	19,537	-	19,537
Digər borc alınmış vəsaitlər	6,318	117,378	123,696	11,898	40,583	52,481
İcarə öhdəlikləri	1,314	4,008	5,322	1,459	5,167	6,626
Digər maliyyə öhdəlikləri	13,727	-	13,727	13,395	-	13,395
Cəmi	295,059	136,229	431,288	251,503	54,478	305,981
Xalis	(31,744)	143,274	111,530	(21,347)	132,521	111,174

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Rəhbərlik hesab edir ki, müştəri hesablarının əhəmiyyətli hissəsinin 1 il ərzində ödəmə müddətinin başa çatmasına baxmayaraq, bu əmanətlərin əmanətçilərin sayı və növü üzrə diversifikasiyası və Bankın keçmiş təcrübəsi bu müştəri hesablarının uzunmüddətli və sabit maliyyə mənbəyini Bank üçün təmin etdiyini göstərir. Bundan əlavə, Bankın rəhbərliyi hazırda sərfəli şərtlər təklif etməklə qısamüddətli müştəri hesablarının yeni ödəmə müddətləri üzrə danışıqlar aparır.

Bazar riski

Bazar riski maliyyə alətlərinin gələcək pul vəsaitləri axınının ədalətli dəyəri faiz dərəcəsi, valyuta məzənnələri kimi bazar parametrlərində dəyişikliklər nəticəsində tərəddüd eləməsi riskidir. Bankın əhəmiyyətli kapital, korporativ istiqraz və ya törəmə alətləri yoxdur.

Faiz dərəcəsi riski

Faiz dərəcəsi riski faiz dərəcələrindəki dəyişikliklərin gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinə və ya maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərlərinə təsir etməsi ehtimalından yaranır. Aktivlərin və öhdəliklərin idarə edilməsi Komitəsi müntəzəm qaydada aktivlərin və öhdəliklərin faiz dərəcəsi strukturunu ətraflı təhlil edərək, ümumi faiz dərəcəsi spredlərini nəzərdən keçirir. 31 dekabr 2023 və 2022-ci il tarixlərinə Bankın dəyişən dərəcə ilə heç bir maliyyə aktivini və ya öhdəliyi olmamışdır.

Aktiv və öhdəliklərin ödəmə müddətinin təhlili Bankın faizlərin yenidən qiymətləndirilməsi profilini əks etdirir.

Valyuta riski

Valyuta riski - maliyyə alətinin dəyərinin xarici valyuta dərəcələrində dəyişikliklərə görə tərəddüd etməsi riskidir. Bank özünün maliyyə vəziyyətinə və pul vəsaitlərinin hərəkətinə qüvvədə olan xarici valyuta məzənnələrindəki dəyişikliklərin təsir göstərməsi riskinə məruzdur.

Aktivlərin və öhdəliklərin idarə edilməsi Komitəsi valyuta riskinə AZN devalvasiyasının və digər makroiqtisadi göstəricilərin qiymətləndirilmiş əsasında açıq valyuta mövqeyini idarə etməklə nəzarət edir. Bu, Banka imkan verir ki, valyuta dərəcələrinin milli valyutaya qarşı əhəmiyyətli dəyişməsindən zərərləri minimallaşdırsın. Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankını tələblərini yerinə yetirmək məqsədilə xəzinədarlıq Bankın açıq valyuta mövqeyinin gündəlik monitorinqini həyata keçirir.

Hesabat dövrünün sonuna Bankın məruz qaldığı valyuta riski üzrə ümumi təhlil aşağıdakı cədvəldə əks olunur:

	31 dekabr 2023-cü il			31 dekabr 2022-ci il		
	Monetar maliyyə aktivləri	Monetar maliyyə öhdəlikləri	Xalis mövqe	Monetar maliyyə aktivləri	Monetar maliyyə öhdəlikləri	Xalis mövqe
Azərbaycan manatı	488,981	(387,428)	101,553	358,366	(261,897)	96,469
Rus rublu	1,225	(1,307)	(82)	469	(507)	(38)
ABŞ dolları	47,268	(37,318)	9,950	50,821	(34,426)	16,395
Avro	4,486	(4,449)	37	5,902	(7,600)	(1,698)
İngilis funt sterlinqi	805	(781)	24	1,547	(1,550)	(3)
Digər	53	(5)	48	50	(1)	49
Cəmi	542,818	(431,288)	111,530	417,155	(305,981)	111,174

Aşağıdakı cədvəldə Bankın 31 dekabr 2023 və 2022-ci il tarixlərinə ticarət üçün nəzərdə tutulmayan maliyyə aktivləri və öhdəlikləri və ehtimal edilən pul vəsaitlərinin hərəkəti üzrə iri risklərə məruz qaldığı valyutalar göstərilir. Təhlil valyutanın manata qarşı məzənnəsində məntiqi olaraq mümkün hərəkətin təsirini hesablayır, bu zaman mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabatda bütün digər göstəricilər dəyişməz qalır (valyuta məzənnələrinə həssas olan ticarət üçün nəzərdə tutulmayan maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin ədalətli dəyərinə görə). Kapitala olan təsir mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabatda olan təsirdən fərqlənmir. Cədvəldəki mənfəi məbləğ mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabatda və ya kapitalda potensial xalis azalmanı, müsbət məbləğ) isə potensial xalis artımı əks etdirir.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

31 dekabr 2023 və 2022-ci il tarixlərinə aktivlərin xalis dəyəri əsasında vergidən əvvəlki mənfəətə təsir aşağıdakı cədvəldə təqdim olunur:

	2023		2022	
	AZN/USD +30%	AZN/USD -15%	AZN/USD +30%	AZN/USD -15%
Vergidən əvvəlki mənfəətə təsir	2,985	(1,493)	4,919	(2,459)

Əməliyyat riski

Əməliyyat riski – sistemlərin nasazlığı, işçilərin səhvi, saxtakarlıq və ya xarici hadisələr nəticəsində yaranan riskdir. Nəzarət sistemi işləməyəndə əməliyyat riskləri nüfuza xələl gətirə, hüquqi nəticələrə və ya maliyyə zərərlərinə gətirib çıxara bilər. Bank bütün əməliyyat risklərinin aradan götürülməsini təmin edə bilməz, lakin Bankın bu riskləri idarə etmək üçün nəzarət mexanizmi var.

Nəzarət mexanizmlərinə vəzifələrin səmərəli bölüşdürülməsi, sistemə giriş, avtorizasiya və üzvləşdirmə prosedurları, heyətin təlimləndirilməsi və qiymətləndirilməsi prosesləri, eləcə də daxili audittən istifadə daxildir.

28. MALİYYƏ ALƏTLƏRİNİN ƏDALƏTLİ DƏYƏRLƏRİ

Ədalətli dəyər iyerarxiyası

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2023-cü il tarixinə ədalətli dəyər ilə ölçülməyən maliyyə alətlərini təkrar ədalətli dəyərin ölçülməsinin kateqoriyalaşdırıldığı ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyəsinə görə təhlili göstərilmişdir:

	Qiymətləndirmə tarixi	Ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün istifadə edilən göstəricilər			Cəmi
		Fəal bazarda müəyyən edilmiş qiymətlər (1-ci Səviyyə)	Əhəmiyyətli müşahidə edilən giriş məlumatları (2-ci Səviyyə)	Əhəmiyyətli müşahidə edilməyən giriş məlumatları (3-cü Səviyyə)	
Ədalətli dəyəri açıqlanan aktivlər					
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	31 dekabr 2023-cü il	-	70,279	-	70,279
AD-də borc qiymətli kağızlarına investisiyalar	31 dekabr 2023-cü il	-	53,112	-	53,112
Kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər	31 dekabr 2023-cü il	-	1,958	-	1,958
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	31 dekabr 2023-cü il	-	-	415,569	415,569
Digər maliyyə aktivləri	31 dekabr 2023-cü il	-	4,455	-	4,455
Ədalətli dəyəri açıqlanan öhdəliklər					
Müştərilərə ödəniləcək vəsaitlər	31 dekabr 2023-cü il	-	-	256,140	256,140
Kredit təşkilatlarına ödəniləcək vəsaitlər	31 dekabr 2023-cü il	-	9,225	-	9,225
Maliyyə təşkilatları ilə repo müqavilələri	31 dekabr 2023-cü il	-	23,380	-	23,380
Digər borc alınmış vəsaitlər	31 dekabr 2023-cü il	-	123,668	-	123,668
Digər maliyyə öhdəlikləri	31 dekabr 2023-cü il	-	13,727	-	13,727

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2022-ci il tarixinə ədalətli dəyər ilə ölçülməyən maliyyə alətlərini təkrar ədalətli dəyərin ölçülməsinin kateqoriyalaşdırıldığı ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyəsinə görə təhlili göstərilmişdir:

Ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün istifadə edilən göstəricilər					
		Fəal bazarda müəyyən edilmiş qiymətlər (1-ci Səviyyə)	Əhəmiyyətli müşahidə edilən giriş məlumatları (2-ci Səviyyə)	Əhəmiyyətli müşahidə edilməyən giriş məlumatları (3-cü Səviyyə)	Cəmi
	Qiymətləndirmə tarixi				
Ədalətli dəyəri açıqlanan aktivlər					
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	31 dekabr 2022-ci il	-	67,957	-	67,957
AD-də borc qiymətli kağızlarına investisiyalar	31 dekabr 2022-ci il		43,611	-	43,611
Kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər	31 dekabr 2022-ci il	-	1,497	-	1,497
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	31 dekabr 2022-ci il	-	-	300,776	300,776
Digər maliyyə aktivləri	31 dekabr 2022-ci il	-	4,994	-	4,994
Ədalətli dəyəri açıqlanan öhdəliklər					
Müştərilərə ödəniləcək vəsaitlər	31 dekabr 2022-ci il	-	-	208,186	208,186
Kredit təşkilatlarına ödəniləcək vəsaitlər	31 dekabr 2022-ci il	-	5,776	-	5,776
Maliyyə təşkilatları ilə repo müqavilələri	31 dekabr 2022-ci il	-	19,537	-	19,537
Digər borc alınmış vəsaitlər	31 dekabr 2022-ci il	-	52,454	-	52,454
Digər maliyyə öhdəlikləri	31 dekabr 2022-ci il	-	13,395	-	13,395

Ədalətli dəyərlə əks etdirilməmiş maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin ədalətli dəyəri

Aşağıda Bankın maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatında ədalətli dəyərlə əks etdirilməmiş maliyyə alətlərinin balans dəyərləri və ədalətli dəyərləri siniflər üzrə müqayisə edilir. Cədvəldə qeyri-maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin ədalətli dəyərləri təqdim edilmir.

	Qalıq dəyər 2023-cü il	Ədalətli dəyər 2023-cü il	Qalıq dəyər 2022-ci il	Ədalətli dəyər 2022-ci il
Maliyyə aktivləri				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	70,281	70,279	67,957	67,957
AD-də borc qiymətli kağızlarına investisiyalar	53,202	53,112	43,674	43,611
Kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər	1,904	1,958	1,582	1,497
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	412,976	415,569	298,948	300,776
Digər maliyyə aktivləri	4,455	4,455	4,994	4,994
Maliyyə öhdəlikləri				
Müştərilərə ödəniləcək vəsaitlər	255,938	256,140	208,166	208,186
Kredit təşkilatlarına ödəniləcək vəsaitlər	9,225	9,225	5,776	5,776
Maliyyə təşkilatları ilə repo müqavilələri	23,380	23,380	19,537	19,537
Digər borc alınmış vəsaitlər	123,696	123,668	52,481	52,454
Digər maliyyə öhdəlikləri	13,727	13,727	13,395	13,395

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Aşağıda maliyyə hesabatlarında ədalətli dəyərle qeyd olunmayan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərinin müəyyən edilməsi üçün istifadə olunan metodologiya və fərziyyələr təsvir olunur.

Ədalətli dəyərləri qalıq dəyərlərinə təxmini bərabər olan aktivlər

Tez satıla bilən və ödəmə müddəti qısa (üç aydan az) olan maliyyə aktivləri və öhdəlikləri ilə bağlı olaraq ehtimal edilir ki, onların balans dəyərləri təxminən ədalətli dəyərlərinə bərabərdir. Bu fərziyyə həmçinin müddətsiz depozitlərə və xüsusi ödəmə müddəti olmayan əmanət hesablarına da tətbiq edilir.

Amortizasiya olunmuş dəyərle uçota alınan maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri

Kotirovka olunan edilmiş notların ədalətli dəyəri hesabat tarixində kotirovka edilmiş bazar qiymətlərinə əsaslanır. Kotirovka olunmayan alətlər, müştərilərə verilmiş kreditlər, müştəri depozitləri, kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər, kredit təşkilatlarına ödəniləcək vəsaitlər, eləcə də sair maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin ədalətli dəyəri oxşar şərtləri, kredit riski və ödəniş tarixinədək qalmış müddəti olan borc alətlərinin cari dərəcələri əsasında gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətini diskont etməklə qiymətləndirilir.

29. ƏLAQƏLİ TƏRƏFLƏR HAQQINDA MƏLUMATLARIN AÇIQLANMASI

“Əlaqəli tərəflər haqqında məlumatların açıqlanması” adlı BMS 24 standartına uyğun olaraq tərəflər o halda əlaqəli hesab edilir ki, bir tərəf digər tərəfə nəzarət etmək və ya maliyyə və ya əməliyyat qərarlarının qəbul edilməsində mühüm təsir göstərmək iqtidarındadır. Hər bir potensial əlaqəli tərəf münasibətlərini nəzərdən keçirdikdə, diqqət bu münasibətlərin yalnız hüquqi formasına deyil, mahiyyətinə də yönəldilməlidir.

Əlaqəli tərəflər əlaqəli olmayan tərəflərin həyata keçirə bilmədiyi əməliyyatlarda iştirak edə bilər. Əlaqəli tərəflər arasında əməliyyatlar əlaqəli olmayan tərəflər arasında əməliyyatlarla eyni şərtlər, müddət və məbləğdə aparılır.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar üzrə cari qalıqlar aşağıda göstərilir:

	2023					2022				
	Səhmdarlar	Ümumi nəzarətdə olan müəssisələr	Əsas işçi heyəti	Digər əlaqəli tərəflər	Cəmi	Səhmdarlar	Ümumi nəzarətdə olan müəssisələr	Əsas işçi heyəti	Digər əlaqəli tərəflər	Cəmi
1 yanvar tarixinə ödənilməmiş kreditlər, ümumi	-	3,725	390	422	4,537	-	3,483	263	422	4,168
İl ərzində verilmiş kreditlər	-	12,396	171	6	12,573	-	8,660	489	4	9,153
İl ərzində kredit ödənişləri	-	(12,967)	(235)	(6)	(13,208)	-	(6,860)	(353)	(4)	(7,217)
Digər hərəkətlər	-	(762)	(130)	(422)	(1,314)	-	(1,558)	(9)	-	(1,567)
31 dekabr ödənilməmiş kreditlər, ümumi	-	2,392	196	-	2,588	-	3,725	390	422	4,537
Çıxılsın: 31 dekabr tarixinə dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	-	(13)	-	-	(13)	-	(30)	(2)	-	(32)
31 dekabr tarixinə xalis ödənilməmiş kreditlər	-	2,379	196	-	2,575	-	3,695	388	422	4,505
1 yanvar tarixinə depozitlər	-	-	165	240	405	-	-	173	224	397
İl ərzində alınmış depozitlər	61	-	108	41	210	-	-	19	34	53
İl ərzində ödənilmiş depozitlər	(61)	-	(79)	(75)	(215)	-	-	(27)	(18)	(45)
31 dekabr tarixinə depozitlər	122	-	352	356	830	-	-	165	240	405
31 dekabr tarixinə cari hesablar	168	341	57	219	785	18	266	162	52	498
Ödəniləcək dividendlər	5,462	-	-	-	5,462	5,775	-	-	-	5,775
Öhdəliklər və buraxılmış zəmanətlər	-	9,151	-	17	9,168	-	5,332	-	-	5,332

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar üzrə gəlir və xərclər aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə					31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il üzrə				
	Səhmdarlar	Ümumi nəzarətdə olan müəssisələr	Əsas işçi heyəti	Digər əlaqəli tərəflər	Cəmi	Səhmdarlar	Ümumi nəzarətdə olan müəssisələr	Əsas işçi heyəti	Digər əlaqəli tərəflər	Cəmi
Kreditlər üzrə faiz gəlirləri	-	423	-	-	423	-	354	23	-	377
Depozitlər üzrə faiz xərcləri	-	-	-	(12)	(12)	-	-	(9)	(3)	(12)
Haqq və komissiya gəlirləri	34	103	5	106	248	37	191	4	47	279
Haqq və komissiya xərcləri	-	-	(2)	(2)	(4)	-	-	(2)	(1)	(3)

31 dekabr 2023-cü il tarixinə 9 üzvdən (31 dekabr 2022-ci il: 9 üzv) ibarət olan əsas idarəedici heyətə ödənişlər aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
Əmək haqqı və qısamüddətli ödənişlər	1,295	874
Sosial sığorta xərcləri	219	158
Cəmi əsas idarəedici heyətə ödənişlər	1,514	1,032

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

30. KAPİTALIN ADEKVATLIĞI

Bank tərəfindən kapitalın idarə edilməsinin məqsədləri (i) Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankının (ARMB) müəyyən etdiyi kapital tələblərinin yerinə yetirilməsi, (ii) Bankın daim fəaliyyət göstərən müəssisə kimi fəaliyyətinə davam etməsi imkanının təmin edilməsi və (iii) fəaliyyətin həyata keçirilməsi və səhmdar dəyərinin maksimal artırılması məqsədilə yüksək kredit reytinginin və kapitalın adekvatlığı əmsallarının təmin edilməsidir. ARMB-nin müəyyən etdiyi kapitalın adekvatlığı əmsallarına uyğunluq hər ay Bankın İdarə Heyətinin sədri və Baş Mühasibi tərəfindən nəzərdən keçirilən və imzalanan həmin əmsalların hesablanması təsvir edən hesabatlar vasitəsilə nəzarət edilir. Kapitalın idarə edilməsinin digər məqsədləri hər il qiymətləndirilir.

Bank iqtisadi şərait və fəaliyyətinin risk xüsusiyyətləri dəyişdikcə kapital strukturunu idarə edir və müvafiq düzəlişlər aparır. Kapitalın strukturunu saxlamaq və ya bu strukturda düzəlişlər etmək məqsədilə Bank səhmdarlara ödənilən dividend ödənişlərinin məbləğində düzəlişlər edə, kapitalı səhmdarlara qaytara bilər. Keçən illərlə müqayisədə məqsəd, siyasət və proseslərdə ciddi dəyişikliklər baş verməmişdir.

ARMB-nin tələblərinə əsasən banklar 1-ci dərəcəli kapital və məcmu kapitalın minimum adekvatlıq əmsalını müvafiq olaraq 5% (31 dekabr 2022: 5%) və 10% (31 dekabr 2022: 10%) həcmində saxlamalıdır.

Rəhbərlik hesab edir ki, Bank 2023-cü il ərzində kapitalın adekvatlığı əmsalına riayət etmişdir.

31 dekabr 2023 və 2022-ci il tarixlərinə Bankın kapitalın adekvatlığı əmsalı aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2023-cü il (auditi aparılmamış)	31 dekabr 2022-ci il (auditi aparılmamış)
1-ci dərəcəli kapital	111,000	110,493
2-ci dərəcəli kapital	16,825	16,052
Cəmi kapital	127,825	126,545
Risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlər	452,835	385,157
1-ci dərəcəli kapitalın adekvatlığı əmsalı	25%	29%
Cəmi kapitalın adekvatlığı əmsalı	28%	33%

31. HESABAT TARİXİNDƏN SONRA BAŞ VERMİŞ HADİSƏLƏR

17 yanvar 2023-cü il tarixində keçirilmiş Səhmdarların Ümumi Yığıncağının 31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il üzrə dividendlərin elan edilməsi haqqında qərarına əsasən, 2024-cü il yanvarın 18-dən mayın 13-dək səhmdarlara 4,407 min manat məbləğində dividend ödənilmişdir.

“EXPRESSBANK” OPEN JOINT STOCK COMPANY

NOTES TO THE FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED DECEMBER 31, 2023

(in thousands of AZN, unless otherwise indicated)

32. İXTİSARLAR

Hazırkı maliyyə hesabatlarında istifadə olunmuş ixtisarlar aşağıda göstərilmişdir:

İxtisarlar	Tam adı
AD	Amortizasiya olunmuş dəyər
BMM	Bayes Məlumat Meyarı
ARMB	Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı
KKƏ	Kreditə Konvertasiya Əmsalı
EAD	Defolta məruz qalan dəyər
EOKZ	Ehtimal olunan Kredit Zərəri
EFD	Effektiv faiz dərəcəsi
DMGVƏD	Digər Məcmu Gəlir vasitəsilə Ədalətli Dəyər
MZVƏD	Mənfəət və Zərər vasitəsilə Ədalətli Dəyər
MHBS	Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartları
LGD	Defolt baş verəcəyi halda itirilməsi gözlənilən məbləğ
NEER	Nominal effektiv mübadilə məzənnəsi
DMG	Digər məcmu gəlir
PD	Defolt ehtimalı
KRƏA	Kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artması
YƏMFÖ	Yalnız əsas borc və faiz ödənişləri
YƏMFÖ testi	Maliyyə alətləri üzrə pul axınlarının yalnız əsas borc və faiz ödənişlərindən ibarət qiymətləndirilməsi